

Aprobat
prin Hotărîrea Curții de Conturi
nr.37 din 3 octombrie 2016

RAPORTUL
asupra administrării și întrebuințării
resurselor financiare publice
și patrimoniului public

Raportul anual 2015

Chișinău, 2016

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎREA nr.37

din 3 octombrie 2016

cu privire la aprobarea Raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raportul anual 2015)

În conformitate cu art.133 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, art.8 alin.(1) lit.b) și alin.(3), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.h) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raportul anual 2015) și se prezintă Parlamentului Republicii Moldova.

2. Prezenta Hotărîre și Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raportul anual 2015) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Veaceslav UNTILA,
Președinte

CUPRINS

REZUMAT EXECUTIV	7
INTRODUCERE	13
CAPITOLUL I. PREZENTARE GENERALĂ	15
CAPITOLUL II. RADIOGRAFIA SISTEMULUI DE CONTROL INTERN	21
CAPITOLUL III. ADMINISTRAREA FINANTELOR PUBLICE	25
CAPITOLUL IV. ADMINISTRAREA PATRIMONIULUI PUBLIC ȘI ALTOR RESURSE PUBLICE	55
CAPITOLUL V. GESTIUNEA RESURSELOR PROVENITE DIN FONDURILE EXTERNE	67
CAPITOLUL VI. AUDITURILE FINANCIARE	71
CAPITOLUL VII. AUDITURILE DE CONFORMITATE	77
CAPITOLUL VIII. AUDITURILE DE PERFORMANȚĂ	89
CAPITOLUL IX. MISIUNI DE AUDIT PUBLIC EXTERN CU ABORDĂRI DE SISTEM	97
CAPITOLUL X. AUDITUL TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE	125
ANEXE	129

ACRONIME

AAP	Agenția Achiziții Publice
AAPC	Autorități ale administrației publice centrale
AAPL	Autorități ale administrației publice locale
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
AMDM	Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
ANSA	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
ANTA	Agenția Națională Transport Auto
APC	Autorități publice centrale
APL	Autorități publice locale
APP	Agenția Proprietății Publice
APR	Aparatul președintelui raionului
ARFC	Agenția Relații Funciare și Cadastru
ASEM	Academia de Studii Economice din Moldova
AȘM	Academia de Științe a Moldovei
BASS	Bugetul asigurărilor sociale de stat
BEI	Banca Europeană de Investiții
BC	Bancă comercială
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BM	Banca Mondială
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BPN	Bugetul public național
BS	Bugetul de stat
BUAT	Bugetul unităților administrativ-teritoriale
CCRM	Curtea de Conturi a Republicii Moldova
CEC	Comisia Electorală Centrală
CÎS	Camera Înregistrării de Stat
CMF	Centrul medicilor de familie
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNDDCM	Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNMS	Centrul Național de Management în Sănătate
CNSP	Centrul Național de Sănătate Publică

CRDM	Centrul Republican de Diagnosticare Medicală
CS	Cancelaria de Stat
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CTAS	Casa Teritorială de Asigurări Sociale
DASPF	Direcția asistență socială și protecția familiei
DDT	Direcția de dezvoltare teritorială
DF	Direcția finanțe
DETS	Direcția educație, tineret și sport
DGAUFR	Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare
DGERRP	Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale
DGFE	Direcția generală financiar-economică
DGTPCC	Direcția generală transport public și căi de comunicație
DIP	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
DÎ	Direcția învățământ
DÎTS	Direcția învățământ, tineret și sport
FAOAM	Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală
FEN	Fondul Ecologic Național
FIV	Fondul de Investiții pentru Vecinătate
FPM	Fondul Provocările Mileniului
IFPS	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
IFS	Inspectoratul Fiscal de Stat
IGP	Inspectoratul General de Poliție
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
INTOSAI	Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
ISA	Instituție Supremă de Audit
ISC	Inspecția de Stat în Construcții
ISM	Inspectoratul de Stat al Muncii
ÎS	Întreprindere de stat
ÎS ÎS	Întreprinderea de stat întreprinderea pentru silvicultură
ÎS ÎSC	Întreprinderea de stat întreprinderea silvo-cinegetică
ÎM	Întreprindere municipală
ÎMGFL	Întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ
ÎMpSL	Întreprinderea municipală pentru servicii locative
LTPS	Liceul Teoretic cu Profil Sportiv
MA	Ministerul Apărării
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

REZUMAT EXECUTIV

Raportul anual 2015 reprezintă un sumar al activităților de audit ale Curții de Conturi în perioada septembrie 2015 - octombrie 2016, activitate axată în esență pe identificarea și evaluarea în mod obiectiv și profesional a curenților și deficiențelor în administrarea fondurilor din sectorul public, a cauzelor și efectelor, precum și a soluțiilor de redresare a acestora.

Ce am auditat?

Performanța Instituției Supreme de Audit (ISA) în perioada raportată s-a materializat în realizarea a 43 misiuni de audit, inclusiv 7 – ale situațiilor financiare, 23 – de conformitate, 12 – de performanță și un audit TI. În acest sens, au fost auditate 638 de entități, preponderent autorități publice centrale și locale (47%).

Ce deficiențe am atestat?

Cele mai semnificative observații și concluzii de audit enunțate de Curte țin de așa domenii și procese, precum achizițiile publice, gestionarea patrimoniului public, managementul financiar-contabil, recomandările de remediere fiind orientate spre excluderea cauzelor generatoare de nereguli și disfuncționalități. De regulă, corectările operate pe parcursul exercitării auditurilor sînt de natura evidenței și înregistrării bunurilor.

În acest sens, auditul public extern reține atenția Legislativului asupra importanței funcționării controlului intern în sectorul public.

Cu referire la controlul intern

Evaluările auditului extern denotă reiterat fragilitatea sau nefuncționalitatea acestuia, consecințele de rigoare exprimîndu-se în starea precară a lucrurilor per ansamblu. Practica contraindicată de responsabilizare depersonalizată, fără stabilirea rolului și răspunderii fiecărui participant la proces, nu aduce finalitate, respectiv, nu produce rezultate.

MC	Ministerul Culturii
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MEd	Ministerul Educației
MEc	Ministerul Economiei
MJ	Ministerul Justiției
MF	Ministerul Finanțelor
MFC	Management financiar și control
MMPSF	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MTIC	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
MTID	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
MM	Ministerul Mediului
MO	Monitorul Oficial al Republicii Moldova
MS	Ministerul Sănătății
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
PIB	Produsul Intern Brut
PPP	Parteneriatul public-privat
RM	Republica Moldova
OCT	Oficiul cadastral teritorial
SA	Societate pe acțiuni
SCM	Spitalul clinic municipal
SI	Sistem informațional
SI AAS	Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială”
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SV	Serviciul Vamal
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
UIPCPC	Unitatea de implementare a Proiectului de construcție a penitenciarului din mun. Chișinău
TI	Tehnologii informaționale
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
VMS	Valori mobiliare de stat

De asemenea, rezerve considerabile se atestă la edificarea și dezvoltarea auditului intern, ale cărui disfuncții sistemice se explică prin:

- nivelul net inferior de salarizare a auditorilor interni în raport cu complexitatea activității și cerințele funcției;
- lipsa pîrghiilor de prevenire a limitării activității de audit intern și de respectare a principiilor de obiectivitate și imparțialitate;
- neinstituționalizarea, prin necuprinderea de către Legea privind controlul financiar public intern, a unității, respectiv, a ariei auditului intern al entităților publice care activează în condiții de autogestione; a întreprinderilor de stat și municipale finanțate integral sau parțial de la bugetul public național; și a celor ce gestionează patrimoniu public și prestează servicii de interes public;
- lipsa cerinței obligatorii privind deținerea certificatelor de calificare de către conducătorii unităților de audit intern, or aceștia sînt responsabili de stabilirea politicilor și procedurilor, de calitatea și eficiența activității subdiviziunilor pe care le conduc.

Cu referire la *executarea bugetului de stat și la datoria publică*

- Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat este considerat drept fidel, cu excepția aspectelor aferente raportării angajamentelor statului. Concomitent, au fost evidențiate deficiențe semnificative în ceea ce privește: irelevanța prognozelor macroeconomice adiționale proiecțiilor fiscal-bugetare; nivelul sub așteptări al colectărilor de taxe, impozite și contribuții sociale, cauzele constituind disfuncțiile instituționale de sistem; trendul ascendent al cuantumului transferurilor de la bugetul de stat la alte componente ale BPN, ceea ce împovărează bugetul de stat; solicitările supradimensionate de alocații bugetare din partea instituțiilor bugetare; creșterea semnificativă a datoriilor și creanțelor generate de angajamente cu suport reprobabil, precum și de insuficiența cronică de lichidități;
- majorarea accentuată a datoriei publice se răsfrînge în mod nefast asupra sustenabilității finanțelor publice, sporind presiunea asupra bugetului de stat.

Cu referire la administrarea și executarea *bugetului asigurărilor sociale de stat*

- la acest capitol se atestă probleme și neconformități aferente veniturilor și cheltuielilor în aspectele identificării, înregistrării și evidenței contribuabililor, care au impact asupra plenitudinii angajării și colectării plăților, implicit, asupra suportului financiar aferent BASS, dar cu precădere asupra fondului de pensii. Situațiile menționate necesită revizuirea și ajustarea politicilor în sensul regîndirii modelului pentru o revigorare cuprinzătoare a sustenabilității BASS.

Cu referire la administrarea și executarea *fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală*

- exercițiul bugetar al FAOAM relevă neconformități sistemice care au determinat lipsa indicatorilor de rezultat și de monitorizare la administrarea și veridicitatea raportării acestora de către IMSP. Aceste circumstanțe nu oferă posibilitatea evaluării nivelului de implementare a politicilor statului în domeniul sănătății publice.

Cu referire la administrarea și executarea *bugetelor locale și gestionarea patrimoniului public al unităților administrativ-teritoriale*

- AAPL nu și-au asumat obiective clare (punctuale) pentru consolidarea bazei financiare a bugetelor locale, proiecțiile fiscal-bugetare nefiind fundamentate și credibile;
- administrarea patrimoniului public local nu contribuie la fortificarea bazei financiare a UAT, iar fondurile fixe gestionate de entitățile fondate de autorități nu generează venituri pasibile;
- politicile și managementul financiar-contabil nu întrunesc rigorile specifice organizării, ținerii și raportării financiare.

Cu referire la *alte deficiențe și iregularități*

- procesul de *monitoring financiar al entităților cu capital integral sau majoritar de stat*, exercitat de Ministerul Finanțelor, este unul necorespunzător, nu realizează obiectivele stipulate de cadrul normativ și nu contribuie la responsabilizarea managementului corporativ în sectorul public de gestiune economică;
- actualul *sistem de salarizare* nu întrunește repere și exigențe conceptuale, ajustările adiționale fiind operate în mod nesistemic;
- în domeniul politicilor și practicilor adiționale investițiilor publice se semnifică necuantificarea priorităților, angajarea resurselor deficitare în multiple proiecte, acestea (resursele) fiind nejustificat irosite, impactul atestat fiind absolut contraperformant;
- în materie de active publice în sectorul economic, auditul public reclamă reiterat că managementul financiar și controlul intern din cadrul *Agenției „Moldsilva”* nu este orientat spre o administrare/gestionare eficientă a fondului silvic patrimoniu național, mai mult, nu-i asigură integritatea și nu realizează principiile de cost-beneficiu;
- slăbiciunile instituționale în domeniul securizării frontierei de stat tergiversează folosirea rațională a suportului financiar extern oferit modernizării sistemului;
- se atestă perpetuarea unui management absolut necorespunzător în procesul de implementare a *Proiectului „Rețeaua de comunicații fixe și mobile pentru consolidarea managementului frontierei de stat pe segmentul Ungheni-Giurgiulești”*;
- se semnifică gestionarea irelevantă a riscurilor, precum și monitorizarea inadecvată a proiectelor de dezvoltare și implementare a SI în cadrul instituțiilor publice.

Care este impactul?

Managementul contraperformant instituit în autoritățile/entitățile publice are impact contraindicat, exprimat prin:

- gestiunea defectuoasă a fondurilor publice și lipsa rezultatelor palpabile în domeniile de dezvoltare socioeconomică;
- deficitul de cooperare cu partenerii de dezvoltare, inclusiv cu instituțiile financiare internaționale;
- prognoze macroeconomice și proiecții fiscal-bugetare nepotrivit fundamentate și de o încredere redusă;
- venituri diminuate și alocații supraprogramate în subprocesul de formare a BASS, FAOAM și BUAT, fapt ce sporește presiunea asupra bugetului de stat;
- necorelarea resurselor alocate la obiectivele/rezultatele scontate aferente FAOAM nu oferă posibilitatea evaluării gradului de implementare a politicilor statului în domeniul sănătății publice, precum și consolidarea integrală și conformă a utilizării acestora;
- deficitul de resurse la nivelul bugetelor locale, cauza fiind neidentificarea veniturilor pasibile și neprioritizarea domeniilor finanțate; acordarea serviciilor necalitative populației și administrarea/gestionarea defectuoasă a patrimoniului public local;
- imperfecțiunea cadrului juridic și lipsa interconexiunii sistemice instituționale a autorităților publice de toate nivelurile în cadrul realizării *parteneriatului public-privat* au determinat neinițierea multiplelor contracte, precum și neatingerea rezultatelor așteptate/scontate privind edificarea și consolidarea patrimoniului, sporirea calității serviciilor publice;
- sistemul de salarizare ambiguu și sofisticat în sectorul public, acesta fiind necorelat unor criterii fundamentate, scoate în evidență devieri semnificative între domenii, interesele sectoriale dominând asupra celor naționale;
- imobilizarea mijloacelor financiare în obiecte investiționale nefinalizate, impactul constituind risipa de resurse (materiale, financiare, umane), fără rezultat cuantificabil;
- faptul că actualul mecanism de *coordonare a asistenței externe* limitează oportunitățile aferente realizării unor beneficii măsurabile, respectiv, nu contribuie la sporirea eficienței și eficacității resurselor alocate;
- politici publice și programe neactualizate în materie de *dezvoltare durabilă a fondului forestier și cinergetic*, precum și practici de gestiune defectuoasă a resurselor silvice și financiare;
- apariția litigiilor, soldate cu aplicarea sechestrelor, la o serie de bunuri-elemente de infrastructură ale Rețelei „Tetra”, cu valoarea totală de 2,3 milioane lei;
- nepreluarea în proprietate de către Departamentul Poliției de Frontieră și nereflectarea în evidența contabilă a unui șir de bunuri destinate consolidării

securității frontierei de stat a Republicii Moldova, precum și a altor elemente de infrastructură realizate grație asistenței financiare oferite de UE, a căror valoare estimată de audit însumează 1,9 milioane euro.

Recomandări Legislativului

În vederea remedierii deficiențelor atestate și obținerii rezultatelor scontate, Curtea de Conturi susține imperativul privind sensibilizarea atenției Executivului asupra necesității:

- *examinării în ședință a Raportului anual consolidat privind controlul financiar public intern, cu aprobarea deciziilor de rigoare;*
- *promovării și mediatizării rolului funcției de audit intern și a necesității/obligativității de implementare a acesteia în entitățile publice referitor la:*

✎ **bugetul de stat**

- monitorizarea execuției bugetare în vederea identificării și prevenirii riscurilor de sustenabilitate și impactelor negative asupra implementării eficiente a bugetelor în condițiile de limitare a resurselor necesare statului pentru finanțarea politicilor și strategiilor aprobate, precum și de creștere a volumului datoriei publice și deservirii acesteia;
- perfecționarea cadrului național fiscal și alinierea/conformarea la bunele practici în vederea sporirii gradului de colectare a prelevărilor fiscale, în special din contul combaterii fenomenului evazionist;
- implementarea de către responsabilii de administrarea finanțelor publice a unui sistem de management financiar și control adecvat, care să asigure buna guvernare a fondurilor publice;
- consolidarea acțiunilor de evaluare a riscurilor financiare asociate portofoliului datoriei publice, constrângerea factorilor de risc ai acesteia în vederea determinării celor mai eficiente opțiuni de politici pentru asigurarea minimizării efectelor asupra execuțiilor bugetare;

✎ **asigurările sociale de stat**

- revizuirea, ajustarea și actualizarea politicilor, precum și fortificarea proceselor și activităților sistemice de către părțile implicate, ceea ce ar asigura echilibrul mijloacelor financiare necesare, durabilitatea sistemului, echitatea socială, unicitatea instituțională și ar diminua povara bugetului de stat pentru acoperirea deficitului BASS;
- inițierea și promovarea revizuirii cadrului juridic aferent surselor de completare a BASS în calitate de parte integrantă a Codului fiscal;
- respectarea calendarului de bugetare a BASS per programe și principii de performanță, în baza indicatorilor bine determinați;

☞ **asigurările de sănătate**

- revizuirea sarcinilor și obiectivelor strategice aferente domeniului sănătății și finanțate din FAOAM, precum și a nivelului complet de executare și în termenele stabilite;
- asigurarea etapelor bugetării FAOAM pe programe și principii de performanță, în baza indicatorilor de rezultat;

☞ **administrația publică locală**

- acordarea, de către autoritățile publice centrale de resort, a asistenței necesare autorităților publice locale în vederea consolidării autonomiei locale, instruirii persoanelor responsabile și instituirii sistemelor de management financiar și control;
- examinarea impedimentelor în procesul de administrare a proprietății publice, generate de anumite conflicte de norme, și inițierea procesului de ajustare a cadrului normativ (inclusiv aferent guvernării corporative);

☞ **alte recomandări**

- inițierea/efectuarea unor studii de rigoare privind deficiențele sistemelor actuale de remunerare în sectorul public, cu identificarea unor soluții optime de instituționalizare a cadrului de metodologie și standardizare aferent normării și tarifării muncii;
- inventarierea punctuală și integrală (în aspect sectorial și teritorial) a tuturor obiectelor investiționale din sectorul public, cu identificarea soluțiilor aferente resurselor pentru finanțarea, după caz, a celor cu impact măsurabil economic și social și/sau comercializarea celor fără suport financiar pentru continuarea lucrărilor;
- ajustarea cadrului legislativ-normativ care ar stabili exhaustiv responsabilitățile autorităților implicate la toate etapele de realizare a proceselor instituționale de monitoring financiar și parteneriat public-privat;
- susținerea eforturilor autorităților de resort, prin implicarea participativă la toate etapele (ajustarea cadrului de reglementare/normativ, de finanțare etc.), pentru realizarea obiectivelor SIAAS.

INTRODUCERE

Pornind de la dezideratul forurilor internaționale de audit, potrivit căruia „Orice stat democratic are nevoie să-și protejeze resursele, ... prin introducerea unor mecanisme de control directe care să funcționeze în cadrul administrației publice ...”, Curtea de Conturi este împuternicită și recunoscută cu statut de instituție supremă de audit (ISA) în sectorul public.

Grație ISA, societatea și organele interesate, în persoana Legislativului și Executivului, sînt informate despre rezultatele reale ale activității autorităților administrației publice, în rapoartele de audit fiind abordate cele mai importante probleme și deficiențe în gestionarea fondurilor publice.

Practicile actuale de realizare a auditului public extern demonstrează preocuparea și abilitățile auditorilor Curții de Conturi de a desfășura activități de verificare conforme standardelor moderne în materie de audit și bunelor practici. Conceptul de audit, în mod evolutiv, este perceput de instituțiile publice și de societate în sensul tot mai larg al posibilităților nu numai de elucidare a cauzelor și efectelor risipei fondurilor publice, dar și de ameliorare/redresare a funcționării administrative. Sporindu-și anual capacitățile instituționale, Curtea de Conturi, prin concluziile și recomandările auditului extern, acordă suport de acțiuni (foaie de parcurs) entităților în remedierea lacunelor și minimizarea riscurilor.

Scopul Raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public pentru anul 2015 este de a aduce în atenția Parlamentului, Guvernului, partenerilor de dezvoltare, societății civile și altor părți interesate principalele constatări și concluzii rezultate din activitatea de audit și posibilele soluții care ar contribui la promovarea exigenței și promptitudinii utilizării banului public.

În perioada de referință, rapoartele de audit ale Curții de Conturi au reflectat o gamă largă de subiecte, toate oferind opțiuni pentru îmbunătățirea eficienței, consolidarea responsabilității autorităților publice, în vederea protejării intereselor contribuabililor și cetățenilor în ansamblu. Misiunile de audit ale Curții de Conturi s-au axat pe depistarea curențelor în activitatea administrației publice centrale și locale și, nu în ultimul rînd, pe evaluarea performanței implementării în instituțiile publice a managementului financiar și controlului intern, ca elemente fundamentale în asigurarea unor standarde avansate în administrarea acestora.

În susținerea celor expuse, reiterăm că misiunea Curții de Conturi s-a axat, în perioada de referință, pe contribuția la buna guvernare și buna gestiune financiară în administrația publică, respectiv, în asigurarea intereselor contribuabililor și ale altor părți interesate, prin sporirea responsabilității publice.

CAPITOLUL I

PREZENTARE GENERALĂ

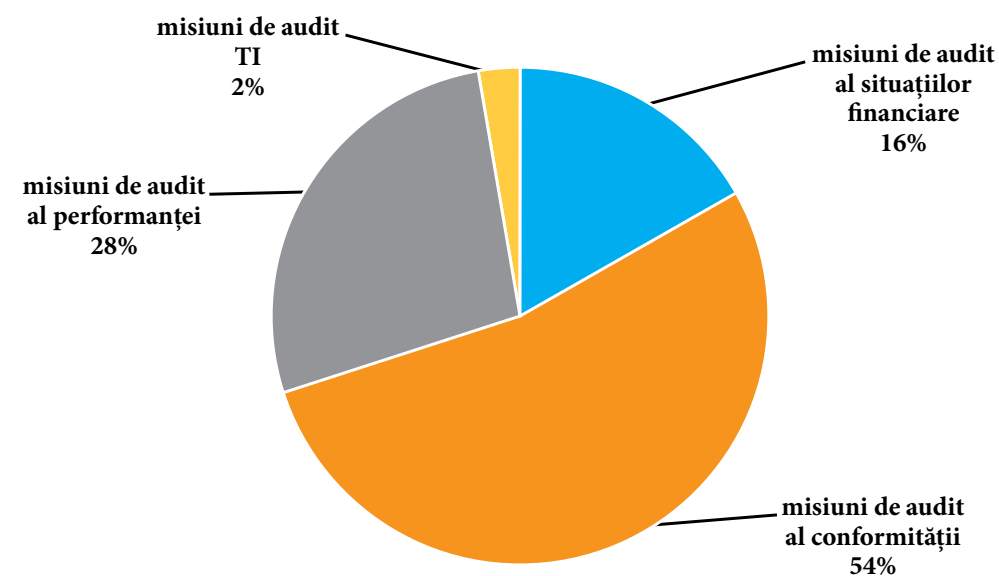

Activitatea de audit

Potrivit Programului anual al activității de audit a Curții de Conturi¹, în perioada septembrie 2015 - octombrie 2016 Instituția Supremă de Audit (în continuare – ISA) a adoptat, în urma acțiunilor de audit efectuate, 34 de hotărâri prin care au fost aprobate 43 rapoarte de audit². (Informații detaliate privind rapoartele de audit pot fi accesate pe site-ul: www.ccrm.md).

Conform atribuțiilor stipulate de Legea Curții de Conturi (nr.261-XVI din 05.12.2008), subdiviziunile ISA au realizat în perioada de referință 7 misiuni de audit ale situațiilor financiare, 23 – de conformitate, 12 – de performanță și un audit TI (a se vedea figura de mai jos).

Figura nr.1

Sursă: Hotărârile CCRM.

Analogic perioadei precedente, predomină auditurile de conformitate, cauza fiind perpetuarea indisciplinei financiare/manageriale, fapt determinat de lipsa unor viziuni și acțiuni conforme din partea factorilor de decizie, pentru o gestiune economico-financiară exigentă orientată pe obținerea de performanțe.

Pe marginea rezultatelor auditurilor efectuate, în baza probelor obținute au fost exprimate 16 opinii privind rapoartele financiare și formulate 33 de concluzii referitor la conformitatea gestionării

¹ Hotărârea Curții de Conturi nr.57 din 08.12.2014 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2015” (cu modificările și completările ulterioare) și Hotărârea Curții de Conturi nr.46 din 14.12.2015 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2016” (cu modificările și completările ulterioare).

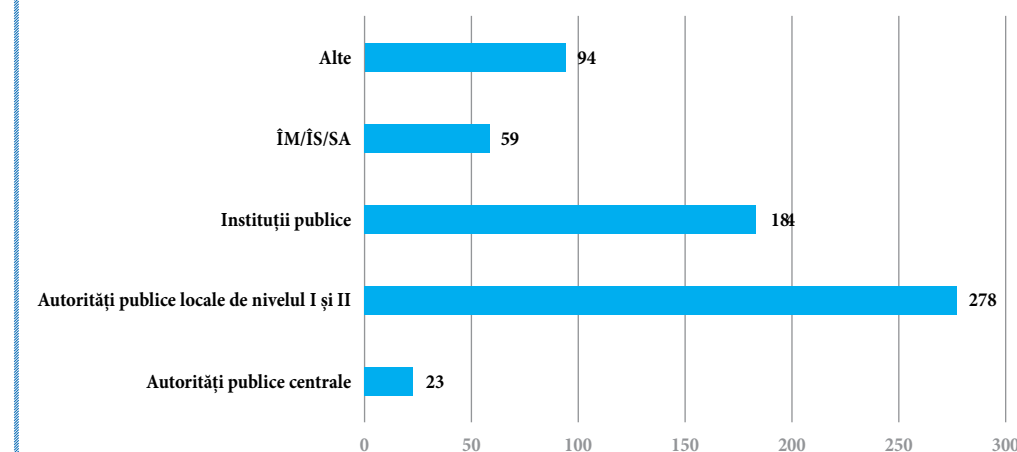
² Printr-o hotărâre poate fi aprobat unul sau mai multe rapoarte.

fondurilor publice, inclusiv a patrimoniului public, precum și privind respectarea criteriilor de performanță. Astfel, din totalul opiniilor formulate ce țin de veridicitatea și corectitudinea rapoartelor (situațiilor) financiare, 11 opinii au fost cu rezerve, iar 5 – fără rezerve. Referitor la concluziile formulate, 25 au fost concluzii generale și 8 – exprimate cu rezerve. Informații detaliate privind opiniile/concluziile auditorilor sînt prezentate în **Anexa nr.2** la prezentul Raport.

Aria de cuprindere

Sub aspectul entităților auditate reieșind din prioritățile stabilite, CCRM și-a orientat activitatea preponderent spre auditarea autorităților publice centrale și locale (47%). Totodată, din lista entităților auditate nu au lipsit instituțiile publice (29%), întreprinderile de stat, municipale și societățile pe acțiuni (9%) etc. (a se vedea figura de mai jos).

Figura nr.2

Sursă: Hotărârile CCRM.

De asemenea, se denotă că în perioada raportată, prin extinderea ariei de audit, ISA continuă să efectueze misiuni de audit complexe, cu abordare de sistem, orientate pe evaluarea funcționalității sistemelor de management financiar și a gradului de racordare a acestora principiilor de performanță. Astfel, se remarcă o preocupare insuficientă din partea entităților publice pentru asigurarea unui management financiar guvernat de buna gestiune economico-financiară, or, fondurile și patrimoniul public al statului sînt gestionate într-un regim în care performanța utilizării acestora nu este un criteriu prioritar.

Cauzele și impactul

Acțiunile de audit au identificat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri și nereguli atât în gestionarea mijloacelor publice, inclusiv a patrimoniului public, cât și la raportarea financiară, care au influențat semnificativ calitatea gestiunii economico-financiare a entităților verificate. Cele mai evidente și frecvente nereguli au fost atestate la stabilirea, urmărirea și încasarea unor venituri bugetare, administrarea cheltuielilor bugetare, efectuarea achizițiilor publice, gestionarea patrimoniului public, precum și la ținerea evidenței contabile.

Deși abaterile constatate și amploarea/mărimea sumelor aferente nu reprezintă, la data identificării, prejudicii produse statului sau pasibile venituri ratate, provenind, în principal, din erori de înregistrare în evidența contabilă, cele de patrimoniu sau de administrare a veniturilor, acestea nu asigură gestionarea în condiții de legalitate și eficiență a banului public și a patrimoniului public.

Deficiențe remediate

Totodată, auditul public poate fi considerat util și eficient numai dacă are capacitatea de prevenire și/sau înlăturare în timp optim a deficiențelor stabilite. Prin urmare, în urma acțiunilor întreprinse pe parcursul misiunilor de audit au fost remediate o parte din deficiențele constatate, consemnând în acest sens următoarele:

- corectări în înscrierile contabile în cuantum de 6926,6 milioane lei;
- înregistrarea patrimoniului în evidența contabilă – 82,8 milioane lei;
- restituirea la BPN a mijloacelor financiare achitate neregulamentar – 0,3 milioane lei;
- încasarea la BPN a taxelor, impozitelor și altor plăți – 0,5 milioane lei;
- calcularea spre încasare a impozitelor, taxelor și altor plăți în sumă de 0,4 milioane lei etc.

În condițiile în care în ultimii ani se perpetuă, practic, aceleași deficiențe și nereguli, eliminarea cauzelor generatoare a acestora constituie o sarcină vitală și primordială, redresarea fără echivoc a situației fiind direct dependentă de: implementarea sistemului de management financiar și control în autoritățile publice; îmbunătățirea capacităților de administrare a veniturilor și cheltuielilor bugetare; remedierea managementului și gestiunii patrimoniului public etc.

Implementarea recomandărilor din Raportul anual 2014

Curtea de Conturi, prin cerințele și recomandările dispuse autorităților/entităților auditate, contribuie plenar la consolidarea managementului financiar, dată fiind responsabilitatea expresă a acestora pentru realizarea unui management corect și eficient, orientat spre rezultate și performanță.

În acest sens, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Hotărârea nr.188 din 05 noiembrie 2015 privind Raportul anual 2014 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public (în continuare – *Raportul anual 2014*) prin care s-a cerut Guvernului implementarea recomandărilor Curții de Conturi expuse în raportul de referință. În vederea conformării la cerințele înaintate, Guvernul a aprobat Planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor din Raportul anual 2014³, astfel răspunzând exigențelor auditului public extern.

Analizele efectuate atestă că, din totalul acțiunilor planificate pentru implementarea recomandărilor, au fost realizate 38 de acțiuni, sau 63%, ceea ce denotă un nivel relativ de conformare în vederea redresării situației în domeniul administrării fondurilor publice. O sinteză privind gradul de executare a acțiunilor planificate se reflectă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.1

Domeniul	Nr.de acțiuni planificate	Gradul de executare, acțiuni		
		executate	în curs de executare	neexecutate
Administrarea proprietății publice	17	12	3	2
Administrarea veniturilor	2	2		
BASS	6	6		
Datoria publică	4	4		
Dezvoltare regională	1		1	
Educație	5	2	3	
Energetică	3	2		1
Management financiar	5	3	1	1
Mediu	5	2	1	2
Protecție socială	1	1		
TI	9	3	3	3
Alte	2	1	1	
Total	60	38	13	9

Sursă: Raportul privind executarea Planului de acțiuni privind implementarea recomandărilor din Raportul anual 2014 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 288 din 12.03.2016.

³ Hotărârea Guvernului nr.288 din 12.03.2016 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea recomandărilor din Raportul anual 2014 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public”.

Avînd în vedere slăbiciunile instituționale la originea cărora sînt carențele în aspect de relevanță a cadrului juridic aferent, autoritățile vizate au inițiat perfectarea actelor normative și legislative de rigoare (17 proiecte), au realizat activități ce țin de ajustarea/completarea reglementărilor (10 acte normative interne) și au organizat activități de mediatizare și instruire (11 activități).

În contextul celor expuse, reiterăm că sporirea responsabilității managerilor în materie de gestiune riguroasă a resurselor publice este posibilă numai în contextul susținerii unui mediu de interacțiune conjugată a autorităților supreme legislative și executive, pentru remedierea cauzelor generatoare de abateri și nereguli, obiectivul fiind afirmarea consecventă a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate.

**Sesizarea
organelor de
drept**

În scopul gestionării și raportării faptelor care au la bază suspiciuni rezonabile de fraudă/infracțiune, Curtea de Conturi, în corespundere cu prevederile Legii nr.261-XVI din 05.12.2008, a remis organelor de drept 9 materiale ale auditurilor realizate, ca urmare fiind pornite 14 cauze penale, emisă 1 ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale, 4 materiale fiind în proces de examinare.

Informații detaliate privind rezultatul examinării materialelor Curții de Conturi de către organele de drept sînt prezentate în Anexa nr.3 la prezentul Raport.

CAPITOLUL II

RADIOGRAFIA SISTEMULUI DE CONTROL INTERN

Controlul intern reprezintă un sistem organizat de managerul entității publice și de personalul acesteia, care cuprinde totalitatea regulilor, procedurilor, politicilor, proceselor și activităților realizate în cadrul entității publice, pentru gestionarea riscurilor și oferirea asigurării rezonabile privind atingerea obiectivelor și rezultatelor asumate.

Obiectivul general al sistemului de control intern este promovarea unui grad avansat de răspundere managerială în utilizarea economă, eficientă și eficace a fondurilor publice. Răspunderea este nucleul unei bune guvernări, iar Curtea de Conturi, prin activitatea pe care o desfășoară, devine un element indispensabil al procesului complex de bună guvernare.

Prezentul capitol oferă o privire de ansamblu a nivelului de implementare a controlului intern în autoritățile și instituțiile publice, fiind evidențiate cele mai relevante constatări și concluzii identificate de auditul public extern în perioada de referință.

Reieșind din faptul că organizarea corespunzătoare a sistemului de control intern vizează în mod direct calitatea gestiunii economico-financiare a entității, auditorii au urmărit cuantificarea carențelor acestui sistem – unul generator de erori/ disfuncționalități în administrarea fondurilor publice. În pofida faptului că sistemul de control intern este la al 6-lea an de implementare, Curtea, în mod repetat, sensibilizează autoritățile statului asupra neimplicării top-managementului instituțional și corporativ în asumarea pleneră a responsabilităților manageriale pentru edificarea, afirmarea și consolidarea principiilor bunei guvernări.

Astfel, urmare a evaluărilor auditului public extern, se relevă că:

- contrar Declarației privind buna guvernare, potrivit căreia managerii entităților publice auditate afirmă că sistemul MFC la nivelul instituției este organizat, implementat și funcțional, realmente lucrurile sînt diferite, astfel că, în mare parte, instituționalizarea sistemului este la etapa de pregătire/proiectare sau de implementare, fiind constituite grupuri de lucru în acest sens, este identificată și inițiată descrierea unor procese de bază/ operaționale, sînt stabilite și descrise unele proceduri, acțiuni de control. De asemenea, se atestă absența procedurilor formalizate, inclusiv lipsa proceselor descrise în anumite domenii relevante ale activităților respective etc. În unele entități persistă tendința de implementare formală a controlului intern, fiind elaborate doar cîteva documente (proceduri operaționale, registrul riscurilor etc.) care nu sînt

aplicate în practică ori sînt nefuncționale, condiționînd o ineficiență a acestuia și, respectiv, a elementelor sale componente;

- similar perioadei anterioare, au fost atestate situații cînd activitatea auditului intern a inclus și sarcini/atribuții operaționale delegate de conducere, care sînt incompatibile cu statutul și atribuțiile legale. Un impediment substanțial în consolidarea funcționalității auditului intern este perceperea eronată de către managementul instituției a mandatului și atribuțiilor auditorului intern, acestuia fiindu-i delegate sarcini și atribuții improprie funcției deținute, care-i pot compromite independența și afecta imparțialitatea la efectuarea misiunilor de audit intern în domeniul contabilității, resurselor umane etc.

Impactul nefast asupra managementului fondurilor publice, inclusiv asupra calității activităților și serviciilor publice prestate, condiționat de carențe și disfuncționalități în implementarea componentelor controlului intern din cadrul entităților publice auditate, a perpetuat aceleași slăbiciuni instituționale, precum: ținerea evidenței contabile; achizițiile; remunerarea muncii; recrutarea și angajarea personalului; gestionarea patrimoniului; planificarea și administrarea veniturilor etc.

Curtea de Conturi reține atenția în mod special asupra neregulilor privind elaborarea sau actualizarea procedurilor, ceea ce denotă că managerii entităților publice încă nu sînt conștienți pe deplin de respectiva obligație legală și nici chiar de beneficiul realizării ei, în vederea facilitării desfășurării corecte a activităților ori a controlului acestora, prin intermediul procedurilor de rigoare.

Este extrem de important ca toate procedurile elaborate să pună în valoare atît activitatea desfășurată, tipul documentelor utilizate, cît și atribuțiile ce trebuie respectate. Astfel, responsabilizarea managerilor din cadrul entităților publice, conștientizarea de către aceștia a responsabilităților lor în asigurarea eficienței și eficacității activităților desfășurate rămîn în continuare o necesitate stringentă, o axiomă în asigurarea bunei guvernări a fondurilor publice.

În contextul celor expuse se remarcă că, deși este aprobat cadrul normativ de bază aferent dezvoltării sistemului MFC și auditului intern, acesta nu este unul funcțional și necesită a fi revizuit/perfecționat, iar conceptul de răspundere managerială nu este implementat în totalitate, sistemul actual de management al finanțelor publice de cele mai multe ori funcționînd într-un cadru

centralizat de luare a deciziilor de control. În vederea remedierii prezentei situații, este absolut necesar ca entitățile publice, prin conducătorii acestora, să asigure instituirea unui sistem de management orientat spre atingerea rezultatelor și asigurarea gestionării corecte a finanțelor publice alocate, cu eliminarea riscurilor majore și punerea accentului pe rezultate.

În acest scop, este necesar ca instituțiile publice să aibă clar definite atât obiectivele anuale și strategice de activitate, cât și rezultatele și impacturile scontate, iar managerii lor să asigure interdependența clară între activitățile anuale desfășurate și obiectivele stabilite.

Este de menționat și faptul că, chiar dacă sistemele de control și audit intern sînt definite ca instrumente ale conducerii care asigură prevenirea, detectarea și corectarea erorilor din activitatea entităților, procesul de organizare și implementare a acestora în administrația publică locală este încă în faza incipientă. Conducătorii entităților nu pot sau nu vor să înțeleagă importanța și complexitatea acestui sistem, care este destinat să anihileze fraudă și risipa în utilizarea fondurilor publice. De cele mai multe ori, măsurile luate în vederea organizării sistemului de control sînt formale și ineficiente, fiind simple consemnări pe hîrtie care nu se aplică în practică.

Astfel, Instituția Supremă de Audit, prin rapoartele sale de audit, a înaintat un șir de recomandări referitoare la măsurile necesare în vederea remedierii deficiențelor/lacunelor constatate în organizarea, implementarea și/sau dezvoltarea/consolidarea controlului intern, care fiind realizate vor contribui esențial la îmbunătățirea gestiunii fondurilor publice. Prin cerințele și recomandările înaintate, Curtea tinde să se asigure de faptul că sistemul de control intern nu va mai fi perceput și tratat ca o simplă cerință legală suplimentară, ci ca un motor de asigurare a performanței în entitățile publice.

**Recomandări
Parlamentului:**

- să asigure perfecționarea cadrului normativ/legal și elaborarea cadrului normativ-secundar în domeniul controlului financiar public intern, care să garanteze implementarea eficientă și eficace a acestuia;
- să solicite Guvernului responsabilizarea managerilor din cadrul entităților, asumarea de către factorii decizionali a eficienței și eficacității activităților gestionate;
- să solicite Guvernului revizuirea statutului și a gradului de remunerare a personalului cu funcții de audit intern.

CAPITOLUL III

ADMINISTRAREA FINANTELOR PUBLICE

Pornind de la dezideratul potrivit căruia sistemul finanțelor publice, prin intermediul BPN, constituie cel mai important mijloc de promovare a politicilor publice pentru realizarea priorităților de dezvoltare social-economică în contextul resurselor disponibile reduse, auditul public extern acordă o atenție primordială procesului bugetar în ansamblul său. Din aceste considerente, Curtea de Conturi verifică anual dacă instituțiile statului colectează resursele financiare redistribuite prin sistemul fiscal-bugetar într-un mod adecvat și integral (pe de o parte) și, respectiv, dacă beneficiarii alocațiilor bugetare utilizează aceste fonduri în mod responsabil, eficient și eficace (pe de altă parte). BPN, implicit, componentele acestuia (BS, BUAT, BASS, FAOAM) constituie instrumentul principal de redistribuire, bugetare și realizare a tranzacțiilor aferente implementării obiectivelor de politici naționale, sectoriale, regionale și locale.

Responsabilitatea, transparența și predictibilitatea sînt instrumente importante pentru o administrare corectă și exigentă a bugetului, respectiv, ISA insistă, în acest sens, să considere aceste aspecte imperios valabile (necesare/relevante) unei bune guvernări.

Potrivit prevederilor art.31 din Legea Curții de Conturi, ISA ... *efectuează anual, în mod obligatoriu, auditul rapoartelor Guvernului privind executarea din exercițiul bugetar expirat: a) a bugetului de stat; b) a bugetului asigurărilor sociale de stat; c) a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.*

Un obiectiv important, în acest sens, este garantarea prin toate mijloacele de care dispune auditul extern a caracterului complet și real al BPN și conturilor publice, furnizînd Parlamentului și altor beneficiari ai Rapoartelor de audit certitudine asupra amplitudinii și evoluției angajamentelor/obligățiilor financiare ale statului.

În această ordine de idei, Curtea de Conturi sensibilizează atenția forului legislativ asupra necesității unei abordări cuprinzătoare în materie de sustenabilitate financiară și buget fundamentat și realist.

Deficiența majoră în materie de politici și reguli aferente managementului finanțelor publice, relațiilor stat-contribuabil o constituie nerespectarea cronică a agendei aferente implementării procesului bugetar, mai cu seamă neaprobarea în termenele stabilite a legii bugetare anuale. Această situație creează o incertitudine generală pentru toți actorii implicați: *instituțiile statului – mediul de afaceri – publicul larg*. Astfel, mediul economic reclamă îngrijorări justificate, dată fiind absența sau tergiversarea aprobării politicii actualizate de impozitare. Proiectul bugetului de stat pentru 2015 a fost prezentat Guvernului în data de 31.03.2015, termenul fiind la 25.08.2014.

Auditul extern reține și reiterează opinia vizavi de aspectele fragile, mai cu seamă ce țin de fundamentarea indicilor macrofinanciari. Astfel, se atestă persistența deficitului de proceduri și instrumente analitice de prognozare eficace, MF nedispunînd de un sistem comparabil și actualizat de indicatori și evaluări sintetice privind materia,

respectiv, baza de impozitare (pe categorii de taxe/impozite) per domenii, sectoare și teritorii. În consecință, veniturile bugetare prognozate nu reflectă identificarea integrală a impozitelor și taxelor pasibile pentru calculare și colectare, iar rectificările ulterioare ale parametrilor fiscal-bugetari confirmă o fundamentare nepotrivită a indicatorilor respectivi.

Conform raportărilor consolidate, în anii de referință (2012-2015) BPN a înregistrat în mod constant creșteri atât la venituri, cât și la cheltuieli. Totodată, în comparație cu anii precedenți, în 2015 nivelul colectărilor raportate la PIB a constituit circa 30%, ceea ce semnifică un regres, între timp rezervele în materie de extindere a bazei impozabile nefiind realizate (epuizate).

Tabelul nr.2

Evoluția indicatorilor efectivi sintetici ai BPN (inclusiv per componente), 2012-2015
(milioane lei)

Indicatorii	Suma				% executării				% în PIB			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
PIB	88228	100510	112050	121851	x	x	x	x	x	x	x	x
Venituri												
BPN	33.530,3	36.899,5	42.446,8	43.681,0	98,0%	99,6%	98,8%	97,5%	38,0%	36,7%	37,9%	35,8%
BS	20.090,6	22.436,7	27.717,7	28.054,6	96,7%	99,5%	98,3%	95,5%	22,8%	22,3%	24,7%	23,0%
BASS	9.721,5	10.589,9	12.028,8	13.432,5	98,4%	99,1%	98,7%	98,6%	11,0%	10,5%	10,7%	11,0%
FAOAM	3.870,0	4.161,0	4.637,7	5.062,9	98,5%	101,0%	99,6%	98,1%	4,4%	4,1%	4,1%	4,2%
BUAT	8.780,9	9.445,8	11.086,9	11.039,0	100,8%	99,8%	99,4%	95,8%	10,0%	9,4%	9,9%	9,1%
Cheltuieli												
BPN	35.373,5	38.651,3	44.393,1	46.395,7	96,6%	96,4%	94,1%	92,9%	40,1%	38,5%	39,6%	38,1%
BS	21.675,3	23.901,2	29.347,9	30.101,1	96,7%	97,4%	94,7%	91,0%	24,6%	23,8%	26,2%	24,7%
BASS	9.755,1	10.716,2	12.019,5	13.490,2	98,7%	99,5%	97,9%	98,7%	11,1%	10,7%	10,7%	11,1%
FAOAM	3.951,2	4.226,1	4.679,5	5.152,5	99,2%	97,8%	95,4%	98,0%	4,5%	4,2%	4,2%	4,2%
BUAT	8.920,6	9.534,7	11.347,4	11.517,6	94,4%	93,1%	92,7%	90,1%	10,1%	9,5%	10,1%	9,5%
Deficit												
BPN	-1.843,2	-1.751,8	-1.946,3	-2.714,7	75,9%	57,5%	46,2%	52,9%	-2,1%	-1,7%	-1,7%	-2,2%
BS	-1.584,7	-1.464,5	-1.630,2	2.046,5	97,5%	73,7%	58,6%	55,5%	-1,8%	-1,5%	-1,5%	1,7%
BASS	-33,6	-126,3	9,3	-57,7	0,0%	157,9%	11,8%	113,4%	-0,04%	-0,1%	0,0%	0,0%
FAOAM	-81,2	-65,1	-41,8	-89,6	142,5%	32,6%	16,7%	89,6%	-0,1%	-0,1%	0,0%	-0,1%
BUAT	-139,7	-88,9	260,6	-478,6	18,8%	11,5%	24,0%	38,3%	-0,2%	-0,1%	0,2%	-0,4%

Nivelul de acumulare a veniturilor în 2015 a fost influențat de scăderea semnificativă a exporturilor, suspendarea finanțării externe etc. Totodată, situația de mai sus denotă necesitatea eficientizării eforturilor autorităților responsabile de administrarea veniturilor în vederea responsabilizării contribuabililor pentru achitarea în termenele stabilite a impozitelor și taxelor față de BPN, inclusiv a restanțelor. În comparație cu anul precedent, restanțele față de BPN sînt în diminuare cu 736,0 milioane lei, eficacitatea colectării acestora relativ sporind (10,0%, inclusiv organele fiscale – 10,8%, cele vamale – 4,3%). Ponderea în PIB a restanțelor față de BPN s-a redus față de anii 2013 și 2014 cu 0,8 p.p., constituind 1,8%.

Tabelul nr.3

Nivelul de colectare a restanțelor din anii precedenți față de BPN

(milioane lei)

Indicatorii	Restanțele față de BPN							
	la 31.12.2013	la 31.12.2014	inclusiv din anii precedenți	nivelul de colectare în 2014	la 31.12.2015	inclusiv din anii precedenți	nivelul de colectare în 2015	devieri
A	1	2	3	4=(1-3)/1	5	6	7=(2-6)/2	8=7-4
BS	1423,2	1562,9	1031,2	27,5%	1436,7	925,8	40,8%	+13,2%
BASS	837,8	1000,1	273,8	67,3%	444,7	247,9	75,2%	+7,9%
FAOAM	42,3	50,1	25,8	39,0%	59,9	28,3	43,5%	+4,5%
BUAT	346	292,8	151,8	56,1%	228,6	132,7	54,7%	-1,4%
BPN	2649,3	2905,9	1482,6	44,0%	2169,9	1334,7	54,1%	10,0%
inclusiv:								
SFS	2344,4	2569,8	1202,0	48,7%	1862,7	1040,0	59,5%	+10,8%
SV	304,9	336,1	280,6	8,0%	307,2	294,7	12,3%	+4,3%
Ponderea în PIB a restanțelor BPN	2,6%	2,6%	x	x	1,8%	x	x	x

În vederea stingerii obligațiilor fiscale ale contribuabililor restanțieri, pe parcursul anului organele SFS au aplicat modalități de executare silită prevăzute de Codul fiscal, fiind încasate 879,2 milioane lei, sau cu 397,2 milioane lei mai mult decît în anul 2014. Începînd cu 2015, pentru prima dată SV a emis 97 de decizii cu privire la executarea silită a obligației vamale, în valoare de 84,5 milioane lei, fiind încasate 17,1 milioane lei.

În aspectul tipurilor de bugete, la nivelul mai jos decît mediu de realizare pe BPN (92,9%) au fost realizate cheltuielile BUAT – 90,1%, și cheltuielile BS – 91,0%. În aspect funcțional, ținînd cont de structura sectorială, BPN rămîne orientat către sfera social-culturală (68,4%).

Tabelul nr.4

Structura cheltuielilor BPN în aspect funcțional, 2012-2015

(milioane lei)

Indicatorii	Executat				% în total				% în PIB			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Servicii de stat cu destinație generală	1.750,6	2.084,0	2.155,0	2.191,4	4,9%	5,4%	4,9%	4,7%	2,0%	2,1%	1,9%	1,8%
Domeniul social-cultural	24.625,0	26.003,3	29.044,7	31.730,1	69,6%	67,3%	65,4%	68,4%	27,9%	25,9%	25,9%	26,0%
Domeniul economic	4.611,3	5.801,3	7.624,8	6.302,8	13,0%	15,0%	17,2%	13,6%	5,2%	5,8%	6,8%	5,2%
Apărarea, menținerea ordinii și securității publice	1.948,2	2.190,0	2.580,9	2.842,2	5,5%	5,7%	5,8%	6,1%	2,2%	2,2%	2,3%	2,3%
Justiția și jurisdicția constituțională	354,8	583,1	634,4	620,6	1,0%	1,5%	1,4%	1,3%	0,4%	0,6%	0,6%	0,5%
Serviciul datoriei de stat	666,4	492,6	591,8	1.043,3	1,9%	1,3%	1,3%	2,2%	0,8%	0,5%	0,5%	0,9%
Alte domenii	1.417,2	1.497,0	1.761,5	1.665,3	4,0%	3,9%	4,0%	3,6%	1,6%	1,5%	1,6%	1,4%
Total	35.373,5	38.651,3	44.393,1	46.395,7	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	40,1%	38,5%	39,6%	38,1%

În contextul relațiilor BS cu celelalte bugete (BASS, FAOAM, BUAT) în ce privește transferurile alocate, acestea au sporit cu 1,0 miliarde lei față de cele alocate în 2014 și au constituit 13,5 miliarde lei, iar ca pondere în totalul cheltuielilor BS au înregistrat o evoluție ascendentă (+2,2 p.p.), constituind 44,9%. Transferurile de la BS către alte niveluri de buget dețin o pondere semnificativă în totalul veniturilor acestora, ultimele continuînd a fi dependente de transferurile respective.

Tabelul nr.5

Ponderea transferurilor din BS către alte componente ale BPN, 2012-2014

(milioane lei)

Indicatorii	Venituri				Inclusiv transferuri				% în totalul veniturilor			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
BASS	9.721,5	10.589,9	12.028,8	13.432,5	2.567,3	2.828,1	3.660,2	4.153,0	26,4%	26,7%	30,4%	30,9%
FAOAM	3.870,0	4.161,0	4.637,7	5.062,9	2.043,2	2.161,2	2.200,4	2.197,7	52,8%	51,9%	47,4%	43,4%
BUAT	8.780,9	9.445,8	11.086,9	11.039,0	4.278,1	4.469,2	7.106,5	7.071,5	48,7%	47,3%	64,1%	64,1%

Auditul performanței sistemului administrării veniturilor publice**Obiectivul**

Evaluarea funcționalității sistemelor instituționale în cadrul autorităților de resort responsabile de administrarea veniturilor și identificarea în acest sens a slăbiciunilor și curențelor generatoare de ineficiență și de subperformanță.

Constatările și concluziile principale:

- autoritățile statului cu atribuții de administrare a impozitelor, taxelor, contribuțiilor/primelor sociale, mai cu seamă serviciile fiscale și cele vamale, anual își sporesc capacitățile instituționale aferente atribuțiilor de colectare a prelevărilor fiscal-bugetare;
- grație eforturilor conjugate, completarea sistemului bugetar cu venituri provenite din obligații fiscale și contribuții înregistrează anual sporuri relative pe măsură;
- în același timp, auditul extern denotă și reiterează deficiențe de sistem, lipsa de remediere din an în an a cărora nu creează premise pentru sporirea punctuală a conformării benevole, a gradului de colectare și a cuantumului încasărilor în raport cu PIB-ul;
- autoritățile fiscale și vamale nu au înregistrat progrese notabile în identificarea, evaluarea și taxarea veniturilor ilicite provenite din tranzacții/operații neoficializate (clandestine). În general, tema evaziunilor/fraudelor fiscale nu cunoaște o abordare de sistem, instrumentele de combatere nefiind aplicate în mod sistemic, autoritățile vizate neposedând expres o bază analitică relevantă și aferentă unor acțiuni de rigoare;
- auditul intern și controalele fiscale nu au clar definite reperele și indicatorii de risc pentru inițierea evaluărilor/verificărilor privind nedeclararea, neraportarea și neonorarea obligațiilor fiscale/contributive;
- colectivele și personalul angajat în sistemul de administrare fiscală (în special) și celui vamal nu sînt orientate, prin indicatori de rezultat, la sporirea punctuală a gradului de colectare (raportat la obligațiile calculate). În consecință, restanțele fiscale (inclusiv contribuțiile/primele sociale) nu se diminuează, dimpotrivă, în unele zone se înregistrează un trend de creștere.

Auditul a concluzionat că performanța sistemului administrării veniturilor publice este afectată de prezența unora și aceluiași probleme majore, care persistă pe parcursul mai multor ani, avînd impact negativ asupra îmbunătățirii rezultatelor de asigurare a statului cu resursele necesare pentru exercitarea funcțiilor sale.

Cauzele și impactul

Performanța redusă preponderent se rezumă la capacitățile subdezvoltate ale administrațiilor fiscale și vamale în materie de reguli și proceduri standardizate și transparente, precum și la „regulile de joc” arbitrare, neclare și predictibile, inclusiv la origine avînd un cadru juridic instabil și cu efecte retroactive. Un cadru legislativ și normativ interpretabil, imprevizibil și inaplicabil constituie impedimentul major în credibilizarea relațiilor dintre agentul fiscal și contribuabil.

Domaniul de fiscalitate, în circumstanțele generate de politici impredictibile și administrare rigidă, reclamă o atitudine critică din partea mediului de afaceri și contribuabililor-persoane fizice, ceea ce solicită o regîndire a sistemului per ansamblu.

Astfel, neregulile (2517,7 milioane lei) constatate de audit țin de abateri și erori cauzate de: neexecutarea sarcinii stabilite la colectarea veniturilor (93,8 milioane lei); neraportarea corectă a facilităților fiscale (60,6 milioane lei); diferențe între veniturile declarate și livrările de facturi fiscale (26,0 milioane lei); monitorizarea insuficientă a restanței și a plăților în avans; formarea supraplăților nejustificate (1458,9 milioane lei); decalajul fiscal (impozit pe venit) (469,4 milioane lei); neachitarea impozitelor, taxelor aferente comercializării bunurilor gajate; conlucrarea insuficientă între organele SFS; colaborarea slabă între IFS teritoriale și organele de drept; neefectuarea inventarierii bunurilor sechestrate; neaplicarea procedurilor scrise de organele SFS (greșeli admise de sistem, 37,6 milioane lei); erori admise de contribuabili la raportarea obligației fiscale (134,8 milioane lei); achitări incorecte de către contribuabili a obligației fiscale; neaplicarea măsurilor operative de către Camera de Licențiere (4,4 milioane lei); neachitarea taxei de licență (3,6 milioane lei); înscrierea eronată a taxei pentru folosirea drumurilor (198,4 milioane lei).

Măsurile dispuse pentru remediere

Pentru remedierea situațiilor constatate de audit, entităților auditate le-au fost înaintate recomandări (32) în vederea eficientizării administrării veniturilor publice, prin prisma atribuțiilor ce le revin, administratorii de venituri urmînd să consolideze activitățile aferente proceselor de administrare a veniturilor în BPN, cu înlăturarea curențelor și problemelor care afectează semnificativ calitatea fundamentării prognozelor de venituri bugetare, colectarea deplină și în termenele legale a obligațiilor calculate, monitorizarea și controlul facilităților fiscale, urmărirea și aplicarea măsurilor de executare silită etc.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- dispunerea efectuării de către autoritățile fiscale și vamale a unei analize care să urmărească sporirea eficienței acestora prin îmbunătățirea procedurilor de analiză a riscului fiscal și vamal, în vederea întreprinderii acțiunilor de rigoare pentru o abordare de sistem și operativă a evaziunilor/fraudelor fiscale și vamale, precum și examinarea completării/modificării cadrului normativ-legal aferent;
- monitorizarea riguroasă a modului de executare a prelevărilor fiscal-bugetare și identificarea factorilor pentru sporirea capacităților instituționale aferente atribuțiilor de colectare a obligațiilor calculate.

Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat

Potrivit prevederilor legale, Curtea de Conturi efectuează anual auditul Raportului Guvernului privind executarea din exercițiul bugetar expirat a bugetului de stat.

Misiunea de audit a fost efectuată la MF, care este responsabil de executarea de casă a bugetelor de toate nivelurile prin intermediul sistemului trezorerial, asigurând evidența veniturilor în baza încasărilor efective în ordinea colectării, efectuarea cheltuielilor în conformitate cu Legea bugetară anuală, administrarea veniturilor și cheltuielilor prin conturi distincte bazate pe clasificarea bugetară și asigurarea serviciului datoriei de stat, cu întocmirea și prezentarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul bugetar încheiat conform cadrului legal regulator.

Exercițiul expirat al bugetului de stat reflectă instabilitate și dezechilibre majore macroeconomice, la origine avînd: creșterea ratei inflației, majorarea prețurilor, deprecierea semnificativă a monedei naționale, reducerea importurilor și exporturilor, creșterea continuă a datoriei sectorului public etc.

Conform datelor raportate de MF și confirmate de auditul extern, principalii indicatori ai BS au constituit: *la venituri – 28054,6 milioane lei efectiv, sau 95,5%, la cheltuieli – 30101,1 milioane lei, sau 91,0%*. Comparativ cu parametrii stabiliți, nu au fost încasate venituri în sumă de 1318,2 milioane lei și, respectiv, nu au fost valorificate alocațiile bugetare în sumă de 2961,6 milioane lei. Nivelul de executare a veniturilor per total a fost influențat de nedebursarea granturilor externe, în valoare totală de 696,1 milioane lei, și de neîncasarea unor tipuri de venituri la nivelul prevăzut. În totalul alocațiilor nevalorificate, 850,4 milioane lei reprezintă valoarea ordinelor de plată nefinanțate și restituite de Trezoreriile teritoriale, dat fiind deficitul acut de lichidități.

Ca rezultat al execuției anuale, a fost înregistrat un *deficit bugetar de 2046,5 milioane lei*, sau cu 1643,4 milioane lei sub nivelul precizat. Ponderea deficitului bugetar în PIB a atins nivelul de 1,7%, sau cu 1,3 p.p. mai puțin decît indicatorul prestabilit (3,0%), înregistrînd o creștere față de anul precedent cu 0,2 p.p.

Plafonul datoriei de stat interne (6982,2 milioane lei) a fost depășit cu 243,2 milioane lei, sau cu 3,5%, constituind 7225,4 milioane lei, iar *datoria de stat externă* a fost realizată sub plafonul stabilit (1488,0 milioane dolari SUA) cu 151,0 milioane dolari SUA, la finele anului constituind 1337,0 milioane dolari SUA (echivalentul a 26283,8 milioane lei).

Obiectivul

Obținerea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2015 este elaborat, în aspectele semnificative, în conformitate cu prevederile legale, prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și datele consolidate ale rapoartelor executorilor de buget.

**Constatări
și concluziile
principale**

Sinteza constatărilor asupra execuției de ansamblu a bugetului de stat a relevat următoarele:

- bugetul de stat pentru 2015 nu a fost aprobat pînă la finele anului 2014, în perioada ianuarie-aprilie 2015 fiind aplicată procedura de executare a bugetului provizoriu. Impredictibilitatea procesului bugetar, mai cu seamă ce ține de calendarul *previziune-întocmire-aprobare*, a generat multiple (re)evaluări și ajustări rezultate cu devieri semnificative (prevederi-realizări efective) ale indicatorilor sintetici fiscal-bugetari: la venituri – (-1186,2 milioane lei/-3,9%), la cheltuieli – (-1590,4 milioane lei/-4,6%), deficitul bugetar fiind majorat cu 404,2 milioane lei (+10,2%);
- deși veniturile bugetului de stat sînt în creștere continuă, evoluția veniturilor efective în 2015 a înregistrat cel mai jos trend din anii 2009-2015 (95,5%). Nivelul de executare a veniturilor pe tipuri de venituri a variat de la 50,2% pînă la 339,0%, neîncasările constituind 1722,8 milioane lei, iar supraîncasările – 404,6 milioane lei;

- menținerea restanțelor la plata obligațiunilor contribuabililor față de bugetul de stat la un nivel semnificativ (1436,7 milioane lei), deși acestea s-au diminuat față de anul precedent cu 126,2 milioane lei, sau cu 8,1%, a influențat nivelul încasărilor la buget și a limitat finanțarea activităților prevăzute în buget. În totalul neplăților înregistrate la finele anului 2015, neplățile curente constituie 510,9 milioane lei (35,6%), iar neplățile anilor precedenți – 925,8 milioane lei (64,4%);
- decalaje persistente dintre venituri și cheltuieli, respectiv, angajarea unor cheltuieli fără suport bugetar consistent și predictibil conduc inevitabil la acumularea datoriilor (debitoare – de 1,12 miliarde lei, și creditoare – de 1,23 miliarde lei);
- se atestă în continuare deficitul de reguli și proceduri formalizate privind evaluarea, prognozarea și raportarea impactului măsurilor de politică fiscal-bugeară, în special referitor la cuantificarea tuturor măsurilor ce au impact financiar asupra bugetului, precum și la divizarea măsurilor aprobate inițial de cele care apar suplimentar pe parcursul anului, ceea ce ar spori atât exactitatea, cât și imaginea reală a impactului;
- analiza acurateței prognozei necesarului de alocații bugetare scoate în evidență subevaluarea necesarului de alocații de către unii executori de buget, concomitent cu supraestimarea necesarului de către alții, ceea ce indică un nivel scăzut de responsabilitate atât la nivelul executorilor de buget, cât și la nivelul direcțiilor din cadrul MF implicate în elaborarea bugetului de stat, nivelul de executare a bugetelor executorilor de buget variind între 39,6% și 100,0%;
- datoria de stat internă și externă a înregistrat o evoluție ascendentă față de anul precedent, constituind la finele anului 2015 suma de 33509,2 milioane lei, fiind în creștere cu 6038,6 milioane lei. Urmare a neexecutării obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat acordate BNM pentru creditele de urgență ale unor instituții financiare (13,6 miliarde lei), datoria de stat internă va crește semnificativ, ceea ce va împovăra bugetele pentru următorii ani;
- în contextul altor subiecte auditate, se atestă neluarea în evidență a unor cote ale statului în capitalul social al ÎS și SA, în valoare de 644,3 milioane lei.

Cauzele și impactul

- Principalele cauze care au determinat deficiențele constatate au fost:
- irelevanța prognozelor macro- și microfiscale care stau la baza elaborării indicatorilor bugetari;
  - supraestimarea cheltuielilor de către executorii de buget, influențând nivelul de executare a cheltuielilor BS;
  - insuficiența resurselor financiare, inclusiv sistarea finanțării externe, a influențat nivelul de executate atât a veniturilor, cât și a cheltuielilor, a determinat restituirea la finele anului bugetar a ordinelor de plată neexecutate în valoare totală de 850,4 milioane lei;
  - iresponsabilitatea unor executori de buget, în calitate de fondatori ai ÎS și SA, a cauzat neluarea în evidență a cotei în capitalul social al statului.

Măsurile dispuse pentru remediere

- Pentru realizarea conformă și eficientă a funcțiilor de administrator de buget, MF urmează să întreprindă măsuri de:
- responsabilizare și intensificare a activităților pentru asigurarea acumulării integrale a veniturilor la BS, cu identificarea rezervelor posibile, inclusiv la colectarea restanțelor la plata impozitelor și taxelor față de BPN;
  - intensificare a măsurilor de identificare și combatere a evaziunilor fiscale și vamale;
  - cuantificare obligatorie a măsurilor cu impact financiar incluse în politicile fiscal-bugeare, cu raportarea integrală a impactului realizat;
  - sporire a calității prognozelor de cheltuieli prin implementarea conformă a metodelor de prognozare, aprobate în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului;
  - restabilire integrală în evidența contabilă a executorilor de buget a cotei statului în capitalul social al ÎS și SA, fondatori ai cărora sînt APC.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- asigurarea calității planificării indicatorilor bugetului de stat în aspectul tipurilor de venituri și monitorizarea regularității executării de către administratorii de venituri, în vederea asigurării plenitudinii încasării plăților aferente veniturilor bugetului de stat;
- responsabilizarea executorilor de buget pentru estimarea reală a necesităților de cheltuieli și bună guvernare a fondurilor publice;
- monitorizarea situațiilor privind datoriile debitoare și creditoare, cu implementarea unei discipline bugetare eficiente pentru excluderea tendinței de formare și creștere a acestora;
- responsabilizarea autorităților administrației publice centrale, în calitate de fondatori ai întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni, să înregistreze conform și să raporteze integral valoarea patrimoniului statului inclus în capitalul social al acestora, inclusiv din contul scutirilor acordate la plata dividendelor/defalcărilor din profitul net obținut în perioadele precedente, în condițiile prevederilor legale.

Auditul datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat

Evoluția datoriei publice impune o abordare prudentă, respectiv, auditul extern evidențiază cu maximă precauție vulnerabilitățile și riscurile adiționale.

Pe parcursul mai multor ani, datoria sectorului public a înregistrat în mod constant o tendință ascendentă, înscriind la finele anului 2015 valoarea de 43183,7 milioane lei, sau cu o creștere față de 2014 cu 18,7% (+6817,8 milioane lei), constituind, raportată la PIB, 35,4% (+3,0 p.p.).

În structura soldului datoriei sectorului public, ponderea majoră o deține datoria de stat – 77,6% (33509,2 milioane lei), urmată de datoria Băncii Naționale a Moldovei – 15,4% (6669,7 milioane lei), datoria întreprinderilor din sectorul public – 6,0% (2591,9 milioane lei), și datoria unităților administrativ-teritoriale – 1,0% (412,9 milioane lei).

Obiectivul

Oferirea unei asigurări rezonabile asupra faptului că gestionarea și raportarea datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat este realizată conform cadrului legal, precum și identificarea riscurilor de nesustenabilitate și impact.

**Constatările
și concluziile
principale**

Conform evaluărilor de rigoare, auditul extern atestă:

- MF a stabilit parametrii de risc pe anul de gestiune⁴ reieșind din structura curentă a portofoliului datoriei de stat, în vederea monitorizării continue a riscurilor și evitării expunerii majore a acestuia față de anumite tipuri de risc, indicatorii realizați încadrându-se în parametrii stabiliți de Guvern;
- limita stabilită prin Legea bugetară 2015 la angajarea resurselor externe a fost respectată, asigurându-se onorarea în termen a obligațiilor privind deservirea datoriei externe. De notat că limita pentru angajarea surselor interne a depășit plafonul stabilit cu 243,2 milioane lei. În comparație cu anul precedent, datoria de stat externă exprimată în dolari SUA (1337,0 milioane dolari SUA) a înregistrat o creștere cu 30,9 milioane dolari SUA, sau cu 2,4%, iar datoria de stat internă (7225,4 milioane lei) s-a majorat cu 150,1 milioane lei, sau cu 2,1%;
- cheltuielile destinate serviciului datoriei de stat au crescut semnificativ în comparație cu cheltuielile anului precedent (+76,3%/+451,5 milioane lei), constituind 1043,3 milioane lei. Majorarea a fost influențată de măsurile politicii monetare aplicate de BNM pentru menținerea ratei inflației: (i) rata de bază stabilită de BNM a fost în creștere, de la 6,5% în luna ianuarie pînă la 19,5% în luna decembrie; (ii) majorarea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, de la 14,0% pînă la 35,0% din baza de calcul, ceea ce a limitat lichiditățile pe piața financiară și a influențat creșterea de peste 3 ori a ratelor medii ponderate la VMS emise pe piața primară (în anul 2014 – 6,72%, în anul 2015 – 20,13%);
- trendul ascendent al datoriei de stat, implicit, al cheltuielilor aferente deservirii, sporește vădit costurile adiționale, respectiv, crește presiunea asupra BS. Această tendință stabil împovărătoare impune constrângeri și limitări de resurse în detrimentul altor angajamente primordiale, inclusiv de însemnătate socială;
- se semnifică un proces anevoios de rambursare a creanțelor BC „Investprivatbank” SA (în proces de lichidare) datorate MF. În perioada 2012-2015 au fost stinse datorii în cuantum de 66,5 milioane lei (inclusiv 5,0 milioane lei în anul 2015), soldul neonorat constituind 362,0 milioane lei;

⁴ Hotărîrea Guvernului nr.939 din 13.11.2014 „Cu privire la aprobarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2015-2017)”.

- nerecuperarea integrală la BS a datoriilor debitorilor garantați pentru împrumuturile interne și externe, precum și a datoriilor beneficiarilor recreditați, care, la situația din 31.12.2015, au constituit 485,0 milioane lei și 5237,7 milioane lei, respectiv, din care 449,4 milioane lei (92,7%) și 575,5 milioane lei (11,0%), respectiv, reprezintă datoriile cu termenul de achitare expirat. Prezența datoriilor cu termenul de achitare expirat influențează nivelul de asigurare cu resurse financiare necesare pentru satisfacerea necesităților BS pe termen mediu și lung, astfel fiind necesară impunerea unor măsuri de evaluare și monitorizare strictă/eficientă și prudentă pentru menținerea sustenabilității sistemului bugetar;
- neonorarea obligațiilor derivate din garanțiile de stat emise de MF pentru creditele de urgență acordate de BNM sistemului bancar, în condițiile în care băncile supuse lichidării silite („Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA, BC „Unibank” SA) au rambursat în anul 2015 doar 3,8% (532,5 milioane lei) din creditele de urgență acordate de BNM sub garanția statului (14,2 miliarde lei), iar soldul nerambursat al creditelor de urgență la finele anului bugetar a constituit 13,7 miliarde lei.

Cauzele și impactul

Consecințele multiplicat ale crizei sectorului bancar sînt evidente, cauzele și efectele de asemenea sînt clare. Respectiv, și ajustările de rigoare urmează a fi prompte, în caz contrar amplificarea dezechilibrelor va fi inevitabilă. Prin urmare, abordările trebuie să fie sistemice, severe și consecvente.

Măsurile dispuse pentru remediere

În situația creată, ISA consideră relevantă sporirea prudențialității și predictibilității în angajarea împrumuturilor noi și în administrarea datoriei sectorului public, în special prin diversificarea instrumentelor de atragere a resurselor de capital, raționalizarea costurilor și anticiparea/diminuarea posibilelor riscuri de neonorare a angajamentelor asumate.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- asigurarea monitorizării continue a situației portofoliului datoriei de stat și evitarea riscurilor de afectare a managementului datoriei publice, ca rezultat al nevalorificării integrale și în termen a resurselor alocate pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe;
- ajustarea Legii nr.419-XVI din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, în scopul redifinirii prudențiale a normelor privind reglementarea plafonului volumului garanțiilor de stat emise pentru menținerea stabilității financiare a statului; gestionarea crizelor financiare sistemice; monitorizarea riscurilor de împovărare semnificativă și imprevizibilă a bugetelor de stat ulterioare, precum și implementarea sistemelor de evaluare a performanței managementului datoriei sectorului public și eficienței pe bază de indicatori-cheie;
- sporirea prudențialității în angajarea împrumuturilor noi și neadmiterea aprobării sau aprobării cu precauție a deciziilor aferente acordării garanțiilor de stat și recreditării de stat, care ar genera/amplifica crize financiare și/sau ar împovăra bugetele ulterioare în cazul neonorării plăților la scadență.

Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat

Obiectivul

Auditul asupra exercițiului bugetar 2015 a evaluat, prin verificările de rigoare, capacitățile instituționale de administrare și gestionare a BASS la venituri și cheltuieli, avînd în vedere identificarea riscurilor posibile, scopul fiind oferirea unei certitudini privind conformitatea activităților și tranzacțiilor efectuate, precum și veridicitatea raportărilor financiare.

Constatarele și concluziile principale

Casa Națională de Asigurări Sociale, în vederea realizării principiilor administrării BASS și indicatorilor prevăzuți pentru anul de referință, a acordat servicii în domeniul asigurărilor sociale cetățenilor și agenților economici, în corespundere cu politicile și strategiile aferente sferei vizate. În acest sens, CNAS a desfășurat acțiuni în materie de planificare financiară și evidență contabilă, analiză și monitorizare a executării indicilor raportați, care reflectă gestionarea mijloacelor financiare și a patrimoniului public din exercițiul bugetar expirat.

Analizând quantumul veniturilor (13432,5 milioane lei) și cheltuielilor (13490,2 milioane lei) prin prisma cadrului juridic aferent și ținând cont de faptul că prestațiile de asigurări sociale reprezintă drepturile în bani sau în natură ce se cuvin persoanelor asigurate, care urmau a fi corelative contribuțiilor de asigurări sociale⁵, se relevă că suportul financiar (veniturile proprii) pentru onorarea angajamentelor respective a constituit 90,5% din necesar.

Se denotă că indicii bugetari (efectivi per total în 2015) au înregistrat un anumit spor (venituri – cheltuieli) față de rezultatele exercițiului bugetar 2014. În același timp, auditul a constatat că, pentru anul de referință, autoritățile de resort (MMPSF, CNAS, MF) nu au asigurat elaborarea, planificarea și bugetarea BASS pe programe racordate la indicatori de rezultate și performanțe, ceea ce nu a permis evaluarea impactului de rigoare.

Veniturile BASS, analizate în aspectul identificării, evaluării plenitudinii și administrării indică asupra unui cumul de factori negativi ce influențează completarea și solvabilitatea bugetului vizat per ansamblu. Astfel, Curtea de Conturi a constatat situații problematice, care urmează a fi soluționate de către CNAS, și anume:

- monitorizarea neadecvată a procesului de înregistrare a plătitorilor la BASS și de prezentare de către contribuabili a declarațiilor obligatorii;
- înregistrarea unui nivel scăzut al declarării contribuțiilor de asigurări sociale (45,3% din totalul de 155,2 mii de plătitori), deși acestea constituie sursa principală a veniturilor BASS;
- lipsa criteriilor de calificare a unor contribuabili ca „suspendat” (271,9 mii de unități), precum și a activităților de monitorizare a acestora;
- luarea tardivă în evidență specială a unor obligațiuni ale plătitorilor la BASS (68,9 milioane lei), dat fiind faptul că IFS teritoriale nu emit și nu remit operativ deciziile corespunzătoare.

Verificarea conformității desfășurării unor procese de organizare și de plată a prestațiilor sociale (generatoare de cheltuieli BASS), prin prisma competențelor și responsabilităților factorilor implicați sau interdependenți (CTAS, organe de asistență socială, instituții penitenciare), a evidențiat următoarele neconformități, cum ar fi:

- nerespectarea procedurilor de stabilire, acordare și verificare a unor indemnizații și alocații, precum și de perfectare a dosarelor beneficiarilor;
- carențe în organizarea procesului de plată a prestațiilor sociale, care au determinat nerespectarea de către prestatorii de servicii de plată a condițiilor stabilite, precum și neasigurarea cu datele necesare pentru raportarea indicatorilor BASS;
- nerespectarea cadrului legal-normativ ce reglementează procesul de achiziție a serviciilor de plată a prestațiilor sociale și nedocumentarea acestuia.

Totodată, misiunea de audit a rezumat că executarea BASS, în aspectele semnificative, a fost raportată integral, iar în cazuri specifice au fost admise situații problematice, determinate de incertitudinea cadrului normativ la unele capitole (raportarea sumelor restituite pe conturile CNAS de către prestatorii de servicii de plată a prestațiilor sociale, ca urmare a neridicării acestora de către beneficiari și a sumelor aferente prestațiilor recalculate și restituite de beneficiari).

⁵ Art.7 din Legea nr.489-XIV din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Cauzele și impactul

Politicile și procedurile adoptate de conducerea CNAS nu au asigurat desfășurarea organizată și conformă a activității privind administrarea și gestionarea BASS, inclusiv respectarea strictă a reglementărilor în vigoare, fapt care, cu certitudine, a determinat apariția neconformităților și curenților atât în procesul de formare a veniturilor, cât și de executare a cheltuielilor destinate acordării prestațiilor sociale.

Totodată, administrarea contribuțiilor sociale continuă a fi exercitată de către CNAS și autoritățile fiscale, ceea ce determină suprapuneri de competențe. Disfuncționalitățile influențează gradul redus de declarare a contribuțiilor și de identificare a contribuabililor, respectiv, de percepere ulterioară a defalcărilor.

Actuala administrare duală a contribuțiilor destinate BASS (CNAS – IFPS), prin suprapunerea unor atribuții și activități de evidență și urmărire a plăților, respectiv, aplicarea instrumentelor aferente încasării contribuțiilor, reprezintă un sistem anacronic ce consumă resurse umane și financiare de proporții și nejustificate, a căror ineficiență este evidentă. Misiunea de audit a atestat că cheltuielilor de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale le reven 1,7%, sau 231,9 milioane lei (inclusiv pentru mentenanța sistemului informațional al CNAS – circa 18,0 milioane lei) din totalul cheltuielilor BASS. În context, se impune necesitatea evaluării impactului investițiilor și costurilor aferente programelor implementate de CNAS pentru funcționarea sistemului actual.

Măsurile dispuse pentru remediere

Implementarea recomandărilor și cerințelor înaintate de Curtea de Conturi va asigura remedierea situațiilor problematice ce țin de respectarea cadrului de reglementare, precum și de ajustare a celui existent, inclusiv de raportare a indicatorilor BASS. Totodată, aceste măsuri vor sprijini consolidarea controlului intern al entităților vizate în vederea îmbunătățirii proceselor operaționale de formare a veniturilor și gestionare a cheltuielilor destinate protecției sociale.

Un alt punct de vedere în asigurarea colectării conforme a contribuțiilor sociale constă în necesitatea preluării de către IFPS a administrării integrale a defalcărilor respective.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- asigurarea bugetării BASS pe programe și principii de performanță, în baza indicatorilor (măsurabili) de rezultat;
- reconsiderarea aspectelor de politici și administrare aferente îmbunătățirii formării și gestionării BASS, inclusiv în vederea eficientizării managementului financiar și controlului intern;
- elaborarea și înaintarea propunerilor privind revizuirea cadrului legal aferent veniturilor BASS în calitate de parte integrantă a Codului fiscal.

Auditul conformității Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală**Obiectivul**

Curtea de Conturi, conform mandatului său, auditează anual fondurile obligatorii de asistență medicală, administrate și raportate de Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Obiectivul de bază al misiunii de audit a constat în exprimarea opiniilor de audit, prin oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că mijloacele financiare reflectate în Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2015 sînt, sub toate punctele semnificative, administrate, utilizate și raportate regulamentar, prezentînd o imagine fidelă.

Pentru realizarea acestuia, misiunea de audit și-a stabilit un obiectiv cu scop special, prin colectarea probelor la 3 instituții medico-sanitare publice republicane⁶, a căror consolidare a permis auditului să concluzioneze conformitatea și plenitudinea raportării mijloacelor FAOAM, în aspectele de contractare a serviciilor medicale, administrare a medicamentelor, raportare a uzurii mijloacelor fixe, precum și de executare a contractelor de finanțare pentru realizarea proiectelor investiționale.

⁶ IMSP Institutul de Medicină Urgentă, IMSP Spitalul Clinic Republican, IMSP Institutul Mamei și Copilului.

Constatările și concluziile principale

CNAM, în scopul realizării principiilor administrării FAOAM (5062,9 milioane lei) și a indicatorilor prevăzuți pentru anul 2015, a contractat servicii medicale cu 437 de instituții medicale, inclusiv cu 67 de entități private.

În acest sens, CNAM a desfășurat activități de planificare, contractare și consolidare a datelor raportate de instituțiile medicale, a analizat și monitorizat indicii executați și raportați care reflectă datele gestionării mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Conținutul *Raportului de audit asupra conformității Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2015* atestă că procesele operaționale ale CNAM la gestionarea FAOAM sînt organizate cu întrunirea rigorilor juridice. În același timp, auditul a identificat unele deficiențe și neconformități, precum:

- veniturile FAOAM aferente cuantumului primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, în cotă procentuală de 9% (2764,3 milioane lei), au fost planificate și aprobate în timp ce cadrul strategic de dezvoltare al CNAM pe perioada 2015-2016 prevedea menținerea cotei de 8%;
- veniturile FAOAM provenite din transferurile de la BS pentru categoriile asigurate de Guvern (2125,9 milioane lei) au fost planificate cu aplicarea cotei procentuale de 12,1% la suma cheltuielilor de la care se calculează transferurile, pe cînd Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale⁷ nu admite stabilirea unor astfel de cote prin alte acte decît prin legea bugetară anuală;
- analiza evoluției ponderii structurale a veniturilor FAOAM în perioada 2011-2015 denotă că transferurile de la BS au fost în descreștere (de la 56,3% la 43,3%), în timp ce veniturile din contribuțiile primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și din alte venituri au fost în creștere (de la 43,7% la 56,6%);
- CNAM nu deține date privind justificarea calculelor transferurilor de la BS, ceea ce nu asigură transparența la acest capitol;

- încasarea veniturilor FAOAM a fost afectată de acumularea ritmică a transferurilor de la BS (2197,6 milioane lei);
- CNAM nu a asigurat, în procesul de contractare a serviciilor medicale (4899,6 milioane lei), documentarea proceselor-verbale ale negocierilor privind stabilirea indicatorilor specifici (tariful și complexitatea acestora), ceea ce nu oferă transparență procesului de contractare a serviciilor medicale de către Companie;
- nerealizarea obiectivelor specifice din politicile de sănătate, aferente Fondului măsurilor de profilaxie, prin neinstituirea, conform prevederilor cadrului strategic⁸, de către MS și CNAM a Consiliului coordonator, a cauzat neaprobarea de către acesta a planului anual de mijloace financiare și a priorităților măsurilor de profilaxie;
- aprobarea de către CNAM a obiectivelor prioritare ale Fondului măsurilor de profilaxie în lipsa indicatorilor de rezultat, cu axarea pe indicatorii de produs/evenimente (număr de copii, de instruiți etc.), nu a asigurat evaluarea gradului de îndeplinire a scopurilor stabilite;
- la executarea mijloacelor Fondului de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale (154,3 milioane lei), CNAM nu a organizat un sistem funcțional de consolidare a responsabilizării și justificării gestionării optime a resurselor⁹ (50,8 milioane lei);
- colectarea probelor de audit de la 3 IMSP republicane⁹ care au contractat servicii medicale în valori semnificative¹⁰, raportate de către acestea și consolidate în Raportul Guvernului privind executarea FAOAM pentru anul 2015, a constatat unele deficiențe și neconformități, cum ar fi:
  - serviciile medicale spitalicești au fost contractate fără stabilirea indicelui de complexitate, ceea ce nu a asigurat transparența și posibilitatea evaluării de către IMSP a nivelului de acoperire a costurilor real suportate în raport cu cele contractate;
  - acordarea serviciilor medicale spitalicești pacienților asigurați peste numărul de cazuri contractate cu CNAM¹¹ a determinat cheltuieli suplimentare și costuri neacoperite în sumă de 50,2 milioane lei, ceea ce a generat insuficiența mijloacelor financiare cu înregistrarea datoriilor față de furnizori¹² și a avut impact asupra sustenabilității economice a IMSP;

⁸ Art.1 din Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

⁹ Rapoartele auditului asupra conformității gestionării și raportării situațiilor financiare ale FAOAM de către Instituțiile Medico-Sanitare Publice Institutul de Medicină Urgentă, Spitalul Clinic Republican și Institutul Mamei și Copilului în anul 2015.

¹⁰ 579,7 milioane lei din totalul de 1422,9 milioane lei, sau 47% din mijloacele contractate de instituțiile republicane.

¹¹ IMSP SCR – cu 193 cazuri, IMSP IMC – cu 4523 cazuri.

¹² 139,6 milioane lei pentru 3 IMSP.

⁷ Art.17 alin.(3) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

- IMSP auditate au achiziționat medicamente și produse parafarmaceutice depășind suma limită planificată în planul de achiziții (cu 49 milioane lei);
- procesul de executare neconformă și parțială a contractelor de achiziție a medicamentelor a fost determinat de unii factori, precum: stabilirea condițiilor contractuale și a termenelor de livrare de către AMDM fără coordonarea cu IMSP și în lipsa sursei financiare disponibile; existența datoriilor față de furnizori; lipsa, în unele cazuri, a medicamentelor la depozitul furnizorului, precum și neîntocmirea regulamentară a comenzilor de medicamente de către IMSP etc.;
- distribuirea medicamentelor și consumabilelor din farmaciile spitalicești spre secții nu a fost realizată în deplină măsură, ceea ce a determinat neasigurarea subdiviziunilor cu medicamentele necesare și, respectiv, riscuri privind acordarea incompletă a serviciilor medicale sau achiziționarea acestora din contul pacienților;
- completarea fișelor de prescripții medicale cu introducerea corectărilor privind cantitatea, tipul și dozele prescrise nu justifică casarea și administrarea reală de către pacienți (122,6 milioane lei), precum și raportarea medicamentelor destinate realizării Programelor naționale în cadrul asistenței medicale spitalicești (53,2 milioane lei), ceea ce nu prezintă o imagine reală și fidelă a cheltuielilor pentru medicamente;
- lipsa amortizării, ca element al costului cazului tratat aferent serviciilor medicale spitalicești, nu asigură înlocuirea mijloacelor fixe, în condițiile în care mijloacele Fondului de dezvoltare și alte mijloace guvernamentale nu asigură finanțarea lor;
- neconformitățile sistemice admise de entitățile implicate în aprobarea, finanțarea și utilizarea mijloacelor din Fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale au determinat nerealizarea scopului propus al proiectelor investiționale¹³ finanțate din FAOAM (76,8 milioane lei) și raportarea eronată de către IMSP IMU a realizării indicatorilor scontați (12,3 milioane lei).

Cauzele și impactul

Factorii de decizie nu au asigurat procese de control intern funcționale, ceea ce a cauzat disfuncționalități sistemice, neconformități, precum și raportarea eronată a unor date. Aceste circumstanțe au generat confruntarea cu situații de insuficiență financiară și, implicit, neonorarea termenelor de achitare față de IMSP, care în anul 2015 au activat în condiții de dificultate financiară privind onorarea obligațiilor față de furnizori. Lipsa unui program de evidență și distribuire a medicamentelor pentru instituțiile medicale a condiționat nejustificarea casării și administrării reale de către pacienți a mijloacelor FAOAM.

Totodată, lipsa indicatorilor de rezultat nu oferă date și posibilitatea de evaluare a implementării politicilor în domeniul sănătății, precum și a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016.

Măsurile dispuse pentru remediere

Curtea de Conturi, urmare a realizării activităților de audit, a exprimat opinii cu rezerve atât în aspecte financiare, cât și de conformitate. Astfel, în vederea îmbunătățirii sistemului de control intern, transparenței decizionale, precum și conformității administrării mijloacelor FAOAM, au fost înaintate recomandări de remediere, care ar trebui să prezinte utilitate instituțiilor auditate și părților implicate.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- *revizuirea sarcinilor și obiectivelor strategice stabilite, precum și a nivelului de executare pe deplin și în termenele scontate aferente domeniului sănătății și finanțate din FAOAM;*
- *asigurarea bugetării FAOAM pe programe și principii de performanță, în baza indicatorilor de rezultat.*

¹³ IMSP IMU – investiții totale de 68,0 milioane lei și cheltuieli suplimentare de întreținere de 1,2 milioane lei; IMSP SCR – investiții totale de 7,6 milioane lei.

Auditul bugetelor unităților administrativ-teritoriale

Obiectivul

Auditul public extern al autorităților publice locale rămîne în continuare axat pe problemele ce țin de relevanța managementului resurselor publice, exercitat de AAPL conform competențelor și responsabilităților aferente în condițiile legii. În acest sens, activitatea de audit a fost exercitată și direcționată pe aspectele ce țin de: evaluarea respectării de către AAPL a legalității și regularității în procesul bugetar; asigurării estimărilor fundamentate ale proiecțiilor fiscal-bugetare; administrării prudente și raportării autentice a veniturilor și cheltuielilor. Prin verificările la entitățile publice de interes local, Curtea de Conturi a urmărit următoarele obiective:

- au asigurat AAPL valorificarea deplină a potențialului pasibil de venituri bugetare, precum și plenitudinea administrării acestora în conformitate cu cadrul legal în vigoare?
- au justificat AAPL angajarea și gestionarea regulamentară și exigentă a cheltuielilor bugetare?
- au respectat AAPL legalitatea și regularitatea privind managementul financiar-contabil și conformitatea raportărilor bugetare?

Constatările și concluziile principale

În pofida evaluărilor precedente și recomandărilor specifice activităților de gestionare a resurselor și fondurilor publice în cadrul UAT, Curtea de Conturi reiterează că abaterile și neregulile nu numai că persistă, dar rămîn încă semnificative, practic, în toate AAPL supuse procedurilor de audit. Astfel, rapoartele de audit public extern au elucidat că:

- procedurile aferente implementării procesului bugetar la „venituri” nu întrunesc exigență suficientă și instrumente analitice relevante în materie de evaluări ale potențialului economic aferent bazei de impozitare, precum și nu asigură pe deplin plenitudinea calculelor și percepției impozitelor/taxelor. Practicile aplicate în cadrul planificării și administrării veniturilor bugetare nu rezidă din relevanța și credibilitatea datelor care au stat la baza proiecțiilor fiscal-bugetare și nu însuflă încrederea de rigoare;

- organele financiare, economice, statistice și fiscale nu și-au asumat responsabilitățile de rigoare în materie de coparticipare punctuală la exercițiul de evaluare a indicilor fiscal-bugetari, respectiv, nu dispun de datele necesare pentru întocmirea calculelor de rigoare. Totodată, AAPL nu au întreprins măsuri sistematice în materie de identificare, evaluare și monitorizare a potențialului economico-financiar al teritoriului, care ar asigura o relativă susținabilitate financiară a bugetelor UAT;
- AAPL nu și-au mobilizat eforturile privind colectarea operativă a creanțelor bugetare aferente impozitelor și taxelor locale, precum și nu au asigurat măsuri corespunzătoare pentru sporirea veniturilor rezultate din inventarierea masei, respectiv, bazei de impozitare efective la nivelul UAT;
- autoritățile de profil, în procesul de evaluare și prognoză fiscală, se limitează doar la previziunile scontate, axate preponderent pe indicii dinamici din perioada precedentă, fără a ține cont de factorii ce influențează evoluțiile structurale;
- procesul de planificare a veniturilor publice rămîne a fi unul vulnerabil, fapt demonstrat de devierile semnificative între indicii stabiliți și cei efectiv realizați;
- noul sistem de formare a bugetelor locale și a relațiilor interbugetare nu a atins scopul urmărit, nefiind asigurată consolidarea bazei fiscale a APL și nefiind respectate prevederile legale privind fondul de compensare în raporturile interbugetare, astfel majorîndu-se gradul de dependență al UAT de transferurile de la BS, acestea fiind în creștere permanentă;
- se atestă o preocupare necorespunzătoare din partea conducerii entităților publice în asigurarea veridicității datelor din situațiile financiare și instituirii unui management financiar orientat spre o bună gestiune economico-financiară, astfel fiind ignorat cadrul juridic aferent;
- au fost admise transferuri supradimensionate de la bugetul de stat la bugetele raionale și ulterior la bugetele UAT de nivelul I, fără a ține cont de devierile semnificative referitor la numărul de beneficiari ai serviciilor publice, precum și de mecanismul de stabilire a normativelor de cheltuieli;

- domeniul de investiții și reparații capitale rămâne în continuare afectat de nereguli, auditurile neconsemnând îmbunătățiri în acest sens. Au fost admise angajarea cheltuielilor fără suport de resurse financiare disponibile; necorespunderea managementului cheltuielilor exigențelor și normelor legale/regulamentare; utilizarea/cheltuirea neregulamentară și/sau ineficientă a mijloacelor financiare, în lipsa racordării la criterii de cost-eficiență și orientării pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale;
- inițierea unor construcții noi fără darea în exploatare a celor demarate anterior, fapt ce generează imobilizarea (înghețarea)/dezafectarea mijloacelor bugetare în obiectele în curs de execuție, acțiuni care contravin principiilor bunei guvernări;
- organizarea, implementarea, exercitarea și dezvoltarea sistemelor controlului intern/managerial în cadrul entităților supuse auditării este la un nivel scăzut și nu asigură corespunzător gestionarea în condiții de legalitate și eficiență a banului public și a patrimoniului public și privat al UAT.

Cauzele și impactul

- sfidarea de către factorii responsabili și decizionali a cadrului legal și regulator aferent procesului bugetar și gestiunii economico-financiare;
- deficitul de abilități profesionale în materie de buget, impozite, taxe, evidență contabilă/financiară, jurisprudență etc.;
- atitudinea necorespunzătoare a autorităților centrale de resort pentru instruirea cadrelor din teritoriu, suportul metodologic fiind neactualizat sau absent;
- neimplementarea adecvată a principiilor bunei guvernări, implicit, a sistemului de control intern în administrația locală.

Urmarea evaluărilor de rigoare, impactul generat de neconformitățile atestate se caracterizează prin următoarele:

Măsurile dispuse pentru remediere

Pentru remedierea abaterilor de la cadrul legal și regulamentar, precum și iregularităților care au influențat calitatea gestiunii finanțelor publice locale, Curtea de Conturi a dispus, în mod consecvent, măsuri privind:

- asigurarea unui cadru organizațional de conlucrare/interacțiune punctuală și rezultativă între subdiviziunile Consiliului raional, organul fiscal, alte părți implicate în subprocesul de evaluare/planificare bugetară, implementând în acest sens modele analitice și proceduri tehnice aferente inventarierii potențialului economic și bazei impozabile, cu delegarea corespunzătoare a responsabilităților;
- standardizarea sistemului de proceduri privind crearea bazei de impozitare fundamentate; instruirea metodologică și practică a personalului implicat în procesele de elaborare a proiecțiilor fiscal-bugetare pe toate categoriile de venituri fiscale și nefiscale luate în calcul la formarea veniturilor proprii ale bugetelor UAT;
- stabilirea, înregistrarea, urmărirea și încasarea obligațiilor de plată în bugetele locale și întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea diminuării restanțelor față de BPN;

Tabelul nr.6

(milioane lei)

Indicii	Suma
Subevaluarea/necuantificarea materiei impozabile la unele categorii de impozite și taxe	156,5
Majorarea transferurilor cu destinație specială din BS	21,7
Cheltuieli neregulamentare/neîntemeiate/ineficiente la retribuirea muncii	86,2
Gestionarea neconformă a mijloacelor destinate investițiilor/reparațiilor capitale	75,4
Neconformarea la cadrul de proceduri regulamentare și de transparență în procesul achizițiilor publice	60,0
Înregistrarea neconformă a operațiunilor financiare, ceea ce a determinat raportarea eronată a unor situații financiare	34,3
Alte cheltuieli neregulamentare	4,0

- instituirea procedurilor de control intern la excluderea terenurilor din circuitul agricol, cu întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea redresării situației create, precum și la administrarea mijloacelor obținute din vânzările de terenuri destinate să asigure utilizarea regulamentară și neadmiterea efectuării unor cheltuieli contrar destinației și competenței legale;
- elaborarea și aprobarea unor politici clare și distincte în aspectul criteriilor ce țin de planificarea, determinarea și executarea conformă a cheltuielilor bugetare;
- implementarea proceselor operaționale și procedurilor eficiente de control intern, care să asigure conformitatea întregului proces de efectuare a achizițiilor publice, precum și la toate etapele de executare a lucrărilor capitale;
- stabilirea priorităților în vederea finanțării lucrărilor de construcții/reparații capitale în curs de execuție, cu identificarea mijloacelor necesare și implementarea măsurilor de rigoare pentru finalizarea lucrărilor;
- îmbunătățirea calității managementului financiar-contabil; asigurarea contabilizării/raportării regulamentare a situațiilor financiare.

Identificând cauzele și efectele generatoare de nereguli în administrația locală, Curtea de Conturi a dispus în acest sens măsuri de remediere privind competențele autorităților publice centrale de resort, mai cu seamă ale Guvernului, Cancelariei de Stat și oficiilor sale teritoriale, Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Serviciului Fiscal de Stat, Agenției Relații Funciare și Cadastru.

Recomandări Parlamentului

În contextul celor consemnate și luând în considerare starea perpetuă a lucrurilor, Curtea de Conturi reiterează recomandările anterioare privind inițierea de către comisiile parlamentare permanente a audierilor autorităților publice centrale de profil și a celor locale privind interacțiunea acestora în implementarea efectivă a cadrului legal-normativ aferent afirmării autonomiei decizionale și financiare locale, descentralizării fiscal-bugetare și creării premiselor pentru sporirea durabilă a bazei economico-financiare a UAT de toate nivelurile.

Evaluarea sistemului de facilități fiscale

Obiectivul

Întrucât practicile aplicate în Republica Moldova în materie de regim preferențial de taxe și impozite, prin scutiri și facilități, diferă, în viziunea Curții de Conturi, semnificativ de bunele practici internaționale, auditul extern și-a propus identificarea punctelor slabe în problematica vizată.

Constatarea și concluziile principale

Misiunea de audit a constatat ambiguități și vulnerabilități semnificative adiționale practicilor de inițiere, supervizare și implementare a regimului de facilitare fiscală/vamală. Astfel, necesită a fi cuantificate următoarele slăbiciuni:

- atât prevederile Codului fiscal, cât și amendamentele adiționale politicilor anuale aferente fiscalității nu întrunesc rigorile de fundamentare a impactului scontat în aspectele ce țin de relansarea economică per total, inclusiv per sectoarele vizate, precum și a efectelor de ordin social (locuri de muncă etc.);
- susținerea importatorilor, prin exceptarea de taxe la echipamentele tehnologice, nu este condiționată de o clasificare punctuală a activelor materiale destinate includerii în capitalul social a subiecților producători în funcție de profilul gestiunii economice;
- lipsa unor instrumente pentru identificarea deplină, corectă și operativă a beneficiarilor de facilități fiscale, precum și a volumului acestora a determinat neraportarea de către SFS a facilităților fiscale acordate serviciilor financiare în sumă de circa 2192,2 milioane lei (2015);
- instrumentele de care dispun SV și SFS nu oferă o garanție cu privire la respectarea de către beneficiari a condițiilor necesare de beneficiere de facilități fiscale și vamale;
- lipsa prevederilor legale cu privire la raportarea costurilor și rezultatelor obținute de beneficiarii facilităților fiscale/vamale a cauzat neparticiparea tuturor beneficiarilor/contribuabililor în procesul de raportare a facilităților fiscale/vamale acordate anual de stat, precum și a impactului obținut.

Cauzele și impactul

Deficiențele și neregulile atestate au fost cauzate de:

- funcționalitatea controalelor efectuate de instituțiile abilitate cu drepturi delegate aferente procesului de executare a facilităților fiscale și vamale este limitată de neaplicarea în deplină măsură a tuturor instrumentelor legale de care dispun;
- neasigurarea efectuării unei analize a impactului/rezultatului acordării facilităților fiscale și vamale de către MF, responsabil de monitorizarea facilităților fiscale și vamale, care s-a limitat doar la generalizarea și sistematizarea informațiilor la nivel de costuri ale acestora;
- neconformarea raportării depline de către MF a facilităților fiscale și vamale, cu circa 5762,8 milioane lei mai puțin decât datele organelor vamale și fiscale, nu a asigurat veridicitatea și plenitudinea datelor prezentate Parlamentului și publicului vizînd costurile reale ale facilităților fiscale și vamale.

Conform estimărilor MF, anual statul acordă regim fiscal preferențial, cuantumul valoric constituind în medie 10-14 la sută în raport cu PIB-ul (*ceea ce este semnificativ*), impactul aferent nefiind cuantificabil din lipsa criteriilor de rezultat și performanță.

Măsurile dispuse pentru remediere

Urmare a misiunii de audit, au fost formulate recomandări (11) în vederea îmbunătățirii procesului de estimare, aprobare, executare, raportare și evaluare a impactului economico-social al facilităților fiscale și vamale acordate de stat.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- *în comun cu părțile implicate, să reevalueze cadrul juridic în materie de regim fiscal preferențial pentru ajustările de rigoare în sensul determinării unor criterii relevante pentru sporirea impactului economic și social derivat din acordarea facilităților.*

CAPITOLUL IV ADMINISTRAREA PATRIMONIULUI PUBLIC ȘI ALTOR RESURSE PUBLICE

Administrarea patrimoniului public local

Scopul și obiectivele

Auditul public extern anual acordă o deosebită atenție gestionării de către autoritățile statului a patrimoniului proprietate publică, în general, și a portofoliului administrat de către autoritățile publice locale, în particular. De notificat că aceste bunuri materiale: active transmise în gestiune economică; bunuri imobiliare (clădiri, terenuri cu diferită destinație, bazine de apă etc.), constituie o bază solidă pentru activitatea de prestări servicii (pe de o parte) și pentru generarea profiturilor, impozitelor/taxelor și dividendelor (pe de altă parte) – surse pasibile pentru dezvoltarea infrastructurii locale.

Din aceste considerente, misiunile de audit au cuantificat următoarele obiective:

- au asigurat AAPL și entitățile de resort conformitatea gestionării și integrității patrimoniului public?
- au asigurat AAPL managementul financiar-contabil regulamentar al fondurilor proprietate publică și veridicitatea raportărilor financiare?
- au asigurat AAPL eficiența/eficacitatea gestiunii activelor economice transmise în administrarea întreprinderilor municipale/comunale?
- AAPL au dispus utilizarea relevantă a patrimoniului public în cadrul relațiilor de folosință și înstrăinare?
- au asigurat AAPL impactul fiscal-bugetar rezultat din administrarea patrimoniului public local?

Constatările și concluziile principale

Măsurile întreprinse de AAPL de toate nivelurile în materie de management al patrimoniului public nu au întrunit rigurile de legalitate, regularitate și eficiență în gestionarea acestuia, astfel fiind admise multiple abateri și nereguli. Principalele deficiențe, majoritatea cărora se atestă an de an, sînt exprimate prin:

- neasigurarea înregistrării drepturilor patrimoniale asupra patrimoniului public în Registrul bunurilor imobile; neînregistrarea și necontabilizarea corespunzătoare a patrimoniului proprietate publică, inclusiv transmis în gestiunea IMSP și ÎM;
- neevaluarea tuturor elementelor patrimoniale (funciare, forestiere, acvatică, bunuri imobile, obiecte din infrastructură etc.), nevalorificarea potențialului profitabil al patrimoniului;
- neînregistrarea regulamentară la autoritatea cadastrală și neasigurarea evidenței conforme a unor conducte de gaz;
- administrarea neconformă și monitoringul inefficient atît asupra activității entităților fondate, cît și a patrimoniului transmis în gestiunea acestora; neonorarea cu prudență a atribuțiilor de către AAPL (în calitate de fondatori ai întreprinderilor municipale și instituțiilor publice), nesupravegherea în mod constant și solidar asupra implementării de către entitățile fondate a unui management responsabil și eficient în privința administrării bunurilor publice transmise în gestiune economică corporativă și raportarea lor;
- neasigurarea identificării și administrării eficiente a fondului locativ public în conformitate cu normele regulamentare, nefiind stabilită plata de chirie pentru acumularea mijloacelor necesare efectuării lucrărilor de întreținere și de reparație a blocurilor de locuit, în scopul prevenirii uzurii premature a apartamentelor și încăperilor locuibile și menținerii indicilor de exploatare a elementelor constructive;
- administrarea, evidența și înregistrarea necorespunzătoare a infrastructurii tehnico-edilitare, ceea ce generează impedimente în valorificarea mijloacelor publice, totodată afectînd creșterea veniturilor din proprietate în folosul comunității locale. În același rînd, lipsa evidenței veridice a drumurilor locale, comunale și a străzilor administrate de AAPL generează prezentarea unor date eronate referitor la situațiile patrimoniale în acest domeniu;

- nefinalizarea procesului de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului, a UAT și a celor private, ceea ce determină posibilitatea de folosire neconformă a lor; neevaluarea/necontabilizarea terenurilor proprietate publică locală; neasigurarea unei evidențe conforme a decontărilor pentru аренда/vînzarea terenurilor și neîntreprinderea măsurilor necesare pentru încasarea acestora;
- neidentificarea, nedelimitarea și necadastrarea terenurilor ocupate de obiectivele acvatice, ceea ce împiedică oficializarea relațiilor de arendă și afectează veniturile bugetelor UAT;
- administrarea/gestionarea neconformă a fondului forestier din cadrul UAT exprimată prin: neevaluarea fondului forestier pe suprafețele împădurite (inclusiv nou create din contul banilor publici) și neînregistrarea conformă a acestuia în evidența contabilă; dezinteresul administrațiilor publice locale privind realizarea obiectivelor cost-beneficiu; standarde imperfecte de cultură a serviciilor în detrimentul intereselor cetățenilor, ceea ce condiționează atât risipa mijloacelor folosite pentru împădurire, cât și degradarea fizică ulterioară a masivelor forestiere, cu costurile aferente.

Cauzele și impactul

La originea abaterilor cu impact asupra activității economico-financiare/patrimoniale sînt slăbiciunile instituționale și carențele care se caracterizează prin:

- monitorizarea neadecvată din partea APC de resort asupra activității administrației locale, ceea ce a creat un vid în materie de instrumente regulatorii și administrative, care condiționează deficiențe și iregularități în domeniul dat;
- preocuparea nepotrivită a factorilor de decizie din cadrul AAPL și a administratorilor entităților economice privind gestionarea conformă și eficientă a patrimoniului public local, asigurarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor gestionate/administrate;
- deficitul de comunicare (pe verticală și orizontală), asistența irelevantă din partea APC de profil și a celor cu funcții regulatorii privind implementarea la nivel local a strategiilor și mecanismelor aferente politicilor publice (naționale, sectoriale, regionale);

- necunoașterea și/sau aplicarea eronată de către factorii responsabili a prevederilor legale privind administrarea, gestionarea, angajarea și utilizarea patrimoniului public local;
- absența în cadrul AAPL a unui sistem de reguli și proceduri privind modul de gestionare a patrimoniului public local, care, în consecință, lipsește bugetele UAT de venituri pasibile încasării și de resurse aferente soluționării problemelor sociale de ordin local;
- lipsa unor obiective clar definite pentru promovarea principiilor de prudențialitate în administrarea fondurilor publice, instrumentele managementului financiar aplicat necontribuind la consolidarea bazei financiare aferente dezvoltării socioeconomice;
- nerealizarea unor măsuri sistematice în materie de identificare și evaluare a potențialului economic aferent patrimoniului public gestionat și formării la justa valoare a bazei de venituri bugetare corespunzătoare;
- lipsa unui control eficient asupra integrității și folosirii eficiente a fondului funciar, inclusiv a celui silvic, și a unei coordonări exhaustive privind activitatea specialiștilor pentru reglementarea regimului funciar al primăriilor satelor/comunelor și orașelor din UAT, precum și executarea necorespunzătoare de către aceștia a funcțiilor de bază;
- absența în sectorul public a unor reglementări exhaustive (cadru metodologic) privind evidența plantațiilor pomicele, precum și a unui mecanism bine definit de evaluare pentru asigurarea unei valori de bilanț juste a acestora, ceea ce determină imposibilitatea aprecierii valorii prejudiciilor în caz de sustragere a acestor bunuri;
- ignorarea exigențelor managementului financiar-contabil privind inventarierea și evidența patrimoniului imobiliar și neconformarea factorilor decizionali cadrului legal în materie de control financiar intern și audit;
- neconformarea cadrului legal-normativ și insuficiența implementării procedurilor de control intern, ceea ce a determinat administrarea ineficientă a patrimoniului public local, fiind afectat potențialul fiscal-bugetar al administrațiilor locale.

În susținerea celor expuse, semnificăm impactul derivat cuantificat:

Tabelul nr.8

Impactul financiar al abaterilor și neregulilor constatate de misiunile de audit

Indicii	Unitatea de măsură	Suma
Neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile	milioane lei	1026,0
Necontabilizarea și contabilizarea neconformă a situațiilor patrimoniale	milioane lei	766,4
Denaturări contabile și raportarea eronată a situațiilor patrimoniale	milioane lei	4553,7
Venituri neacumulate în bugetele locale urmare a gestionării defectuoase a bunurilor patrimoniale	milioane lei	389,5
Terenuri necontabilizate, neînregistrate și neevaluate corespunzător, precum și folosite gratuit	mii hectare	71,6

Măsurile dispuse pentru remediere

Pentru remedierea abaterilor de la cadrul legal și regulamentar, precum și iregularităților care au influențat calitatea administrării/gestiunii patrimoniului public local, Curtea de Conturi a dispus recomandări menite să asigure implementarea de către AAPL a unor măsuri privind:

- evaluarea, înregistrarea și documentarea conformă a patrimoniului public local și drepturilor patrimoniale;
- delimitarea și evaluarea proprietății publice în conformitate cu prevederile cadrului legal-normativ în vigoare;
- inițierea unor consultații cu APC pentru soluționarea problemei de edificare masivă a construcțiilor neautorizate pe terenurile publice ocupate abuziv, în scopul prevenirii fenomenului de eludare a cadrului legislativ pe viitor;
- organizarea activității instituțiilor/întreprinderilor fondate în concordanță cu norma legală, cu elaborarea unor planuri manageriale de redresarea a situației financiare/patrimoniale a acestora; examinarea/ajustarea regulamentelor entităților fondate, cu înlăturarea dublării funcțiilor și sporirea responsabilității pentru executarea punctuală a competențelor; revizuirea statutelor ÎM, cu conformarea acestora cadrului legal existent și principiilor de administrare eficientă, legală și transparentă a proprietății publice;

- sporirea transparenței în procesele de atribuire a bunurilor proprietate publică locală în arendă/locățione și/sau de privatizare a acestora în baza licitațiilor/concursurilor;
- planificarea veniturilor din arenda terenurilor și locăționea bunurilor conform cadrului legal/normativ în domeniu; funcționalitatea și relevanța sistemelor informaționale automatizate pentru ținerea evidenței contractelor și a încasărilor din arenda/locăționea bunurilor publice; acumularea veniturilor ratate în urma gestionării defectuoase și/sau neautorizate a bunurilor proprietate publică locală;
- inventarierea exhaustivă și contabilizarea conformă a patrimoniului public; elaborarea/aprobarea cadrului metodologic intern, cu stabilirea unor obiective bine determinate și proceduri relevante pentru verificarea/reconcilierea în cadrul inventarierii patrimoniului proprietate publică locală a situațiilor contabile, cadastrale și tehnice aferente bunurilor imobile, a modului de administrare a acestora, precum și realizarea rezultatelor inventarierii prin înregistrarea/ajustarea datelor cadastrale și contabile;
- acordarea suportului metodologic și monitorizarea conformității ținerii evidenței contabile și veridicității raportării patrimoniale; determinarea gradului de responsabilitate al persoanelor implicate în procesul de raportare eronată a situațiilor patrimoniale;
- implementarea unor procese operaționale și proceduri eficiente de control intern, care să asigure fără echivoc respectarea cadrului legal-normativ în materie de administrare/gestionare a patrimoniului public local etc.

Pentru a acorda suportul necesar autorităților publice locale, dar și pentru a impulsiona și responsabiliza acțiunile de monitorizare privind conformarea acestora principiilor și exigențelor managementului instituțional / financiar / patrimonial, Curtea de Conturi a înaintat recomandări, în acest sens, și autorităților publice centrale de resort, mai cu seamă Guvernului, Cancelariei de Stat și oficiilor teritoriale ale acesteia, Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Mediului, Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Agenției Relații Funciare și Cadastru.

**Recomandări
Parlamentului**

- *agreaarea și susținerea practicii de audiere în cadrul comisiilor permanente de resort privind implementarea cadrului legislativ în materie de organizare și funcționare a administrației locale;*
- *folosirea în acest sens a materialelor auditului public extern.*

Conformitatea fondurilor publice în cadrul Ministerului Apărării**Obiectivul**

Obținerea asigurării rezonabile că sistemul MFC organizat de aparatul central al MA și entitățile din subordine garantează conformitatea gestionării fondurilor publice cu reglementările în vigoare, inclusiv cu formularea concluziei generale de audit.

**Constatările
și concluziile
principale**

În exercițiul activităților de audit au fost identificate:

- neînregistrarea și negrevarea drepturilor patrimoniale asupra 682 de clădiri (364,2 mii m²) și a 14 terenuri (2,4 mii ha) ;
- neevaluarea terenurilor și imobilelor aflate în gestiune;
- neajustrea Anexei nr.22¹¹ la Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005 cu un număr semnificativ de clădiri (360,3 mii m²), reprezentând bunuri imobile cu caracter secret, acestea nefiind înregistrate nici la organele cadastrale;
- neconformități în administrarea patrimoniului întreprinderilor de stat în care MA deține funcția de fondator prin: neînregistrarea în evidența contabilă a 70 de terenuri (961,1 mii ha); negrevarea drepturilor patrimoniale asupra a 35 de terenuri (369,2 mii ha) și 109 clădiri (26,5 mii m²).
- neconformități la achiziționarea mărfurilor, lucrărilor și serviciilor;
- modul de comercializare a activelor din patrimoniul neutilizat al Armatei Naționale prin intermediul instituțiilor din subordine și întreprinderile de stat în care MA exercită funcția de fondator determină circumstanțe de nevirare la BS a cuantumului stabilit din mijloacele obținute.

Neregulile constatate au afectat semnificativ conformitatea gestionării fondurilor publice de către MA și instituțiile publice (atât prin materialitate, cât și prin context) și au creat posibile riscuri privind integritatea patrimoniului de stat și buna guvernare a acestuia, iar în baza asigurărilor obținute auditul a exprimat concluzia cu rezerve asupra conformității aplicării criteriilor aferente domeniilor auditate.

**Cauzele și
impactul**

Asigurarea parțială a condițiilor de organizare a controlului intern la MA și instituțiile din subordine, precum și lipsa/insuficiența monitorizării respectării de către MA în calitate de executor primar de buget și de fondator al ÎS au cauzat prezența neconformităților constatate.

**Măsurile
dispuse pentru
remediere**

Urmare a misiunii de audit au fost formulate multiple recomandări în vederea asigurării gestionării conforme și raționale a fondurilor publice, precum și consolidării controlului intern în cadrul gestionării/administrației patrimoniului public, achizițiilor publice și organizării financiar-contabile în MA și instituțiile din subordine.

În special, se rezumă necesitatea îmbunătățirii: managementului financiar și controlului intern; cadrului de reglementare instituțională; procesului de planificare și executare a mijloacelor speciale; redistribuirii veniturilor și cheltuielilor fondului centralizat de mijloace speciale, care necesită claritate și transparență.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- *examinarea cadrului legislativ și normativ aferent comercializării tehnicii militare, cu înaintarea propunerilor de corelare/revizuire/modificare a acestuia pentru a stopa crearea posibilităților de comercializare prin aplicarea altor norme legale decât cele stabilite prin Regulamentul privind modul de comercializare a tehnicii militare, armamentului și altor mijloace tehnice militare de care dispun Forțele Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.283-XIV din 17.02.1999, ca rezultat fiind evitate defalcările convenite bugetului de stat;*
- *examinarea oportunității de operare a modificărilor la Hotărârea Guvernului nr.863 din 29.12.1992 „Cu privire la instituirea reprezentanțelor militare în unitățile industriale și cele de cercetări științifice și proiectări” prin prisma scopului de instituire a reprezentanțelor militare.*

Auditul exercițiului bugetar 2015 în cadrul Biroului Național de Statistică

Obiectivul

Oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că, în exercițiul bugetar expirat, Biroul Național de Statistică a gestionat fondurile publice conform rigorilor de regularitate și legalitate.

Constatările și concluziile principale

- cheltuielile au fost executate la nivel de 96,7% față de limitele aprobate, datoriile creditoare constituind 3,2 milioane lei, cauza fiind finanțarea subprogramată;
- carențele managementului în gestionarea patrimoniului au cauzat neasigurarea încasării depline a veniturilor din locațiunea încăperilor nelocuibile (446,1 mii lei), utilizarea gratuită a unor încăperi și neîncasarea unor mijloace speciale din chirie (327,2 mii lei), iar unele spații nelocuibile ale întreprinderii de stat a cărui fondator este BNS și date în locațiune au fost privatizate fără acordul fondatorului, fără concurs și la prețuri subestimate;
- procesul achizițiilor de mărfuri (lucrări și servicii) a fost afectat de nerespectarea unor norme juridice aferente domeniului vizat, mai cu seamă: organizarea unor proceduri de achiziții fără ca acestea să fie incluse în planul de achiziții pe anul de gestiune (893,0 mii lei); divizarea neregulamentară a achizițiilor de bunuri și lucrări (372,9 mii lei); tergiversarea procedurilor de achiziții care s-a soldat cu achitarea din alocațiile pe anul 2015 a unor contracte în valoare de 452,0 mii lei încheiate în anul 2014 etc.;
- atribuirea obiectelor de mică valoare și scurtă durată la mijloace fixe sau la stocuri de materiale s-a efectuat cu unele nereguli, în acest proces fiind constatată și lipsa unei metodologii de ghidare aprobate de MF.

Cu referire la exercitarea atribuțiilor de către BNS în calitate de fondator al ÎS Editura de Imprimare „Statistica”, se denotă următoarele:

- contractul încheiat între fondator și administrator nu conține (ca parte componentă) lista anexată privind componența și valoarea proprietății de stat transmise în gestiune;
- lista bunurilor depuse în capitalul social, cu valoarea lor, nu este atașată în mod regulamentar la Statut, iar patrimoniul public inclus în capitalul social al entității nu este evaluat și ajustat ținându-se cont de valoarea capitalului propriu, valoarea patrimoniul public fiind micșorată cu 7,2 milioane lei;

- din cauza că ÎS i-au fost preluate sarcinile de tipărire și eliberare a unor formulare cu regim special, indicatorii economico-financiari înregistrați denotă o diminuare semnificativă (în ultimii ani) a veniturilor din vânzări și a profitului net față de perioadele precedente de gestiune, precum și creșterea cheltuielilor administrative;
- în lipsa mijloacelor circulante, fondatorul și Consiliul de administrație al ÎS nu s-au conformat unor prevederi legale privind asigurarea transparenței procedurilor de achiziții destinate atât acoperirii necesităților, cât și asigurării bazei tehnico-materiale și formării programului de producție al întreprinderii;
- potrivit cadrului legal, ÎS este inclusă în lista bunurilor nepasibile privatizării (capitalul social constituie 6,2 milioane lei). Contrar prevederilor legale, unele bunuri cu suprafața totală de 829,2 m² au fost calificate ca active neutilizate în procesul tehnologic și expuse spre privatizare;
- entitatea, având titluri de proprietate, nu a evaluat și nu a înregistrat în bilanțul contabil două terenuri cu valoarea cadastrală de 4,1 milioane lei.

În context, se rezumă neconformitatea gestionării de către BNS a fondurilor publice vizavi de: utilizarea mijloacelor din granturi și sponsorizări; planificarea și efectuarea achizițiilor publice de mărfuri (lucrări și servicii); executarea veniturilor și cheltuielilor provenite din darea/luarea în locațiune/comodat a încăperilor nelocuibile; atribuirea obiectelor de mică valoare și scurtă durată la mijloacele fixe sau la stocurile de materiale.

Cauzele și impactul

Derogările cuantificate sînt rezultatul ignorării sistemelor MFC, impactul soldîndu-se cu venituri nerealizate, cheltuieli nejustificate și privatizări ineficiente ale patrimoniului de stat.

**Măsurile
dispuse pentru
remediere**

Pentru remedierea lacunelor depistate, auditul a recomandat:
 eliminarea neconformităților la planificarea și alocarea mijloacelor pentru procesarea datelor și diseminarea rezultatelor recensământului populației și al locuințelor; executarea conformă a achizițiilor publice, identificarea și prioritizarea acestora, cu estimarea reală a valorii contractelor de achiziții publice; încasarea integrală a veniturilor din chiria bunurilor proprietate publică, conform contractelor de locațiune; încheierea de către întreprinderea de stat cu direcțiile teritoriale pentru statistică a contractelor de locațiune pentru încăperile nelocuibile utilizate gratuit; prevenirea cazurilor de privatizări ilicite ale patrimoniului de stat, prin stabilirea, ca măsură obligatorie, evaluării comparate ale beneficiilor rezultate din locațiunea încăperilor nelocuibile și privatizate, înainte de adoptarea deciziilor privind privatizarea lor; ajustarea statutului agentului economic fondat de BNS la prevederile statutului-model al întreprinderii de stat și coordonarea, conform normelor legale, cu Consiliile de administrație a mărimii capitalului social reieșind din valoarea activelor nete.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- *examinarea sistematică a rapoartelor executorilor primari de buget privind utilizarea fondurilor publice în condiții de transparență, eficiență și eficacitate;*
- *intensificarea controlului asupra respectării cadrului normativ aferent activităților și reglementărilor de organizare și funcționare a întreprinderilor de stat.*

CAPITOLUL V GESTIUNEA RESURSELOR PROVENITE DIN FONDURILE EXTERNE

Proiectul „Reforma învățământului în Moldova”

Obiectivul	Misiunea de audit a situațiilor financiare ale Proiectului de referință pentru anul 2015 s-a desfășurat al doilea an consecutiv, la solicitarea Ministerului Educației, conform clauzelor Acordului de finanțare (IDA 51960) ¹⁴ , scopul fiind evaluarea veridicității și fidelității contabilizării operațiunilor financiare, atât în raportarea bugetară, cât și în rapoartele financiare interimare prezentate BM, cu exprimarea a două opinii de audit.
Constatarea și concluziile principale	Auditul a atestat funcționalitatea sistemului MFC, acesta fiind orientat la asigurarea gestionării și raportării corecte a mijloacelor financiare ale Proiectului. În același timp, fiind admise situații nepotrivite, s-au constatat: erori în evidența bugetară, exprimate prin contabilizarea incorectă a serviciilor de proiectare și verificare aferente reparației sediilor a 16 instituții de învățământ din circumscriptie, în sumă de 10965,3 mii lei. Aceste nereguli au influențat asupra înscrierilor în soldurile bilanțiere consolidate ale MED și calificării opiniei de audit cu rezerve privind raportarea bugetară.
Cauzele și impactul	Iregularitățile elucidate au fost cauzate de neajustarea cadrului normativ intern al autorității vizate privind particularitățile evidenței contabile ale proiectelor finanțate din surse externe.
Măsurile dispuse pentru remediere	În contextul remedierilor de rigoare, auditul public extern s-a pronunțat asupra ajustărilor de fond în materie de politici contabile și norme regulatorii aferente înregistrării corecte a operațiilor economice și corectării soldurilor de închidere din rapoartele bugetare consolidate.
Recomandări Parlamentului	<i>Să solicite Guvernului:</i> - monitorizarea realizării Proiectului în vederea valorificării resurselor financiare conform clauzelor contractuale.

¹⁴ Legea nr.89 din 19.04.2013 pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind realizarea Proiectului reformei învățământului în Moldova.

Proiectul „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”

Asociația Internațională pentru Dezvoltare, prin intermediul unui credit în valoare de 22,9 milioane Drepturi Speciale de Tragere, echivalentul a 37,0 milioane dolari SUA¹⁵, finanțat în cadrul Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”, susține Guvernul Republicii Moldova în implementarea reformelor demarate în materie de eficientizare și creștere a echității sistemului de protecție socială. Proiectul nominalizat este realizat în perioada 2011-2016 de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Obiectivul	În contextul Acordului de finanțare, acțiunea de audit s-a axat pe identificarea faptului dacă sistemul MFC implementat în cadrul Proiectului asigură întocmirea autentică și veridică a situațiilor financiare relevante formulării unei opinii privind întrunirea datelor corespunzătoare din Rapoartele financiare interimare și Rapoartele financiar- bugetare (2015), prin prisma criteriilor de autenticitate și credibilitate.
Constatarea și concluziile principale	Rezultatele analizei datelor raportate în contul de execuție pe anul de referință și evaluării funcționalității controalelor interne au relevat că sistemul de MFC implementat de MMPSF la realizarea Proiectului asigură veridicitatea situațiilor financiare, nefiind astfel constatate abateri, nereguli și cheltuieli neeligibile. Drept rezultat, echipa de audit a exprimat <i>opinie fără rezerve</i> asupra situațiilor financiare perfectate și raportate la situația din 31.12.2014, acestea reflectând în totalitate, într-un mod real și exact, tranzacțiile financiare din cadrul Proiectului.
Recomandări Parlamentului	<i>Să solicite Guvernului:</i> - evaluarea periodică a realizării Proiectului, estimarea și identificarea continuă a riscurilor caracteristice componentelor și etapelor de implementare ale acestuia, în vederea minimizării unor efecte nedorite.

¹⁵ Legea nr.174 din 28.07.2011 privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială”.

Proiectul „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”

În scopul susținerii eforturilor autorităților statului în dezvoltarea unui sistem performant în sănătate, Asociația Internațională pentru Dezvoltare a oferit un credit în valoare de 20,0 milioane Drepturi Speciale de Tragere¹⁶, finanțat prin intermediul Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.

Instituția creditară susține realizarea reformelor prin utilizarea instrumentului de finanțare bazat pe principiul: resurse adiționale – pentru încurajarea rezultatelor scontate. În acest context, MS și-a asumat realizarea unui subset de indicatori de rezultat, agreeți de BM, prin atingerea cărora este declanșat procesul de debursare a fondurilor creditare alocate ca suport financiar bugetului de stat.

Obiectivul

Auditul și-a propus să obțină certitudinea că rezultatele aferente realizării unor indicatori de progres ce caracterizează performanța Proiectului corespund realității și sînt veridice.

Constatările și concluziile principale

Promovarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul ocrotirii sănătății, compatibile cu obiectivele Proiectului, au permis atingerea unor rezultate scontate în primul an de implementare a acestuia, condiționînd debursarea maximă a mijloacelor creditare în valoare totală de circa 6,9 milioane dolari SUA. Astfel, la nivelul obiectivului de dezvoltare al Proiectului, au fost realizați integral doi indicatori-cheie de rezultat:

- reducerea cu 2,5 a numărului de externări anuale din spitale după îngrijiri acute la 100 de persoane, acesta însumînd 15,1 (valoarea de bază în anul 2011 fiind de 17,6); și
- subdimensionarea cu 3,5 mii a numărului de paturi spitalicești pentru îngrijiri acute, acesta constituind 14,1 (valoarea de bază în anul 2012 fiind de 17,6).

Totodată, auditul a conchis că pentru a asigura impactul scontat al reformelor demarate în eficientizarea sectorului spitalicesc este necesară elaborarea unor reglementări exhaustive în aspectul de normare a capacităților spitalicești, inclusiv a modului de calcul al numărului necesar de paturi după profiluri.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- *implementarea unui cadru regulator în materie de normare a capacităților spitalicești, ținîndu-se cont de aspectele-cheie: calitatea serviciilor prestate și îmbunătățirea eficienței acestora.*

CAPITOLUL VI AUDITURILE FINANCIARE

¹⁶ Legea nr.35 din 19.03.2015 pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.

Ministerul Apărării

Obiectivul

Oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că situațiile financiare aferente exercițiului bugetar 2014 și 2015 sînt întocmite de către MA și unele entități din subordine în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, respectînd principiile legalității și regularității/conformității, și oferă o imagine reală și fidelă cu emiterea unei opinii asupra situațiilor financiare. În perioada de referință, MA și entitățile din subordine au gestionat resurse bugetare în total de 630,3 milioane lei și, respectiv, de 687,0 milioane lei și patrimoniu în valori respective de 1772,0 milioane lei și 2180,4 milioane lei.

Constatarea și concluziile principale

- reglementările interne ale MA și entităților din subordine aferente Politicii de contabilitate necesită revizuirii în contextul specificului activității, regulilor și procedurilor aplicate în cazul asigurării evidenței prin contabilitățile centralizate;
- abordarea privind asigurarea evidenței contabile pentru întregul sistem al MA cu utilizarea sistemelor informaționale unificate trebuie să constituie o prioritate;
- lipsa unui cadru regulator intern cu norme exhaustive ale modului de raportare, responsabilităților și atribuțiilor personalului implicat în acest proces la nivelul aparatului central și la nivelul subdiviziunilor.

În aceste circumstanțe, raportul financiar consolidat întocmit pentru anii 2014 și 2015 a fost afectat de:

- carențe și neconformități aferente managementului financiar-contabil prin înregistrarea neconformă a operațiunilor economice efectuate, prezentarea neveridică și nereală a valorii patrimoniale, denaturarea datelor incluse în bilanțurile contabile;
- abordarea necuprinzătoare a procesului de inventariere și evidență a elementelor de activ și pasiv (56,0 milioane lei);
- neasigurarea înregistrării drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile și neprezentarea reală a situației patrimoniale (50,5 milioane lei);
- nereflectarea în evidența contabilă a terenurilor (2803,5 ha);
- neraportarea de către MA a cotei de participare în capitalul social al ÎS (385,7 milioane lei).

Astfel, se concluzionează că tranzacțiile și înregistrările supuse auditului indică: neevaluarea și neînregistrarea în contabilitate a valorii terenurilor și a unor imobile; efectuarea unor înregistrări contabile eronate; neinventarierea unor imobilizări corporale în curs de execuție, a creanțelor bugetare ale furnizorilor, care au afectat situațiile financiare și patrimoniale ale MA. Auditul a obținut asigurările necesare pentru a exprima opinia cu rezerve privind raportul financiar.

Cauzele și impactul

Deficiențele și erorile constatate au fost cauzate de: lipsa reglementărilor interne privind prezentarea situațiilor financiare; neincluderea, necompletarea și neactualizarea normelor Politicii de contabilitate; lipsa procedurilor de control intern privind raportarea cheltuielilor interdepartamentale. Efectele acestor situații au determinat: erori aferente evidenței contabile, dublînd cheltuielile efective în cazul procurărilor centralizate și transmiterii gratuite a bunurilor instituțiilor subordonate; incorectitudini în reflectarea valorii bunurilor imobile și a valorii capitalului social în ÎS al căror fondator este autoritatea vizată; iregularități în procesul de efectuare a inventarierii etc.

Măsurile dispuse pentru remediere

Din totalul neconformităților constatate (2014 – 399,13 milioane lei, 2015 – 70,76 milioane lei) pe parcursul auditului, MA și entitățile din subordine au întreprins măsuri de remediere, fiind înregistrate corectări în evidența contabilă în valoare totală de 78,9 milioane lei. Totodată, MA urmează să: (i) asigure corectitudinea raportării cheltuielilor aferente procurărilor efectuate centralizat; (ii) excluderea din evidența contabilă a valorii bunurilor imobile care nu-i aparțin, inclusiv a celor privatizate; (iii) luarea în evidență și înregistrarea la organele cadastrale a terenurilor, precum și legalizarea în modul stabilit a drepturilor patrimoniale.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- identificarea soluțiilor și resurselor necesare pentru înregistrarea la organul cadastral a drepturilor patrimoniale, în vederea excluderii riscurilor de înstrăinare a bunurilor proprietate publică.

Biroul Național de Statistică

Obiectivul

Obținerea unei asigurări rezonabile privind întocmirea exigentă și veridică a rapoartelor financiare de către Biroul Național de Statistică, cu respectarea cadrului aplicabil de raportare financiară, precum și atestarea/evaluarea corectitudinii sistemelor de tranzacții financiare și solduri ale conturilor sub toate aspectele semnificative.

Constatările și concluziile principale

- sistemul de management financiar și control intern în cadrul entității se află la etapa incipientă, auditul constatând absența unui Plan de acțiuni pentru implementarea sistemului respectiv, precum și nedescrierea proceselor operaționale aferente gestionării fondurilor publice;
- rapoartele financiare sînt elaborate/consolidate prin utilizarea sistemelor automatizate și manuale, fiind cuantificată absența reglementărilor privind abordările și organizarea sistemului contabil în politica de contabilitate a entității;
- gestionarea imobilizărilor corporale administrate de către BNS este afectată de neînregistrarea regulamentară a drepturilor patrimoniale asupra unor imobile și terenuri, precum și de nerefectarea valorii acestora (4,1 milioane lei) în evidența contabilă a instituției, fapt care generează riscuri de raportare incorectă a situațiilor financiare. Astfel, în darea de seamă prezentată APP, valoarea imobilelor a fost diminuată cu 2,1 milioane lei;
- inventarierea anuală a activelor nu a fost efectuată în strictă conformitate cu cerințele regulamentare pentru a confirma veridicitatea și autenticitatea datelor contabilității și a celor din rapoartele financiare;
- în Bilanțul consolidat al executării bugetului autorităților/instituțiilor publice, prezentat MF (01.10.2015), nu a fost reflectată valoarea capitalului social (6,2 milioane lei) al ÎS Editura de Imprimare „Statistica”, fondată de BNS.

Se concluzionează că tranzacțiile și înregistrările entității supuse auditului indică: inventarierea stocurilor de active a fost efectuată formal; nu toate drepturile patrimoniale asupra unor imobile și terenuri au fost înregistrate și reflectate în evidența contabilă a instituției; soldurile inițiale și finale ale unor active materiale au fost contabilizate la valori inexacte, iar controlul intern este parțial funcțional. Auditul a constatat raportarea incorectă a situațiilor financiare și a obținut asigurările necesare pentru a exprima opinia cu rezerve privind raportul financiar.

Cauzele și impactul

Neimplementarea punctuală și integrală a sistemelor MFC a determinat neajustarea/neînregistrarea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile, aceste circumstanțe amplificînd riscurile fenomenului de dezintegrare a proprietății publice.

Măsurile dispuse pentru remediere

Pentru remedierea lacunelor depistate, a fost recomandată: asigurarea implementării sistemului de management financiar și control intern, inclusiv prin descrierea proceselor, identificarea și evaluarea riscurilor aferente gestionării fondurilor publice; elaborarea reglementărilor interne în Politica de contabilitate referitor la modul de elaborare/generare și consolidare a rapoartelor financiare; actualizarea politicii de securitate a informației; înregistrarea la OCT a drepturilor de proprietate asupra bunurilor patrimoniale gestionate și asigurarea evaluării și reflectării (valorice și cantitative) corecte a acestora în evidența contabilă.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- *responsabilizarea managementului instituțional și asumarea de către factorii decizionali a eficienței și eficacității activităților gestionate, inclusiv a implementării sistemului de management financiar și control intern;*
- *examinarea și soluționarea problemelor ce țin de înregistrarea, administrarea și monitorizarea patrimoniului public gestionat.*

CAPITOLUL VII **AUDITURILE DE** **CONFORMITATE**

Agenția „Moldsilva”

Obiectivul

Data fiind perpetuarea aceluiași nereguli în cadrul autorității vizate și neconformarea de către factorii decizionali recomandărilor auditului extern, Curtea de Conturi a dispus evaluarea impactului sistemului de management și control intern pentru oferirea unei asigurări rezonabile că administrarea resurselor și fondurilor publice din cadrul Agenției „Moldsilva” și al întreprinderilor din subordine se efectuează econom și eficient, în strictă conformitate cu prevederile actelor normative și legislative în vigoare.

În acest sens, misiunea de audit a cuantificat următoarele obiective specifice:

1. *Au implementat Agenția „Moldsilva” și întreprinderile din subordine cerințele și recomandările auditurilor precedente efectuate de CCRM?*
2. *Corespunde gradul de implementare a managementului și controlului intern în cadrul Agenției „Moldsilva” unor criterii clar definite și axate pe reguli standardizate?*
3. *Întrunește activitatea Consiliilor de administrație din cadrul întreprinderilor silvice rigorile necesare pentru responsabilizarea managementului corporativ și financiar în gestiunea economică și profitabilă a fondurilor publice?*
4. *Sistemele de management din cadrul întreprinderilor silvice corespund principiilor de disciplină financiară, pentru buna guvernare și gestionare prudentă a resurselor publice?*

Constatările și concluziile principale

Top-managementul Agenției nu și-a asumat în mod plener angajamentele pentru realizarea unui impact economic și social rezultat din gestionarea fondurilor silvice și cinegetic. Astfel, în mod repetat s-au elucidat multiple și semnificative derapaje, exprimate prin:

- administrarea cu carențe expres vădite a domeniului, gradul subdezvoltat al MFC, mai cu seamă în privința sistemelor de control intern, precum și deficitul de expertiză în management, ceea ce a amplificat starea de lucruri, asupra redresării cărora Curtea de Conturi s-a pronunțat de fiecare dată;

- neelaborarea unui program/plan de acțiuni pînă în anul 2020 aferent implementării Strategiei de dezvoltare durabilă a domeniului forestier, care ar contribui la crearea unor ecosisteme forestiere înalt productive și stabile, prin planificarea unică la scară națională și locală (asigurarea cu material săditor, asigurarea tehnică, metodologică, tehnologică, de proiectare, de realizare în teren etc.);
- neelaborarea/neaprobarea unui sistem unic de ținere a evidenței de stat a fondului forestier și a cadastrului silvic; neasigurarea elaborării cadrului juridic adițional funcției de ținere a cadastrului silvic, în consecință Agenția nedisponind și neoferind pasibililor utilizatori datele de rigoare;
- neîntreprinderea măsurilor sistemice în materie de analiză a informației privind conservarea diversităților biologice și folosirea rațională a resurselor genetice și biologice; nestabilirea exactă a tipului ariilor protejate și a modalității de finanțare a acestora, fapt ce nu contribuie la realizarea scopului de conservare, regenerare a speciilor rare de plante și animale, precum și la eficientizarea procesului de dezvoltare ulterioară a rezervațiilor naturale;
- interpretarea neunivocă de către cadrul legal a prevederilor privind atribuirea rezervațiilor la categoria „științifică” sau „naturală”, ceea ce generează abordări diferite și în materie de politici sectoriale, impactul constituind stabilirea neclară a priorităților în activitatea de administrare;
- nedelimitarea și neînregistrarea drepturilor de proprietate ale statului asupra terenurilor fondului forestier, precum și asupra altor bunuri patrimoniale, ceea ce influențează veridicitatea datelor privind patrimoniul gestionat;
- nedelimitarea trupurilor de pădure, neinventarierea terenurilor fondului forestier arendat, nestabilirea criteriilor prompte privind calificarea construcțiilor pe terenurile arendate și lipsa unui control intern adecvat în această privință;
- necorespunderea contractelor de arendă a terenurilor forestiere în scopuri de gospodărire cinegetică și recreere cadrului legal-normativ în vigoare, precum și neînregistrarea corespunzătoare a acestora la organele cadastrale; neefectuarea modificărilor de rigoare privind quantumul plății de arendă (acesta nefiind modificat din anul 2008); aplicarea unei modalități de transmitere nereglementară a dreptului de arendă a fondului forestier, generatoare de venituri tenebre, în detrimentul cetățenilor și statului;

- lipsa unor reglementări exhaustive și a planurilor de finanțare a mijloacelor provenite din arenda terenurilor fondului forestier; necalcularea și neacumularea adecvată a veniturilor pasibile din arenda fondului forestier; utilizarea veniturilor provenite din arenda terenurilor de interes public la discreția conducerii Agenției; trendul ascendent al creanțelor de la darea în arendă a terenurilor;
- absența și/sau irelevanța abordărilor de sistem în materie de actualizare a politicilor sectoriale, ceea ce a condiționat dezvoltarea neuniformă a legislației silvice în raport cu retrocedările terenurilor degradate ale UAT spre împădurire și includerea consecutivă a acestora în fondul forestier;
- transmiterea către primării a bunurilor nou create pe suprafețele împădurite fără evaluarea lor în aspect economic, ceea ce s-a soldat cu neînregistrarea corespunzătoare în evidența contabilă a UAT a terenurilor vizate; iresponsabilitatea materială, precum și neasigurarea existenței durabile a fondului silvic nou creat, fiind irosite mijloacele publice pentru lucrările de împădurire;
- neasigurarea corespunzătoare a integrității Fondului forestier de stat; statutul juridic ambiguu și nedefinit al Gărzii forestiere, exercitarea de către această unitate a unor funcții care se suprapun cu atribuțiile altor subdiviziuni de profil, ceea ce generează ineficiență per ansamblu și, respectiv, deficit de responsabilitate;
- activitatea consiliilor de administrație ale întreprinderilor silvice este, în aspectele semnificative, una preponderent reprezentativă, dar nu un instrument al fondatorului cu impact benefic asupra activității economico-financiare a entităților din subordine, necontribuind la soluționarea problemelor privind: tăierile ilicite de proporții; aprobarea suprastatelor de personal și a cheltuielilor de retribuire a muncii; achizițiile publice; neconformitățile în regulamentele interne și statutele de funcționare; neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile etc.;
- utilizarea ineficientă a mijloacelor financiare de către întreprinderile silvice în lipsa unor criterii de evaluare și indicatorilor-cheie de gestiune economică axată pe cost-beneficiu și raportată la rezultate de performanță.

Cauzele și impactul

La originea abaterilor cu impact asupra activității economico-financiare/patrimoniale sînt slăbiciunile instituționale și carențele ce se caracterizează prin:

- preocuparea nepotrivită a top-managementului Agenției și a administratorilor întreprinderilor silvice privind asigurarea drepturilor patrimoniale ale statului asupra bunurilor gestionate;
- lipsa unei metodologii de calculare a serviciilor ecosistemice; efectuării lucrărilor de amenajare a pădurilor proprietate publică a APL și proprietate privată; mijloacelor financiare pentru elaborarea studiilor analitice în domeniu; programelor relevante privind întreținerea personalului de profil etc., ceea ce a condiționat neelaborarea Cadastrului silvic;
- disfuncțiile de sistem în procesele de gestionare a terenurilor fondului forestier arendat, de acumulare și de utilizare a veniturilor din arenda acestora, lipsa de interacțiune cu autoritățile de resort;
- evidența contabilă neconformă a decontărilor și modul de urmărire a executării clauzelor contractuale, care nu au asigurat controlul eficient asupra încasării depline și în termenele prevăzute de contract a plăților pentru arendă;
- neînstituirea unui mecanism eficient și transparent privind echitatea și distribuirea alocațiilor bugetare la întreprinderile silvice, fapt ce nu asigură dezvoltarea durabilă a fondului forestier din cadrul unor întreprinderi;
- perpetuarea unui management neconform și ineficient în cadrul întreprinderilor silvice, ceea ce a generat multiple nereguli soldate cu cheltuieli neregulate/neconforme/iraționale;
- nerespectarea regimului juridic privind lucrările de construcții și de modernizare, evidență contabilă, conflictul de interese etc., ceea ce reduce eficiența utilizării fondurilor publice administrate/gestionate;
- neconformarea reglementărilor interne ale Agenției la cadrul legal aplicabil privind documentarea și evaluarea pierderilor rezultate din tăierile ilicite;
- nerespectarea normativelor proprii elaborate la determinarea numărului necesar al unităților de personal în cadrul întreprinderilor din subordine, în raport cu indicatorii de performanță stabiliți, precum și lipsa unor criterii fundamentate în materie de personal și retribuire a muncii în sferele de activitate gestionate;

- absența cadrului regulator intern cu privire la modalitatea și condițiile de salarizare și stimulare (premiere, acordarea ajutoarelor materiale) a angajaților, ceea ce a condiționat utilizarea ineficientă a mijloacelor financiare;
- nefamiliarizarea cu reglementările legale în domeniu și neinstruirea membrilor grupului de lucru privind achizițiile publice, ceea ce s-a soldat cu admiterea unor încălcări și neconformări legate de achiziționarea bunurilor și serviciilor, care au afectat buna gestiune a mijloacelor publice;
- managementul financiar-contabil necorespunzător la nivelul entităților;
- ignorarea de către top-managementul Agenției a cerințelor legale privind implementarea fără echivoc a Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Prin urmare, impactul financiar al evaluărilor de audit se caracterizează prin următoarele:

Tabelul nr.8

Impactul financiar al abaterilor și neregulilor constatate de misiunea de audit

Indicii	Unitatea de măsură	Suma
Neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile (580 de obiecte)	milioane lei	44,6
Venituri necalculate/neacumulate (din arenda fondului forestier; urmare a neaplicării metodologiei aferente formării costurilor/prețurilor la produsele și serviciile silvice și cinegetice)	milioane lei	7,3
Trendul ascendent al creanțelor din darea în arendă a terenurilor	milioane lei	10,6
Utilizarea veniturilor provenite din arenda terenurilor de interes public, fără o evaluare/administrare/contabilizare/raportare regulamentară	milioane lei	3,7
Necontabilizarea și contabilizarea neconformă a situațiilor patrimoniale/financiare	milioane lei	24,9
Imobilizarea resurselor financiare publice și formarea stocurilor de bunuri nejustificate	milioane lei	0,4
Cheltuieli neregulate (privind remunerarea muncii angajaților întreprinderilor silvice; la întreținerea consiliilor de administrație a întreprinderilor silvice) și excesive (urmare a neasigurării principiului de utilizare eficientă a resurselor financiare)	milioane lei	7,0
Nerecuperarea prejudiciilor cauzate	milioane lei	0,9
Necalcularea și netransferarea la bugetul de stat a TVA	milioane lei	0,5
Terenuri gestionate neregule (nedelimitarea și neînregistrarea drepturilor de proprietate; ocuparea nelegitimă a terenurilor; (ne)încheierea și înregistrarea neconformă a contractelor de arendă)	hectare	3332,07
Masă lemnoasă provenită din tăieri ilicite de proporții (în cadrul unei întreprinderi silvice auditate)	metri cubi	4579,7

Măsurile dispuse pentru remediere

În contextul auditului în cauză, Curtea de Conturi a dispus măsuri privind:

- consolidarea sistemului MFC și monitorizarea activităților aferente prin abordarea eficientă a sarcinilor stabilite prin lege;
- înlăturarea deficiențelor constatate de audit în activitatea unității de audit intern;
- elaborarea și aprobarea sistemului unic de ținere a evidenței de stat a fondului forestier și a cadastrului silvic;
- elaborarea și aprobarea unui plan de acțiuni în vederea înregistrării conforme, în termen rezonabil, a bunurilor administrate de întreprinderile silvice;
- elaborarea unui program de măsuri privind implementarea Strategiei de dezvoltare durabilă a sectorului forestier din Republica Moldova;
- elaborarea și aprobarea normelor pentru produsele și serviciile forestiere, inclusiv a metodologiilor adecvate pentru formarea prețurilor la produsele (lemnoase și nelemnoase) și serviciile din domeniile silviculturii și cinegeticii;
- efectuarea instruirilor/consultărilor personalului din cadrul întreprinderilor silvice responsabil de activitățile de producere și comercializare a produselor forestiere, cu documentarea corespunzătoare a acestora;
- efectuarea analizei și confruntarea informației privind conservarea diversității biologice și folosirea rațională a resurselor genetice și biologice, respectând prevederile legale în această privință;
- asigurarea revizuirii/perfectării/ajustării reglementărilor interne ce țin de domeniul arendei terenurilor fondului forestier, cu remedierea iregularităților constatate de audit și implementarea procedurilor respective de control;
- întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea ajustării clauzelor contractuale ce țin de arenda fondului forestier la prevederile obligatorii privind forma și conținutul actului juridic (conform Codului civil);
- efectuarea unei revizuri a construcțiilor edificate pe terenurile fondului forestier arendat, cu întreprinderea măsurilor de rigoare față de iregularitățile admise, în conformitate cu cadrul legal-normativ în vigoare;

- întreprinderea măsurilor de rigoare pentru recuperarea datoriilor la plățile pentru arendă;
- aprobarea Instrucțiunii cu privire la efectuarea reviziilor și controlului operativ, precum și stabilirea costului lemnului pe picior pentru masa lemnoasă dobândită ilicit;
- instruirea și responsabilizarea membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice;
- perfectarea cadrului ramural aferent remunerării muncii personalului Agenției și al întreprinderilor din subordine, prin completarea normativelor de personal și racordarea sistemului de remunerare la rezultatele de cost-eficiență;
- întreprinderea măsurilor de rigoare privind modificarea/ajustarea suprafețelor ariilor protejate în toate rezervațiile naturale din subordinea Agenției, în vederea corespunderii acestora prevederilor cadrului legal în vigoare;
- implementarea unor măsuri/acțiuni eficiente în vederea îmbunătățirii sistemelor de management din cadrul întreprinderilor silvice, cu ajustarea acestora rigorilor disciplinei financiare și responsabilizarea factorilor decizionali;
- revizuirea statutelor întreprinderilor silvice, cu ajustarea acestora la cadrul legal-normativ în vigoare.

În contextul recomandărilor Plenului CCRM, Ministerul Mediului și Agenția „Moldsilva” au fost audiate în cadrul ședinței Comisiei parlamentare permanente administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice privind gestiunea economico-financiară contraindicată.

Recomandări Parlamentului

- Angajarea plenară a Guvernului în vederea:*
- *audierii/examinării disfuncționalităților instituționale persistente în administrarea sectorului silvic și inițierii unor controale adiționale problematice în cauză, cu responsabilizarea ulterioară a autorităților publice de resort;*
  - *examinării gradului de conformare a autorităților publice de specialitate și a celor locale privind respectarea cadrului legal și regulator în materie de evidență/cadastrare/integritate a fondului silvic.*

Comisia Electorală Centrală

Obiectivul

Oferirea unei asigurări rezonabile referitor la conformitatea gestionării fondurilor publice privind organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare din anul 2014 și ale alegerilor locale generale din anul 2015.

Constatările și concluziile principale

Evaluările auditului au relevat că CEC a asigurat o gestiune conformă a banilor publici destinați alegerilor parlamentare și alegerilor locale generale, bazată pe reguli și proceduri clare și transparente. În același timp, au fost constatate și unele abateri determinate atât de factori externi, cât și de nefuncționalitatea unor elemente ale controlului intern.

Astfel, au fost atestate:

- incertitudini privind aprobarea alocațiilor financiare pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale generale;
- lipsa modului de distribuire și raportare a mijloacelor alocate pentru alegerile organizate și desfășurate peste hotarele țării;
- absența unor reglementări exhaustive cu referire la anumite condiționări/criterii privind determinarea numărului minim sau maxim de membri ai organelor electorale în funcție de numărul alegătorilor înscriși în listele electorale, ceea ce a generat o situație ambiguă la stabilirea numărului de membri în birourile electorale ale secțiilor de votare, cu impact asupra cheltuielilor pentru organizarea și desfășurarea alegerilor;
- lipsa reglementărilor de rigoare privind aplicarea indicatorilor de estimare/planificare a cheltuielilor ce țin de plata recompenselor funcționarilor electorali, precum și normelor privind calcularea indicatorului la planificarea cheltuielilor de retribuire a muncii creează incertitudini la utilizarea resurselor pentru domeniul în cauză;
- deficiențe la ținerea evidenței contabile și raportarea financiară; decontarea neconformă/neregulamentară a unor bunuri materiale; carențe nesemnificative în executarea cheltuielilor privind remunerarea muncii și achiziția bunurilor și serviciilor;

- absența reglementărilor privind modul de distribuire și raportare consolidată a mijloacelor alocate pentru alegeri, în conformitate cu prevederile Codului electoral;
- funcționalitatea redusă a unor controale generale privind TI aferente evidenței contabile, precum și privind evaluarea și ținerea registrului riscurilor.

Auditurile au concluzionat că gestionarea fondurilor publice privind organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare din anul 2014 și alegerilor locale generale din anul 2015 s-a conformat prevederilor legale, cu excepția celor constatate mai sus.

Cauzele și impactul

Iregularitățile elucidate au fost cauzate de carențe ce țin de: funcționalitatea unor controale interne (inclusiv unele generale privind TI aferente evidenței contabile); absența reglementărilor cu referire la modul de estimare, distribuire, evidență și raportare consolidată a mijloacelor alocate pentru alegeri în aspectul executorilor, în special a celor organizate și desfășurate peste hotarele țării; cunoașterea insuficientă de către personalul încadrat în perioada electorală a cadrului legal-normativ aferent evidenței contabile în sistemul public. În aceste circumstanțe, CEC nu dispune de o raportare consolidată a mijloacelor alocate și a celor real utilizate pentru alegeri.

Măsurile dispuse pentru remediere

Auditul public extern s-a pronunțat asupra: necesității aprobării Ghidului privind evidența contabilă a alocațiilor din bugetul de stat pentru organizarea și desfășurarea alegerilor; respectării prevederilor legale la determinarea salariului mediu pentru remunerarea muncii personalului implicat în alegeri; planificării conforme a achizițiilor, cu includerea elementelor esențiale în contractele de achiziții; întreprinderii măsurilor de implementare a componentelor controlului financiar public intern, în scopul identificării și evaluării riscurilor posibile aferente raportării și utilizării mijloacelor destinate ciclului electoral; actualizării controalelor TI aferente evidenței contabile.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- *redefinirea regulilor privind modul de distribuție a mijloacelor alocate pentru alegeri, determinarea responsabilităților în vederea întocmirii unui raport consolidat în conformitate cu prevederile Codului electoral, precum și aprobarea normelor privind calcularea indicatorului aplicat la planificarea cheltuielilor pentru remunerarea muncii.*

Proiectul „Rețeaua de comunicații fixe și mobile pentru consolidarea managementului frontierei de stat pe segmentul Ungheni – Giurgiulești (Faza I)”

Acțiunile prevăzute pentru implementarea Fazei I a Proiectului, cu costul total de 10,2 milioane euro, au fost realizate cu suportul financiar oferit de Uniunea Europeană în perioada 2009-2012, în temeiul Acordului de finanțare semnat la 11.05.2006 între Comunitatea Europeană și Guvernul Republicii Moldova¹⁷. Drept rezultat, pe segmentul prestabilit al frontierei de stat a fost creată Rețeaua de telecomunicații fixe și mobile în standard european „Tetra”, constituită din echipament de telecomunicații și infrastructura corespunzătoare, capabilă să susțină o serie de servicii simultane de voce, video și date.

Obiectivul

Obiectivele acțiunii desfășurate au vizat evaluarea conformității îndeplinirii angajamentelor asumate de unii actori-cheie responsabili de realizarea acestei faze, cu identificarea problemelor care au afectat durabilitatea rezultatelor generate de Proiect.

¹⁷ Legea nr.426-XVI din 27.12.2006 pentru ratificarea Acordului-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă.

**Constatările
și concluziile
principale**

Deși DPF gestionează Rețeaua „Tetra”, care este funcțională din anul 2012, pînă la momentul actual entitatea nu deține dreptul de proprietate asupra unor bunuri – părți componente ale acesteia (28 de turnuri de telecomunicații și 16 cabine tehnice, precum și alte elemente de infrastructură), în sumă totală de circa 1,9 milioane euro, care nu sînt reflectate nici în evidența contabilă. Situația atestată a fost generată de un șir de factori și impedimente, precum: perpetuarea unui management defectuos, multiple incertitudini și litigii, existența interdicțiilor prin sechestrul aplicat pe o serie de bunuri – părți componente ale Rețelei „Tetra” în valoare totală de 2,3 milioane lei.

Totalitatea circumstanțelor menționate au condus la formarea unui impact negativ în atingerea scopului scontat al Proiectului – transmiterea integrală către beneficiar (DPF) a Rețelei „Tetra”, generînd un risc major de trecere a dreptului de proprietate asupra bunurilor destinate consolidării securității frontierei de stat către terți – persoane private cărora le-au fost aplicate sechestrul în sumă totală de 2,3 milioane lei.

În acest context, instituțiile de resort urmează să-și consolideze capacitățile instituționale și să identifice soluții prompte de remediere pentru depășirea situației incerte, evitarea periclitării funcționalității și securității sistemului de comunicații fixe și mobile, precum și pentru eliminarea efectelor negative asupra securității frontaliere naționale, cît și celei internaționale.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- *readucerea în agenda sa de lucru a subiectului în cauză, pentru o evaluare complexă a situației atestate și identificarea soluțiilor de rigoare, adiționale redresării stării de lucruri.*

CAPITOLUL VIII AUDITURILE DE PERFORMANȚĂ

Administrarea și monitorizarea datoriilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat

Obiectivul

Întrucât creanțele contribuitorilor în raport cu BASS constituie un element de risc privind solvabilitatea bugetului în cauză, Curtea de Conturi a considerat relevantă verificarea dacă autoritățile cu atribuții de administrare (CNAS și organele SFS) dispun de procese interne eficiente pentru perceperea și reducerea datoriilor respective.

Constatările și concluziile principale

Acumularea integrală a contribuțiilor de asigurări sociale determină onorarea de către stat a angajamentelor față de beneficiari, iar neîndeplinirea de către plătitori/contribuabili a obligațiilor legale privind achitarea neîntârziată a contribuțiilor a devenit un obstacol în funcționalitatea întregului sistem. Prin urmare, monitorizarea datoriilor este un proces complex și dificil în administrarea și gestionarea veniturilor BASS.

Auditul asupra administrării și monitorizării datoriilor, prin prisma măsurilor de rigoare aplicate de părțile responsabile, atestă că entitățile vizate au înregistrat progrese la capitolele evidență și urmărire a obligațiilor la BASS, ca urmare a dezvoltării unor procese interne de înregistrare, evidență, urmărire și încasare a plăților. Totodată, rezultatele indică asupra unor curențe și nereguli în procesul de urmărire a restanțelor la BASS, care au creat impedimente semnificative în atingerea obiectivelor/țintelor, și anume:

- neîntreprinderea de către CNAS a măsurilor de rigoare și necrearea condițiilor de asigurare a monitorizării datoriilor (1140,0 milioane lei), inclusiv a plătitorilor cu risc sporit de incapacitate de plată sau supuși procesului de reorganizare;
- nerealizarea de către toate subdiviziunile teritoriale ale CNAS a procesului de constatare a contravențiilor privind neplata în termen a contribuțiilor (din 40 CTAS, 23 au constatat contravenții);
- nerealizarea de către CNAS și organele SFS a măsurilor de rigoare asupra tuturor plătitorilor restanțieri pentru încasarea plăților la BASS și responsabilizarea acestora;

- neasigurarea aplicării operative de către organele fiscale a măsurilor de executare silită pentru stingerea restanțelor plătitorilor sau/și imposibilitatea aplicării acestora față de unii agenți economici care înregistrau restanțe, din cauză că aceștia nu dispuneau de bunuri sau mijloace financiare pasibile de a fi încasate în mod silit;
- admiterea abaterilor de la legislația fiscală de către funcționarii fiscali în procesul de aplicare a urmăririi silite a obligațiilor la BASS;
- limitarea organelor fiscale, în condițiile cadrului juridic actual, în aplicarea metodelor de control pentru verificarea corectitudinii de calculare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii;
- neasigurarea unui schimb de informații cu date identice și reale între CNAS și IFPS privind sumele de contribuții calculate și achitate, în vederea acumulării plăților la BASS (divergențe de 19,2 milioane lei).

Cauzele și impactul

Disfuncțiile înregistrate sînt generate de:

- atitudinea superficială a factorilor de decizie vizavi de încasările la BASS, ceea ce nu a asigurat stingerea eficientă a datoriilor, inclusiv a penalităților, și a determinat mărirea soldurilor restante;
- cadrul normativ și metodologic neactualizat/irelevant privind administrarea și monitorizarea datoriilor a avut ca impact imposibilitatea recalculării, de către organele fiscale, a posibilelor defalcări către BASS;
- ineficiența managementului instituțional al entităților responsabile și interacțiunii acestora a determinat operarea, în procesul de gestionare, a datoriilor în curenți diferiți.

Măsurile dispuse pentru remediere

În contextul celor expuse, Curtea de Conturi a formulat recomandări aferente redresării situației create de ani, prin eficientizarea comunicării/conlucrării autorităților responsabile de domeniu, cu reconcilierea datelor, intensificarea realizării măsurilor și consolidarea capacităților, elaborarea și ajustarea reglementărilor interne, cu stabilirea priorităților și responsabilităților care să asigure instituirea eficientă a unor proceduri bine documentate și specific automatizate.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- *audierea autorităților publice responsabile privind interacțiunea, rezultatele și impedimentele în implementarea politicilor fiscal-bugetare în materie de asigurări sociale, crearea premiselor pentru realizarea eficientă a competențelor delegate, cu consolidarea capacităților lor instituționale și perfecționarea cadrului legal relevant.*

Fonduri comunitare aferente consolidării sistemului securității frontierei de stat

Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă obiectivul politic strategic al țării, care implică, printre altele, angajamente privind alinierea la reglementările, standardele și bunele practici europene în domeniul gestiunii frontierei de stat. Pentru dezvoltarea managementului integrat al frontierei de stat, în perioada 2011-2015 (9 luni) Republica Moldova a beneficiat de asistență externă substanțială din partea Uniunii Europene, în valoare totală de circa 57,6 milioane euro.

Principiile și procedurile cadrului instituțional de coordonare a asistenței externe acordate Republicii Moldova de comunitatea donatorilor, precum și întregul proces de programare, implementare și monitorizare a proiectelor/programelor de asistență externă au fost definite și implementate, în premieră, de către Executiv începând cu anul 2010¹⁸.

Obiectivul

Principala întrebare a acțiunii de audit a constat în determinarea faptului dacă mecanismul existent de coordonare a asistenței externe oferite de Uniunea Europeană în domeniul securizării frontierei de stat este funcțional și eficace.

**Constatările
și concluziile
principale**

Urmare a auditării modului de implementare a actualului mecanism de coordonare a asistenței externe, auditul a relevat că atât la nivel național, cât și la nivel sectorial acesta nu este pe deplin funcțional, subestimând capacitățile Republicii Moldova de a obține și a valorifica asistența externă la un nivel eficient. Printre principalele cauze identificate care au generat deficiențe în asigurarea eficienței, eficacității și durabilității asistenței externe acordate în domeniul securității frontierei de stat, se consemnează: instabilitatea macroeconomică; schimbările instituționale în structurile guvernamentale; dedicarea irelevantă a managementului MAI pentru implementarea punctuală a mecanismului de asistență externă; conlucrarea insuficientă și lipsa unor proceduri clare, transparente și justificate pentru a fi aplicate de către subiecții responsabili la selectarea și promovarea propunerilor de proiecte de asistență externă, precum și la distribuirea mijloacelor financiare; imperfecțiunea cadrului normativ, prin nestabilirea termenelor de examinare, avizare și aprobare a propunerilor de proiecte atât la nivel sectorial, cât și la cel național.

Situația atestată impune elaborarea și aplicarea unor instrumente și proceduri mai rigide de responsabilizare a tuturor subiecților implicați în procesul vizat, precum și asigurarea unei comunicări eficiente între toate părțile implicate.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- *reexaminarea actualului mecanism de coordonare a asistenței externe, precum și aplicarea unor practici consecvente de implementare a unui management eficient al proiectelor și programelor finanțate din surse externe.*

¹⁸ Hotărîrea Guvernului nr.12 din 19.01.2010 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cadrul instituțional și mecanismul de coordonare a asistenței externe acordate Republicii Moldova de organizațiile internaționale și țările donatoare”.

Valorificarea suportului oferit de partenerii de dezvoltare pentru combaterea hepatitelor virale

Obiectivul

Programul național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2012-2016 este unul de anvergură, destinat reducerii morbidității, invalidității și mortalității generate de hepatitele virale acute și cronice, cirozele hepatice, pentru a atinge un indice comparabil cu cel al țărilor UE.

Misiunea de audit a avut drept obiectiv evaluarea eficacității implementării *Programului național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2012-2016*, prin prisma funcționalității instituționale și impactului asupra sănătății publice, rezultat din acțiunile realizate în acest sens.

Constatările și concluziile principale

Potrivit datelor statistice, în anul 2015 numărul persoanelor bolnave cu hepatite cronice și ciroze hepatice de origine virală a constituit 48,1 mii, fiind în creștere, comparativ cu anii precedenți (44,4 mii bolnavi în 2013). Totodată, datele Organizației Mondiale a Sănătății relevă că Republica Moldova se află pe primul loc după mortalitatea prin ciroze hepatice (71,2 cazuri de deces la 100 mii populație), fapt care reprezintă o problemă majoră de sănătate publică pentru țară.

Pentru realizarea activităților Programului, în perioada auditată (2013-2015) mijloacele financiare real achitate (circa 115,2 milioane lei) au constituit circa 20% din suma planificată (580,1 milioane lei), ceea ce a condiționat neîndeplinirea obiectivelor, indicatorilor și activităților specifice ale Programului la nivelul așteptărilor. Aceste circumstanțe au fost generate de unele curențe și disfuncționalități ale sistemului de MFC la toate etapele de realizare, cum ar fi:

- neasigurarea eficacității și plenitudinii îndeplinirii obiectivelor Programului ca rezultat al neidentificării surselor de acoperire (peste 50%) la etapa planificării (CNSP), acceptării (MS) și aprobării (Guvern) mijloacelor financiare necesare realizării activităților specifice de profilaxie și tratament;
- neînstituirea unui sistem de control intern eficient, orientat spre diminuarea sau excluderea riscurilor de neexecutare a obiectivelor și indicatorilor scontati, generat de neelaborarea și nedescrerea proceselor de bază (MS, CNSP, CNMS, CNAM și IMS implicate) pentru cele mai semnificative etape de implementare a Programului, cu stabilirea responsabilităților persoanelor-cheie din cadrul instituțiilor implicate;

- insuficiența mijloacelor financiare alocate din FAOAM și de la BS la finanțarea activităților Programului și neidentificarea surselor suplimentare de finanțare a acestora au condus la nerealizarea/ neatingerea nivelului preconizat al unor indicatori stabiliți;
- absența interacțiunii sistemice și relevanța măsurilor de monitorizare și control din partea entităților abilitate cu astfel de atribuții (MS, CNSP, CNMS, IMS etc.), precum și neimplementarea unui registru național de evidență a pacienților (MS, CNSP) nu au asigurat o raportare veridică, reală și completă a rezultatelor obținute;
- neadoptarea deciziilor de rigoare (Guvernul, MS) în vederea atingerii și dezvoltării/creșterii performanțelor, prin eliminarea deficiențelor și problemelor identificate, au fost o consecință a neelaborării și neaprobării unei metodologii unice de raportare (veridică, reală și completă) a rezultatelor obținute, precum și a nerevizuirii periodice a indicatorilor prestabiliți în Program în funcție de nivelul de finanțare și posibilitățile reale ale sistemului de sănătate.

Cauzele și impactul

Carențele și disfuncționalitățile sistemului MFC privind implementarea Programului au generat nerealizarea indicatorilor și obiectivelor la nivelul așteptărilor și, respectiv, creșterea an de an a numărului de bolnavi cu hepatite virale cronice și ciroze hepatice.

Măsurile dispuse pentru remediere

Recomandările înaintate de audit au avut ca scop remedierea și/sau înlăturarea curențelor și constrîngerilor constatate pentru asigurarea: creșterii eficacității implementării Programului; atingerii obiectivelor scontate; reducerii îmbolnăvirilor prin hepatite virale acute și cronice și ameliorării sănătății publice; îmbunătățirii sistemului de management și control al Programului.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- elaborarea și aprobarea Programelor naționale în sănătate în baza indicatorilor sustenabili, măsurabili, realizabili și real încadrați în perioade determinate, cu identificarea surselor concrete de finanțare și a resurselor suficiente realizării activităților preconizate.

CAPITOLUL IX
MISIUNI DE AUDIT PUBLIC
EXTERN CU ABORDĂRI DE
SISTEM

Sistemul achizițiilor publice

Obiectivul

Misiunea de audit a urmărit două obiective: „Își îndeplinește eficient Agenția Achiziții Publice responsabilitățile de reglementare, supraveghere și control în domeniul achizițiilor publice?” și „Au planificat, implementat și monitorizat autoritățile contractante achizițiile publice în conformitate cu cerințele legale și cu cele mai bune practici pentru a asigura transparența și eficiența achizițiilor?”.

Constatările și concluziile principale

Auditul a fost efectuat la AAP, colectându-se probe și de la autorități contractante care au organizat proceduri de achiziții publice în valoare de 2,4 miliarde lei, ceea ce constituie 21,2% din valoarea totală a achizițiilor publice înregistrate de AAP în anul 2014. Abordarea de audit s-a axat pe probleme, cu identificarea, verificarea și analiza deficiențelor și punctelor slabe ale domeniului. Astfel, auditul s-a centrat pe aspecte de planificare a achizițiilor, în special de identificare a necesităților, organizare și monitorizare a achizițiilor, fapt care influențează semnificativ eficiența utilizării banilor publici.

În ce privește *îndeplinirea responsabilităților de către AAP în domeniul achizițiilor publice*, se relevă:

- informația aferentă achizițiilor publice inclusă de către AAP în Sistemul de Management Intern al Documentelor nu a fost în toate cazurile completă și veridică, fiind constatate oportunități de îmbunătățire și dezvoltare a acestuia;
- AAP nu avea stabilite termene pentru situațiile de returnare/ respingere a contractelor și dărilor de seamă în cazul în care acestea conțin nereguli, fiind tergiversat termenul de înregistrare și, respectiv, de livrare a bunurilor (lucrărilor și serviciilor);
- în unele cazuri, AAP examina contestațiile depuse de operatorii economici cu depășirea termenelor prevăzute de cadrul legal;
- Lista operatorilor economici calificați și Lista de interdicție a operatorilor economici nu erau cuprinzătoare, în consecință utilitatea acestora fiind neadecvată;

- AAP nu deținea informații referitor la numărul persoanelor implicate în procesul de achiziții publice din cadrul autorităților contractante și, respectiv, la necesitățile acestora de instruire pentru asigurarea eficienței achizițiilor publice.

Cît privește *planificarea, organizarea și monitorizarea achizițiilor publice de către autoritățile contractante în condiții de transparență și eficiență*, se relevă:

- autoritățile contractante nu au asigurat descrierea și documentarea proceselor operaționale aferente domeniului achiziții publice. De asemenea, acestea nu își planifică adecvat necesitățile și nu asigură transparența achizițiilor publice prin întocmirea și publicarea anunțurilor de intenție;
- unele autorități contractante au planificat proceduri de achiziții în lipsa suportului financiar sustenabil (sau a dovezii de alocare a acestora), au selectat neregulamentară procedura de achiziție și au desfășurat proceduri de achiziții fără includerea acestora în planul anual de achiziții;
- grupurile de lucru din cadrul autorităților contractante, în unele cazuri, nu au întocmit și nu au semnat declarațiile de confidențialitate și imparțialitate, procesele-verbale de deschidere și evaluare a ofertelor, nu au evaluat corespunzător ofertele conform caietului de sarcini, nu au asigurat încasarea garanțiilor de bună execuție și nici încheierea regulamentară a contractelor de valoare mică și raportarea acestora la AAP;
- autoritățile contractante nu aplică penalități operatorilor economici pentru încălcarea prevederilor contractuale, iar în unele cazuri, contrar prevederilor legale și contractuale, efectuează achitări în avans, suportînd, în unele cazuri, cheltuieli suplimentare pentru achitarea dobînzilor.

Referitor la *alte constatări privind efectuarea unor achiziții publice*:

- procesul de externalizare a serviciilor de curățenie și spălătorie, dispus de către MS în cadrul entităților din domeniu, s-a efectuat în lipsa unui studiu de fezabilitate și a unor reglementări aferente acestuia;

- achiziția unui complex diagnostic de către IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, în valoare de 59,9 milioane lei, s-a efectuat în lipsa resurselor financiare disponibile, precum și cu mai multe abateri de la normele legale. Contractul de achiziții a fost achitat integral, deși clauzele lui stipulau alte condiții, iar operatorul economic nu livrase în întregime utilajul contractat. Astfel, în condițiile în care mijloacele pentru achitarea echipamentului medical proveneau dintr-un credit de la o bancă comercială, achitarea lucrărilor și bunurilor înaintea termenului de achitare a determinat admiterea cheltuielilor ineficiente prin achitarea dobânzii (până la 31.08.2015, dobânda pentru credit constituia circa 3,07 milioane lei);
- deși instituțiile de învățământ superior de stat activează, începând cu 01.01.2013, în condiții de autonomie financiară, până în prezent MEd nu dispune de o metodologie de calculare a taxei de studii pentru învățământul superior, aprobată în modul stabilit, pentru fundamentarea valorii contractuale. În aceste circumstanțe, achizițiile publice continuă a fi efectuate prin procedura de achiziții dintr-o singură sursă. Astfel, utilizarea mijloacelor bugetare poate fi afectată de mai multe riscuri;
- MAIA nu a asigurat conform și integral realizarea și monitorizarea achiziției centralizate a merelor potrivit Hotărârii Guvernului nr.958 din 17.11.2014 „Cu privire la modul de repartizare a mijloacelor financiare pentru compensarea parțială a pierderilor producătorilor agricoli legate de blocarea exporturilor”, prin: (i) neasigurarea participării la licitațiile publice a tuturor producătorilor agricoli; (ii) incapacitatea organizării achizițiilor de mere în termene rezonabile; (iii) neasigurarea cu mere a tuturor instituțiilor de învățământ preșcolar, primar, secundar general și special; (iv) distribuirea neproportională a merelor, fiind constatate cantități exagerate sau insuficiente; (v) nelivrarea merelor în termenele planificate; (vi) neraportarea către Guvern a executării hotărârii menționate.

Cauzele și impactul

Ignorarea de către persoanele cu funcții responsabile a cadrului juridic aferent achizițiilor, astfel fiind admisă: neconformitatea activității grupurilor de lucru pentru achiziții și nestabilirea responsabilității fiecărui membru; planificarea neadecvată a necesităților și divizarea contractelor; neasigurarea participării extinse a operatorilor economici; evaluarea neadecvată a ofertelor și întocmirea necalitativă a documentației aferente procedurilor de achiziții publice; nedepunerea garanțiilor de bună execuție și neprioritizarea procurărilor; nerespectarea condițiilor contractuale, în special a termenului, specificațiilor și calității; lipsa transparenței achizițiilor publice prin încheierea frecventă a acordurilor adiționale etc. Cele mai frecvente cazuri sînt determinate de lipsa monitorizării executării contractelor de către autoritățile contractante și de faptul că nu se asigură transparența achizițiilor publice, care este crucială pentru existența unui nivel bun de concurență a ofertanților și poate avea un impact asupra eficienței utilizării mijloacelor publice.

Neregulile (116) cuantificabile constatate de audit au însumat peste 210 milioane lei, din care: abateri și erori admise în procesul de elaborare și planificare a achizițiilor (126,8 milioane lei); încălcări de ordin legislativ-normativ generatoare de prejudicii în utilizarea mijloacelor publice (3,6 milioane lei); deficiențe legate de utilizarea mijloacelor fără respectarea principiilor de eficiență, economicitate și eficacitate (60,4 milioane lei) etc.

Măsurile dispuse pentru remediere

Constatările de audit au concluzionat că sectorul achizițiilor publice este predisus lipsei de transparență, abuzurilor și irosirii resurselor financiare. În acest sens, MF și AAP urmează să dispună măsuri aferente sporirii regulilor prudențiale umane, în vederea excluderii neregulilor și sustragerilor de resurse. Totodată, ținînd cont de ponderea semnificativă a valorii achizițiilor publice în PIB și de necesitatea remedierii deficiențelor constatate, Curtea de Conturi a stăruit asupra întocmirii cadrului regulator aferent implementării noii Legi nr.131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice. De asemenea, în contextul remedierilor de rigoare, autoritățile responsabile vor asigura corespunzător: elaborarea și aprobarea metodologiei de calculare a taxei de studii pentru învățământul superior de stat, pentru respectarea cadrului legal în domeniul achizițiilor publice și eficientizarea utilizării banilor publici; elaborarea studiului de fezabilitate în vederea analizei costului și beneficiului procesului de externalizare a serviciilor de curățenie, spălătorie și închiriere a lenjeriei curate; respectarea prevederilor legale privind responsabilitățile părților implicate în procesul achizițiilor publice și altele.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- la elaborarea cadrului normativ pentru implementarea Legii nr.131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, să se țină cont de necesitatea elucidării cauzelor și efectelor generatoare de abuz, indisciplină și fraudă;
- aprobarea Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pînă la începutul anului bugetar, pentru eficientizarea procesului de organizare și desfășurare a procedurilor de achiziții publice.

Funcționalitatea monitoringului financiar al întreprinderilor și societăților comerciale cu participarea statului

Obiectivul

Data fiind importanța sectorului economic controlat de stat (întreprinderi și societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat) în dezvoltarea economiei și în formarea sistemului bugetar per ansamblu, obiectivul auditului a constat în evaluarea funcționalității monitoringului financiar în calitate de proces instrumentat – exercitat, ca atribuție de profil, de către MF.

**Constatările
și concluziile
principale**

Sistemul de monitoring financiar al activității ÎS și SA cu capital integral sau majoritar de stat (care cuprinde circa 30 de fondatori; 189 întreprinderi de stat; 41 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat) a fost conceput și inițiat (2007) în scopul evaluării modului de gestionare a patrimoniului public, obiectivul scontat fiind eficientizarea folosirii activelor pe principii de economicitate, eficiență și eficacitate drept cheazășie pentru consolidarea disciplinei financiare. Bunele practici, inclusiv cele autohtone de restructurare financiar-operatională, oferă o varietate de instrumente analitice pentru evaluări și diagnoze adiționale formulării concluziilor aferente redresării gestiunii economice a activelor publice generatoare de plusvaloare, prelevări fiscale și dividende.

Potrivit cadrului juridic¹⁹, responsabil de efectuarea procesului de monitoring financiar este MF, părțile conexe implicate fiind IFPS, APP, MF, CNPF, BNS. Utilizatorii rezultatelor monitoringului sînt autoritățile publice, mai cu seamă Parlamentul, Guvernul, APP, ministerele de resort, fondatorii/acționarii ÎS/SA și societatea civilă.

Auditul a elucidat multiple disfuncționalități, procesul per total fiind fragmentat și nedefinit pe dimensiunile adiționale: *organizare – implementare – realizare de impact*, situație cauzată de abilitățile deficitare și de cadrul normativ ambiguu.

Astfel, la etapa de organizare a monitoringului financiar s-au constatat:

- responsabilitățile de prezentare de către părțile implicate a informațiilor necesare realizării monitoringului nu sînt reglementate expres;
- informațiile privind rezultatele economico-financiare obținute de entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, prezentate MF pentru a fi supuse monitoringului financiar, nu sînt complete;
- entitățile cu cota de participare a statului sub 50% și cu valori patrimoniale semnificative, respectiv, cu impact direct asupra BPN nu sînt supuse monitoringului financiar.

La etapa de desfășurare a monitoringului financiar s-au atestat:

- evaluarea indicatorilor valorici de rezultat ai activității economico-financiare, în lipsa indicatorilor de performanță prestabiliți de fondatori, nu permite aprecierea nivelului de consolidare a disciplinei financiare și eficienței de gestionare a patrimoniului public;
- notele analitice privind rezultatele monitoringului financiar reflectă doar o constatare statistică, astfel nefiind însoțite de propuneri privind redresarea punctuală a situației economico-financiare a subiecților supervizați. De asemenea, soluțiile pentru stingerea datoriilor nu sînt identificabile, mai ales cele față de instituțiile financiare. Astfel, o situație precară se atestă în privința onorării obligațiilor de către beneficiarii creditelor sub garanția statului (2288,6 milioane lei și, respectiv, 19,9 milioane dolari SUA), riscurile de neplată al cărora, respectiv, se pun pe seama BS;
- absența studiilor de fezabilitate și de impact privind solvabilitatea ÎS și SA cu capital integral sau majoritar de stat.

Rezultatele monitoringului financiar sînt realizate, de regulă, prin formularea și sesizarea de către MF a IF privind efectuarea controalelor adiționale. Aceasta însă nu determină aplicarea tuturor instrumentelor de asanare a situației economico-financiare.

¹⁹ Regulamentul privind monitoringul financiar al activității întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.875 din 21.10.2014.

În context,

- reglementările ce țin de implementarea propunerilor rezultate din exercițiul monitoringului financiar nu prevăd prescripții de responsabilizare a AAPC, în special în vederea asumării stabilirii și îndeplinirii indicatorilor de rezultat, respectiv, gestiunii conform principiului cost-beneficiu;
- datele analitice întocmite de MF nu servesc călăuză pentru APP în evaluarea eficienței activelor transmise în gestiunea ÎS/SA;
- evaluările monitoringului financiar nu folosesc la fundamentarea analitică a previziunilor fiscal-bugetare anuale și pe termen mediu.

Cauzele și impactul

Curtea de Conturi rezumă că procesul în cauză este lipsit de rezultate vizibile, respectiv, are un impact limitat, ceea ce denotă că instrumentele aplicate de MF nu răspund așteptărilor stipulate în Legea nr.121 din 04.05.2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice (art.21) și în Regulamentul privind monitoringul financiar al activității întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public (Hotărârea Guvernului nr.875 din 21.10.2014).

Carențele și lacunele atestate în problema vizată indică asupra unui cumul de factori, în special de natură decizională și managerială în cadrul MF.

Aceste circumstanțe cauzează neatingerea obiectivelor scontate în cadrul instituirii monitoringului financiar, și anume: aplicarea unor instrumente financiare specifice pentru relansarea sectorului economic cu participarea statului, asigurându-se astfel solvabilitatea, eficiența și competitivitatea întreprinderilor.

Măsurile dispuse pentru remediere

Curtea de Conturi a formulat recomandările de rigoare privind revizuirea cadrului de reguli și proceduri aferent procesului vizat, scopul fiind regândirea și implementarea unor instrumente analitice și administrative pentru redresarea situației financiare în sectorul supravegheat.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- luarea de atitudine privind disfuncțiile instituționale în materie de monitoring financiar al sectorului economic cu participarea statului, în sensul dispunerii unor măsuri și acțiuni aferente ajustării situației create.

Aplicabilitatea sistemului parteneriatului public-privat

Obiectivul

Curtea de Conturi, prin realizarea auditului respectiv, a urmărit să determine dacă sistemul parteneriatului public-privat dispune de un cadru legal actualizat, iar în aspect instituțional este unul funcțional, ale cărui reglementări și dispoziții ar asigura implementarea eficientă și durabilă a contractelor de parteneriat public-privat.

În acest sens, auditul s-a axat pe evaluarea funcționalității sistemului respectiv, prin identificarea punctelor slabe și a celor forte, precum și oportunităților de ajustare a politicilor și reglementărilor ce vizează domeniul, considerând a fi relevante pentru toate părțile interesate și implicate, cum ar fi: Guvernul, MF, MEc, APP, alte autorități publice centrale și autorități publice locale, precum și partenerii privați.

Constatările și concluziile principale

Sistemul parteneriatului public-privat se bazează pe o cooperare modernă între partenerul public și cel privat, urmărind ca scop atragerea de investiții private pentru realizarea proiectelor de interes public și implementarea strategiilor în domeniu. Acest sistem este recunoscut și aplicat de majoritatea statelor cu economie avansată și are menirea de a atrage investiții destinate modernizării patrimoniului public prin dezvoltarea infrastructurii și, ca rezultat, prestarea populației a unor servicii de calitate.

Modalitatea de cooperare între partenerul public și partenerul privat se realizează prin contracte de parteneriat public-privat. În perioada 2011-2015, în Republica Moldova au fost încheiate 69 de contracte de PPP, din care doar 13 (19%) au fost inițiate.

Rezultatul obținut din realizarea obiectivelor prevăzute în clauzele contractuale indică asupra unor carențe și slăbiciuni generatoare de defecțiuni de ordin juridic și instituțional. Este important de menționat că sistemul PPP este însoțit de probleme și deficiențe, care au un impact negativ asupra derulării contractelor încheiate și care necesită un șir de acțiuni, a căror realizare ar permite înregistrarea progreselor la acest capitol.

- *Cu referire la reglementările în domeniu, s-au constatat următoarele:*
  - cadrul legal nu era clar și inteligibil, reglementarea condițiilor și formelor PPP fiind prevăzute de diverse acte legislative;
  - la inițierea PPP de către autoritățile publice locale (sănătate și salubritate) nu era reglementată implicarea autorităților publice centrale de specialitate;
  - reglementările privind stabilirea formelor și termenelor contractuale de pînă la 49 de ani nu prevedeau expres obligativitatea justificării acestora.
- *Sistemul instituțional existent nu dispune de un management durabil, astfel:*
  - Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat nu a asigurat evaluarea politicilor statului pentru definirea priorităților, analiza situației și problemelor din domeniu;
  - partenerii publici, în procesul de stabilire a condițiilor contractuale, nu s-au ghidat de Matricea de repartizare a riscurilor, astfel generînd apariția unor situații problematice;
  - în cadrul derulării contractelor, procesul de evaluare și monitorizare de către APP nu era eficient și nu asigura identificarea posibilelor soluții de eliminare a problemelor existente;
  - APL nu au respectat în toate cazurile prevederile legale privind constituirea unor PPP conforme, ceea ce a determinat neinițierea a 56 de contracte din 69 încheiate;
  - perfectarea, de către autoritățile publice, a studiilor de fezabilitate fără justificarea termenului de recuperare a investițiilor, lipsa unor calcule fezabile, nepartajarea riscurilor între parteneri etc.
- *Obiectivele stabilite inițial în contracte în unele cazuri nu au fost realizate, fiind evidențiate următoarele situații:*
  - serviciile medicale prestate populației din cadrul unui raion nu corespundeau așteptărilor și obiectivelor, inclusiv în ce privește calitatea și performanța acestora, în timp ce autoritatea publică centrală de specialitate nu era informată aferent despre contract;
  - nerealizarea construcției unui bloc și nebeneficierea de către APL de apartamente (9 unități spații locative cu 416,57 m² și spații auxiliare de 33,43 m²) din cauza admiterii de autoritățile locale a neconformităților la încheierea contractului;

- nerealizarea scopului de creare a unui sistem eficient de colectare a deșeurilor agricole și producere a bioenergiei cu reducerea cheltuielilor pentru încălzirea imobilelor afectate entităților publice din cadrul unui raion a fost determinată de admiterea, de către APL, a neconformităților la realizarea contractului;
- deși în perioada 2013-2015 serviciile aeroportuare au înregistrat investiții semnificative (946,0 milioane lei), entitățile implicate nu au trecut în evidență aportul statului (circa 16 milioane euro) prin menținerea taxei de modernizare (9 euro/pasager), precum și nu au calculat și înregistrat redevențe (13,1 milioane lei) aferente perioadei de grație (5 ani);
- nerealizarea către populație a serviciilor de salubritate calitative (colectarea, transportarea, depozitarea și neutralizarea deșeurilor, precum și sortarea, reciclarea și tratarea acestora) (în 20 de localități);
- transmiterea în PPP doar a serviciilor de aprovizionare cu apă, în situația în care acestea nu pot fi divizate de serviciile de canalizare, nefiind posibilă divizarea cheltuielilor aferente rețelelor și a tarifelor pentru aceste servicii, astfel încît APL a fost determinată să accepte credite pentru acoperirea cheltuielilor de menținere a serviciilor (230 mii dolari SUA);
- nedelimitarea clară a responsabilităților și nepartajarea riscurilor de către parteneri în realizarea scopului de efectuare a investigațiilor radiologice și diagnostic imagistic, precum și a modului și surselor de finanțare au determinat pierderi atît partenerului public (3,0 milioane lei), cît și cheltuieli neacoperite financiar partenerului privat (2,8 milioane lei);
- necalcularea și netransferarea de către partenerul privat către partenerul public a redevențelor stabilite potrivit clauzelor contractuale de PPP (3 cazuri, în sumă de circa 3,0 milioane lei, inclusiv APL Bălți – 1,4 milioane lei, IMSP SCR – 1,6 milioane lei, și APL Telenești – 121, 6 mii lei);
- contabilizarea bunurilor și serviciilor transmise în PPP nu oferă o raportare veridică a conținutului economic al contractelor respective și pune sub risc integritatea acestora, luînd în considerare termenele extinse de realizare a respectivelor contracte.

Cauzele și impactul

Situațiile constatate privind realizarea contractelor de PPP au fost determinate de: neprevăderea criteriilor relevante, nedistribuirea conformă a riscurilor și a responsabilităților de administrare a acestora, având impact asupra eficienței activității domeniului și, respectiv, asupra așteptărilor publicului privind asigurarea cu servicii calitative.

De asemenea, un rol negativ au avut lacunele și ambiguitățile cadrului legislativ-normativ, precum și lipsa interacțiunii sistemice a cadrului instituțional.

Măsurile dispuse pentru remediere

Pentru funcționarea eficientă a sistemului PPP și înlăturarea curențelor din managementul acestuia, Curtea de Conturi a înaintat un set de recomandări autorităților publice centrale și locale implicate în realizarea și monitorizarea contractelor PPP: operarea modificărilor în cadrul legislativ-normativ aferent; descrierea proceselor și modului de monitorizare a contractelor de PPP; elaborarea, de către autoritățile centrale de specialitate, a instrucțiunilor de contabilizare a operațiunilor economice atât de către partenerul public, cât și de cel privat etc.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- prezentarea unui raport privind funcționalitatea sistemului parteneriatului public-privat, pentru soluționarea problemelor, la etapele de inițiere, contractare, realizare și monitorizare, cu identificarea punctelor slabe și forte, precum și a oportunităților de ajustare a politicilor și reglementărilor pentru toate părțile implicate.

Fiabilitatea sistemului de pensii**Obiectivul**

Curtea de Conturi, prin realizarea respectivului audit de performanță, a urmărit să stabilească dacă *sistemul public de pensii dispune de un cadru legal actualizat și de un cadru instituțional eficient, ale căror norme și dispoziții ar oferi servicii calitative beneficiarilor de pensii și ar asigura sustenabilitatea financiară a sistemului*. Auditul s-a axat pe analiza, în perioada 2012-2014, a eficienței cadrului instituțional aferent acordării drepturilor la pensii (pentru limită de vârstă) de către CNAS, precum și la pensii (pentru vechime în muncă) acordate de MAI și MA, dată fiind preponderența acestora per sistem.

Importanța evaluării domeniului vizat rezidă în contextul demografic nefavorabil și evoluția socioeconomică în ansamblu, acesta reprezentând un conglomerat destul de complicat de aspecte, cu circumstanțe atenuante pentru sustenabilitatea politicilor sociale și suportul financiar adițional.

Constatările și concluziile principale

Cadrul legislativ-normativ ce reglementează sistemul de pensii este unul neactualizat și necesită o revizuire de substanță, inclusiv prin prisma asigurării unui cadru unitar. Astfel, sistemul instituțional respectiv este unul supraramificat și prea sofisticat (7 organe de stabilire a pensiei; 18 tipuri de pensii; 690758 de pensionari; cheltuieli aferente de circa 9103,4 milioane lei/anual), administrarea fondurilor de pensii fiind dispersată.

Totodată, și politica statului în sfera pensiilor nu reprezintă un concept unitar, aspectul sectorial prevalând asupra celui național. Drept rezultat, în prezent nu există o bază unică de date sistematizate privind numărul total de beneficiari ai sistemului public de pensii și privind cheltuielile aferente, ceea ce nu oferă informații concludente cu referire la unele analize și evaluări exhaustive.

Analiza politicilor și activităților realizate de MMPSE, CNAS, MAI și MA în domeniul asigurării cu pensii, prin prisma activităților și măsurilor de rigoare aplicate de organele de pensionare, a constatat prezența unor probleme și deficiențe în procesul de asigurare cu pensii, care reduc din eficiența și eficacitatea activităților demarate în acest sens.

- *Cu referire la realizarea scopurilor strategice, precum și tratarea univocă și echitabilă a beneficiarilor de pensii, se atestă că obiectivele strategice ce vizează sistemul de pensii prevăd atingerea unor indicatori esențiali, însă evaluarea lor devine dificilă în condițiile în care nu există o modalitate exhaustivă de determinare și monitorizare a acestora.*

Totodată, cadrul legislativ-normativ în vigoare nu asigură acordarea prestațiilor sociale în corelație cu aportul beneficiarilor de pensii, iar condițiile minime de stabilire a pensiilor (stagiul de cotizare necesar și veniturile incluse la calcularea pensiilor) sînt diferite de la o categorie de pensie la alta. Cadrul juridic prevede condiții și modalități speciale de stabilire a pensiei pentru unele categorii de cetățeni (judecători, procurori, funcționari publici, deputați, membri de guvern, aleși locali, colaboratori vamali) cărora le-au fost acordate facilități în aspectul reducerii vârstei de pensionare și a stagiului de cotizare. De asemenea, există situații cînd reglementările sistemului de pensii lasă loc de interpretări, care pot condiționa inechitate între beneficiarii de pensii.

- *Sistemul instituțional existent, reieșind din atribuțiile deținute de instituțiile implicate, desfășoară activități de control privind calcularea, raportarea și acumularea contribuțiilor sociale, care însă nu asigură veniturile necesare acoperirii cheltuielilor aferente pensiilor. Prin urmare, instituțiile cu atribuții de control dispun de instrumente, mecanisme, tehnici și proceduri în vederea asigurării controlului gestionării contribuțiilor la BASS, însă nu întotdeauna activitățile de control sînt funcționale și eficiente pentru contracararea fenomenelor și riscurilor de evaziune fiscală. Astfel, datoriile contribuabililor față de BASS (31.12.2014 – 1142,2 milioane lei; 01.01.2012 – 851,6 milioane lei) sînt o problemă sensibilă la capitolul venituri. Totodată, s-au majorat și datoriile cu risc de nerecuperare, luate în evidență specială de CNAS în baza deciziilor de luare în evidență specială recepționate de la IFPS, ajungînd în perioada menționată pînă la 142,6 milioane lei (de la 83,5 milioane lei).*

În contextul celor menționate și în situația în care, indiferent de faptul achitării creanțelor față de BASS, salariații urmează să beneficieze pe viitor de toate drepturile privind prestațiile de asigurări sociale, se formează un dezechilibru între veniturile și cheltuielile acestui buget, fiind afectată sustenabilitatea sistemului.

Ca rezultat, ritmul acumulărilor contributive este net inferior ritmului de creștere a cheltuielilor pentru prestațiile sociale, ceea ce creează disproporții considerabile, respectiv, amplifică riscul sustenabilității sistemului de pensii propriu-zis, cu acoperirea deficitului de la BS (1121,5 milioane lei).

În același timp, solicitarea finanțărilor de la BS, în calitate de suport pentru acoperirea cheltuielilor aferente pensiilor unor categorii de beneficiari avantați, participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl și militarilor în termen (192,0 milioane lei în anul 2014) în lipsa evidenței analitice a acestora, nu asigură transparența alocării resurselor respective. De asemenea, nu se ține o evidență justificată a mijloacelor financiare solicitate de la BS (283,1 milioane lei în anul 2014), ce ar conține lista beneficiarilor a căror pensie conține diferența dintre cuantumul pensiei calculate și cea minimă.

Sustenabilitatea sistemului de pensii, în perioada 2012-2014, a fost influențată de numărul populației active și a persoanelor ocupate, care s-a majorat, corespunzător, cu 1,5% și 3,3%, în timp ce numărul total al pensionarilor s-a mărit cu 3,1%, iar cheltuielile pentru plata pensiilor – cu 16,9%. Deși nivelul ocupării forței de muncă este în creștere, se atestă o rezervă de circa 3-5 p.p., ceea ce indică o posibilă neraportare a unor salarii și, respectiv, neacumularea unor posibile venituri.

- *Acordarea nemijlocită de către CNAS a pensiilor pentru limită de vîrstă se realizează în baza proceselor și procedurilor stabilite, care reprezintă componente ale sistemului de control intern, dar care nu oferă beneficiarilor claritatea și transparența decizională la diferite etape. Totodată, pentru unele situații specifice, mecanismele existente, inclusiv cele interne, oferă posibilitatea determinării arbitrare a unor indicatori care sînt utilizați la stabilirea mărimii pensiei, iar lipsa datelor automatizate privind unii indicatori ce stau la baza calculării pensiei determină vulnerabilitatea acestora și creează condiții de apariție a riscului de fraudă la prezentarea documentelor care îi justifică. Astfel, lipsa reglementărilor certe, aferente calculării unor indicatori care stau la baza stabilirii pensiei, condiționează aplicarea diferită a procedurilor, și anume la: acceptarea stagiului de cotizare, calcularea venitului asigurat și selectarea variantei optime pentru beneficiar de luare în calcul a perioadelor la determinarea indicatorilor pentru calcularea pensiei.*

- *Respectiv, stabilirea și plata pensiilor de către Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Apărării se realizează în baza cadrului juridic, fără a dispune de reglementări interne actualizate, care ar conține activitățile ce țin de acest proces și ar asigura un control intern eficient.*

Cauzele și impactul

Referitor la sustenabilitatea financiară a sistemului de pensii, este necesar de specificat că acest aspect reprezintă impactul fenomenului emigrației și îmbătrînirii populației, pensionării anticipate și, nu în ultimă măsură, salariilor neoficiale. În situația în care sursa de acoperire a cheltuielilor aferente pensiilor urmează să constituie în majoritate contribuțiile de asigurări, sistemul se confruntă cu probleme tot mai mari, deoarece plățile din contribuții sociale nu sînt suficiente pentru acoperirea cheltuielilor necesare, astfel încît acestea sînt suplimentate cu transferuri de la BS, care în ultimii ani au înregistrat o creștere semnificativă.

Majorarea deficitului este determinată și de nerespectarea disciplinei bugetare privind achitarea contribuțiilor. Astfel, datoriile față de BASS rămîn o problemă sensibilă, fiind în creștere și datoriile cu risc de nerecuperare ținute în evidență specială.

Totodată, asupra sustenabilității financiare a sistemului de pensii influențează lichidarea unor agenți economici cu datorii față de BASS, în timp ce angajații acestora beneficiază de pensii. Quantumul veniturilor BASS a fost influențat și de stingerea, în baza hotărîrilor instanțelor judecătorești și normelor legale, a obligațiunilor fiscale ale unor contribuabili fără a fi compensate (circa 970 milioane lei).

Procedurile interne insuficiente în procesul de acordare a pensiilor, precum și lipsa unor reglementări pentru situații specifice influențează calitatea serviciilor oferite beneficiarilor de pensii. Unele lacune în activitatea instituțională denotă disfuncții care afectează transparența procesului de acordare a pensiilor, impactul final fiind afectarea drepturilor beneficiarilor și ratarea de către aceștia a oportunităților reale garantate de lege.

Totodată, problemele și deficiențele stabilite în procesul de determinare de către Casa Națională a pensiei pentru limită de vîrstă au fost determinate și de complexitatea modului de calculare a pensiei, a multitudinii de indicatori și a perioadelor îndelungate luate în calcul, ceea ce nu oferă solicitantului posibilitatea de a cunoaște modul în care a fost determinat dreptul acestuia.

Măsurile dispuse pentru remediere

Incapacitatea sistemului de a asigura un nivel de trai decent după pensionare și riscurile de sustenabilitate pe termen mediu și lung impun măsuri de atenuare a vulnerabilității sistemului de pensii. Prin urmare, pentru redresarea situației este necesară intensificarea și eficientizarea activităților de control, instrumentelor și procedurilor de colectare a veniturilor BASS, dar și de elaborare a politicilor de motivare și încurajare a declarării și achitării contribuțiilor sociale potrivit practicilor internaționale, ceea ce ar genera venituri suficiente, respectiv, consolidarea suportului financiar în acest sens.

Pentru eficientizarea cadrului instituțional și asigurarea sustenabilității sistemului de pensii, se impune delimitarea clară a funcțiilor aferente realizării activităților la toate etapele proceselor: de elaborare a politicilor în domeniu, de administrare a veniturilor, precum și de acordare a pensiilor.

Respectiv, pentru diminuarea constrîngerilor și riscurilor în procesul de stabilire a pensiei, autorităților centrale de resort și entităților responsabile le-au fost înaintate recomandări de ajustare și completare a normelor legale, precum și de perfecționare a subproceselor la acordarea pensiei, astfel încît să fie eficientizate serviciile acordate.

Recomandări Parlamentului

Să solicite Guvernului:

- *readucerea în prim-plan pe agenda de lucru a chestiunii privind modificarea sistemului de pensii pentru a asigura durabilitatea și sustenabilitatea acestuia, reglementat de un cadru legislativ-normativ actualizat, corespunzător cerințelor și mediului existent, cert/clar și coerent, cu prevederi echitabile și unificate, care urmează a fi aplicat de un cadru instituțional unic.*

Sustenabilitatea investițiilor publice

Obiectivul

Misiunea de audit cu tematica „Întrunește cadrul decizional de bugetare a investițiilor publice criteriile aferente realizării priorităților strategice?” a evaluat dacă sistemul de management financiar în domeniul investițiilor publice din cadrul APC este unul aliniat bunelor practici standardizate și dacă cadrul decizional de bugetare întrunește exigențe și criterii de cost-eficiență și impact.

Constatările și concluziile principale

Managementul finanțelor publice din domeniul investițional nu întrunește rigorile corespunzătoare aspirațiilor și provocărilor aferente modernizării instituțiilor statului, ca urmare strategiile (sectoriale, regionale, locale) nefiind racordate la resursele bugetate. În consecință, dezvoltarea social-economică ce ține de edificarea unei infrastructuri moderne se realizează incoerent și nesistemic, proiectele investiționale se implementează în lipsa fundamentărilor respective și fără o certitudine privind finalizarea, impactul nefiind determinat. În acest context, Curtea de Conturi atestă multiple slăbiciuni instituționale, care se exprimă prin:

- neasigurarea/neelaborarea/neaprobarea conformă a Strategiilor naționale, sectoriale și intersectoriale de dezvoltare, precum și a planurilor de acțiuni aferente în corespundere cu bunele practici internaționale, ca urmare obiectivele din Strategii și acțiunile aferente nefiind prioritizate și corelate cu sursele bugetare disponibile, propunerile de investiții neavând legătură (clară/vizibilă) cu politicile și strategiile guvernamentale existente;
- inițierea de către APC a unor proiecte investiționale în lipsa studiilor de fezabilitate, de impact și fără certitudini documentate privind angajamentele ferme din partea Guvernului pentru un suport financiar sustenabil. Ca urmare, în condițiile unei crize sistemice de strategii strict corelate cu resursele financiare disponibile, angajarea investițiilor nu contribuie la dezvoltarea economico-financiară susținută, dar, dimpotrivă, reclamă imobilizare contraproductivă și risipă;
- lipsa unui control corespunzător din partea autorităților de resort asupra programului său de dezvoltare, cheltuielile investiționale fiind finanțate în regim ad-hoc și nesistemic;

- deficitul de viziuni complementare și uniforme, cu obiective măsurabile și suport financiar sustenabil, ceea ce a generat multiple abordări și practici manageriale privind investițiile publice, care nu sînt conforme principiilor bunei guvernări și bunei gestiuni financiare, nu asigură o monitorizare conformă a procesului investițional, nefiind orientate spre evaluarea impactului investițional;
- neasigurarea elaborării/aprobării (MF) unor norme metodologice clare și exhaustive privind capitalizarea investițiilor publice și evidența acestora atât la fondator, cât și la întreprinderile și instituțiile publice din subordine, ceea ce a condiționat lipsa de informații veridice privind proiectele investiționale nefinalizate, valoarea din evidență a obiectivelor finalizate nereflectînd corect investițiile efectuate;
- neîntocmirea unui registru unic de date generalizate privind obiectivele investiționale (în curs de execuție; cu grad înalt de finalizare; finalizate; necesarul de obiecte noi etc.), în conformitate cu recomandările anterioare ale Curții de Conturi și ca urmare lipsa unor informații autentice și integrare privind obiectele investiționale (începute de ani!) și nefinalizate pînă în prezent, necesare procesului de prioritizare a obiectivelor investiționale;
- urmare absenței, aproape în totalitate, în cadrul APC a evaluărilor de impact per obiect investițional, nu se poate releva dacă investițiile generează plusvaloare și eficiență în activitatea APC și a entităților din subordine.

Cauzele și impactul

Punctele slabe care au generat impedimente semnificative în realizarea principiilor eficienței și eficacității, precum și iregularitățile semnificative constatate de misiunea de audit se caracterizează prin:

- absența unei strategii de stat actualizate privind dezvoltarea social-economică bazată pe atragerea resurselor investiționale diversificate, cu defalcarea suportului bugetar sustenabil de durată;
- necorelarea distinctă între politicile sectoriale, regionale, locale și alocațiile bugetare anuale aprobate și trienale prognozate;
- perpetuarea practicilor necorespunzătoare de autorizare și bugetare a programelor (proiectelor) investiționale la scară națională și perdomeniu în condițiile nesustenabilității financiare/materiale;

- cadrul juridic în vigoare aferent domeniului vizat (Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1029 din 19.12.2013) care nu întrunește rigorile unui sistem bazat pe procese (cu reguli și proceduri), resurse și rezultat;
- capacitatea limitată a subdiviziunilor cu atribuții de planificare strategică și de planificare bugetară în materie de analiză a opțiunilor/scenariilor și de evaluare a impactului (economic, financiar și social) al politicilor aprobate;
- neasigurarea de către autoritățile publice centrale și locale a controlului de rigoare privind utilizarea de către entitățile din subordine a mijloacelor alocate conform destinației; neverificarea autenticității și plenitudinii raportărilor financiare;
- neexercitarea de către Ministerul Finanțelor a competențelor aferente evaluărilor/expertizelor (preliminare și ulterioare) privind relevanța cererilor de finanțare și impactul măsurabil al proiectelor investiționale;
- evidența și raportarea diferită a cheltuielilor capitale, în funcție de sursa de finanțare a investițiilor (internă sau externă), care este o consecință a cerințelor neconforme ale MF, necapitalizarea conformă a acestor cheltuieli fiind o urmare a lipsei cerințelor explicite în această privință;
- neimplementarea de către autoritățile publice, începând cu 26.11.2011, a sistemului de management financiar și control, precum și ignorarea recomandărilor și cerințelor înaintate de Curtea de Conturi în urma auditurilor precedente.

Misiunea de audit extern privind tematica vizată a rezumat cu o sinteză a impactului ce derivă din neregulile atestate (conform tabelului ce urmează).

Tabelul nr.9
(milioane lei)

Indicii	Suma
Neînregistrarea corespunzătoare a patrimoniului public și altor bunuri materiale în evidența contabilă	9455,1
Valoarea investițiilor în ÎS și SA necontabilizate de APC	9455,1
Erori în datele evidenței contabile și în raportarea situațiilor financiare	8863,9
Valoarea obiectivelor investiționale nefinalizate la unele APC (MDRC – 204,7 milioane lei, MAIA – 53,3 milioane lei, MC – 75,1 milioane lei, MJ – 58,3 milioane lei etc.)	391,4

Măsurile dispuse pentru remediere

- dezvoltarea abilităților de conformare a documentelor de planificare strategică și a strategiilor sectoriale de cheltuieli la resursele bugetare disponibile; delimitarea (prin separare) funcțională și/sau organizațională a activităților de evidență contabilă de cele de analiză și bugetare;
- (re)evaluarea și fundamentarea exhaustivă a necesităților, inclusiv investiționale, pentru realizarea politicilor și strategiilor naționale/sectoriale/intersectoriale/zonale aprobate;
- organizarea neîntârziată în cadrul APC și entităților din subordine a sistemelor de management financiar și control intern aferente procesului investițional, care să asigure: stabilirea unității (subdiviziunii)/funcției/persoanei responsabile de evidența, fundamentarea, gestiunea și analiza impactului obiectelor investiționale;
- implementarea fără echivoc a acțiunilor aferente integrării și unificării managementului financiar din cadrul unităților pentru administrarea proiectelor finanțate din surse externe și din cadrul autorităților administrației publice;
- inventarierea exhaustivă a tuturor bunurilor proprietate publică, în special a celor formate ca rezultat al investițiilor publice (din gestiunea instituțiilor publice aflate la autogestiune, întreprinderilor de stat și agenților economici cu capital majoritar de stat), cu asigurarea unei evidențe uniforme și conforme a patrimoniului gestionat atât la acestea, cât și la fondatorii acestora (APC);
- crearea unui sistem complex (registru) de date privind investițiile publice în aspectul beneficiarilor și obiectelor investiționale, care să cuantifice evoluția în dinamică a finanțării/execuției per ansamblu, costurile de deviz, sursele de finanțare, perioada de inițiere a finanțării, volumele lucrărilor executate, volumul datoriilor înregistrate, perioada de finalizare și de dare în exploatare, indicatorii de performanță etc.;
- determinarea modului de folosință ulterioară a investițiilor începute și nefinalizate, precum și a necesității de finalizare a acestora.

**Recomandări
Parlamentului**

Să solicite Guvernului:

- revizuirea strategiilor naționale și subnaționale, prin stabilirea unor principii clare de prioritizare/concordare a obiectivelor și politicilor cu resursele financiare disponibile;

- actualizarea și redefinirea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1029 din 19.12.2013, în ce privește fundamentarea oportunității și cost-eficienței proiectelor angajate, obiectele investiționale indiferent de sursele de finanțare, valoarea lor și instituțiile/entitățile implementatoare;

- alocarea expresă a mijloacelor financiare doar pentru inițierea sau finanțarea obiectelor investiționale care sînt fundamentate în corespundere cu principiile de performanță, cost-eficiență, suport și sustenabilitate, indiferent de data demarării acestora, cu indicarea obligatorie a obiectelor investiționale în legea bugetară anuală și gestionarea alocațiilor prin Trezoreria de Stat.

**Proiectul „Programul de Dezvoltare a Companiilor
de Aprovizionare cu Apă și Canalizare”****Obiectivul**

Obiectivul general al auditului a constat în stabilirea dacă mijloacele destinate implementării Proiectului „Programul de Dezvoltare a Companiilor de Aprovizionare cu Apă și Canalizare” au fost gestionate eficient pentru a contribui la regionalizarea și la sporirea performanței serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare în localitățile beneficiare. În acest sens, Curtea de Conturi a evaluat nivelul de realizare a obiectivelor propuse, a performanțelor atinse, precum și eficiența activităților de administrare întreprinse de părțile responsabile de implementarea Proiectului (MF, MM, autoritățile publice locale de nivelurile I și II, operatorii regionali apă-canal).

**Constatările
și concluziile
principale**

Pentru dezvoltarea sectorului serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, în 32 de localități din 6 raioane (Leova, Ceadâr-Lunga, Orhei, Hîncești, Florești și Soroca) a fost implementat Proiectul „Programul de Dezvoltare a Companiilor de Aprovizionare cu Apă și Canalizare”, finanțat de BERD, BEI și FIV (30,0 milioane euro).

Auditarea modului de utilizare a surselor externe, a performanțelor obținute și a onorării angajamentelor asumate de către instituțiile responsabile și beneficiarii surselor creditare și de grant relevă că au fost obținute îmbunătățiri tehnice ale sistemului de aprovizionare cu apă și de canalizare, fiind dezvoltată activitatea corporativă și operațională a domeniului. Totodată, au fost constatate unele deficiențe și curențe care au determinat nerealizarea unor obligațiuni asumate și indicatori de performanță stabiliți de finanțatorii externi, după cum urmează:

- utilizarea ineficientă, de către entitățile responsabile, a mijloacelor împrumutate, prin procurarea unor bunuri care ulterior au fost stocate la depozit sau transmise către terți (3,5 milioane lei);
- nerealizarea, de către regiile apă-canal, a unor indicatori de performanță stabiliți de finanțatorii externi și/sau necorespunderea lor potrivit dinamicii pozitive, nivelului așteptat și scopului prevăzut în Proiect (regionalizarea serviciilor, ajustarea tarifelor, numărul conexiunilor și al populației conectate, numărul personalului regiilor apă-canal, deschiderea și menținerea contului de rezervă etc.);
- emiterea unor decizii de către Consiliile locale de nivelul I și nivelul II privind acordarea compensațiilor/reducerilor la tarifele pentru serviciile de apă și de canalizare prestate consumatorilor de către unii operatori regionali apă-canal, în lipsa stabilirii sursei de acoperire nu corespund obiectivelor prevăzute în Proiect și au cauzat reducerea veniturilor companiilor (1,8 milioane lei aferent unui operator apă-canal în decurs de 10 luni);
- necorespunderea calității apei livrate consumatorilor (în două raioane) limitează accesul populației din aceste localități la apă potabilă și nu asigură prestarea serviciilor calitative la costuri corespunzătoare;

- neonorarea integrală și în termen a obligațiilor de rambursare a împrumutului de către împrumutați (două autorități publice locale de nivelul II) implică achitarea acestuia din bugetul de stat (311,2 mii euro), precum și suportarea unor cheltuieli suplimentare ineficiente pentru achitarea penalităților din cauza neachitării în termen;
- modul de implementare a proiectului, inclusiv direcția de investire a mijloacelor alocate și rezultatele obținute în unele cazuri nu au corespuns așteptărilor populației (*extinderea/construcția rețelelor de apă în localitățile rurale în lipsa sistemului de canalizare; unele gospodării casnice au rămas neconectate la rețeaua de apă; calitatea apei livrate consumatorilor; costul serviciilor de apă și de canalizare; persistența unor deficiențe privind starea drumurilor*), iar în unele cazuri nici procesului tehnologic (încălcarea normelor, inclusiv a celor antiincendiare; micșorarea diametrelor rețelelor stradale; planificări ce nu corespund necesităților, situațiilor reale sau condițiilor rurale).

Cauzele și impactul

Deficiențele și situațiile problematice atât la executarea investițiilor, cât și la gestionarea acestora au fost determinate de faptul că autoritățile vizate în procesul de implementare a Proiectului nu dispun de capacitățile și potențialul necesar pentru implementarea proiectelor, astfel încât nu și-au îndeplinit rolurile asumate, ceea ce poate submina impactul Proiectului. Totodată, neevaluarea oportunităților reale de atingere a indicatorilor de performanță și a impactului a creat impedimente în realizarea obiectivelor trasate, inclusiv la nivelul stabilit de finanțatori.

Situația creată a fost determinată și de atitudinea managementului instituțional al entităților responsabile care nu au demonstrat preocupare și eficiență în realizarea activităților de cooperare, coordonare și monitorizare, impactul exprimându-se prin neonorarea obligațiilor asumate.

Măsurile dispuse pentru remediere

În scopul asigurării atingerii obiectivelor stabilite, precum și remedierii curențelor și deficiențelor constatate, Curtea de Conturi a formulat recomandări aferente redresării situației, mai cu seamă: fortificarea capacităților de implementare a Proiectelor; gestionarea conformă a investițiilor realizate; monitorizarea realizării obiectivelor și onorarea angajamentelor asumate față de finanțatorii externi; eficiența și durabilitatea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare; calitatea apei potabile livrate consumatorilor etc.

Recomandări Parlamentului

- *audierea, de către comisiile parlamentare permanente, a autorităților publice responsabile privind analiza și evaluarea rezultatelor implementării Proiectelor în domeniu, a impedimentelor în atingerea indicatorilor de performanță și a onorării obligațiilor asumate pentru asigurarea menținerii credibilității finanțatorilor, beneficiarilor, dar și cetățenilor.*

Relevanța sistemului de remunerare în sectorul public

Obiectivul

Misiunea de audit a evaluat modul de racordare a sistemelor de salarizare în domeniul public la criteriile de aport și performanță per angajat.

Constatarea și concluziile principale

- Politicile de remunerare în sectorul public nu au la bază, din inerție, analize comparative în funcție de productivitatea muncii, aport și abilități profesionale măsurabile. Sistemele de normare, tarifar, în mare măsură provin din economia dirijistă, respectiv, nu au fost actualizate și adaptate la economia de piață. Autoritatea centrală de profil nu beneficiază de expertiză metodologică pentru formularea unor viziuni în domeniul tarifării standardizate și remunerării per ansamblu în sectorul public, inclusiv per domeniu (bugetare, nebugetare, economice).

Din considerentele succint expuse, este necesar de rezumat că actualul sistem de salarizare (ambiguu și sofisticat) nu reprezintă o concepție definită conform bunelor practici, respectiv, nu întrunește teorii și practici avansate. În consecință, actele normative (evident cu curențe) aferente domeniului sînt permanent modificate/completate, ceea ce numai amplifică disproporțiile de remunerare între categoriile multiple de salariați.

- Lipsa unor reglementări stricte asupra componentelor sistemului de salarizare a angajaților din entitățile publice permite, suplimentar prevederilor legal-normative, instituirea în baza convențiilor și contractelor colective de muncă a unor clauze noi aferente salarizării, cu impunerea obligațiilor financiare suplimentare, dar care nu sînt aprobate de finanțatorul/fondatorul acestor entități publice (Parlamentul sau consiliile locale). De asemenea, pentru demnitarii publici, în special, din autoritățile centrale, în Legea nr.355-XVI din 23.12.2005 lipsesc prevederi exprese privind modul și frecvența de acordare a premiilor unice.
- Legea salarizării funcționarilor publici nu asigură salarizarea angajaților în funcție de competență și calificare. Deși gradele de salarizare diferențiază salariile în funcție de competență (funcție principală, superioară sau simplă), introducerea treptelor de salarizare (9 sau 5), care depind, în principal, de vechimea muncii a distorsionat această gradație. Astfel, angajații cu funcții și calificare inferioară, dar cu vechimea în muncă mare, au un nivel de salarizare mai înalt decît angajații cu funcții și calificare înaltă, dar cu vechime de muncă mică.
- Sporurile și suplimentele acordate în prezent pentru calitatea și eficiența muncii (cu excepția funcționarilor publici), din cauza lipsei unor îndrumări metodologice de măsurare/determinare a calității și eficienței muncii nu au nici o legătură cu acestea. Totodată, modul de evaluare a performanțelor funcționarilor publici este afectat de formalism și subiectivism, iar sporurile de performanță se acordă fără corelarea lor cu evaluările primite de fiecare angajat în parte.
- Legea salarizării funcționarilor publici nu indică în baza căror criterii au fost stabilite grade diferite de salarizare pentru angajații din diverse tipuri de instituții, deși aceștia dețin aceleași funcții care presupun aceleași sarcini, atribuții și responsabilități (de exemplu: contabili, auditori).
- Sistemul de salarizare al organelor de reglementare (de exemplu, ANTA) este acceptat de Guvern/Parlament indirect, prin aprobarea schemei de încadrare a personalului și bugetului entității.

Cauzele și impactul

Factorul generator de utilizare inefficientă a mijloacelor financiare aferente salarizării este cadrul legal imperfect, cum ar fi: (a) lipsa legăturii între productivitatea/eficiența angajaților cu salariul acordat; (b) inaplicabilitatea cadrului legal-normativ sau aplicarea subiectivă a acestuia; (c) lacune de reglementare, inclusiv lipsa cadrului metodologic privind calificarea persoanelor, determinarea eficienței, volumului și responsabilității muncii prestate; (d) lipsa criteriilor unice de remunerare a muncii.

Absența unei baze de date autentice, precum și a unor studii privind structura, tendințele, dinamica, necesarul și costul forței de muncă pe piața internă lipsește autoritățile respective de suportul aferent inițierii, fundamentării, implementării și evaluării²⁰ sistemelor și politicilor salariale, precum și impactului acestora asupra motivării și performanțelor angajaților.

Impactul major în materie de salarizare și remunerare a muncii în sectorul public rezidă în perpetuarea dereglărilor de sistem, implicit, în discrepanțe evidente de salarizare între categorii identice de personal angajat în sectorul public – atît cel din sfera bugetară, cît și din cea nebugetară. Această stare de lucruri este alimentată de asemenea factori subiectivi, cum ar fi: deficitul de viziuni și strategii în problema salarizării; prevalarea la scară națională (sau la nivel de stat) a intereselor sectoriale asupra celor de interes.

Măsurile dispuse pentru remediere

Inițierea unor consultări publice în vederea revizuirii sistemului de tarificare și remunerare, redefinirii principiilor de constituire a unui sistem unitar de salarizare în sectorul public; asigurarea elaborării Cadrului Național al Calificărilor și/sau a Standardelor naționale ocupaționale pentru toate ocupațiile aferente sectorului public; implementarea prevederilor art.167-169 din Codul muncii privind elaborarea normelor de muncă pentru toate posturile/funcțiile din entitățile publice; revizuirea statelor de funcțiuni/personal în scopul ajustării acestora la volumul de muncă existent; elaborarea criteriilor și procedurilor de măsurare a volumului, calității și eficienței muncii angajaților din entitățile publice (inclusiv cu autonomie financiară); revizuirea conținutului rapoartelor aferente monitorizării cheltuielilor de personal, în vederea unificării acestora și raportării cheltuielilor salariale pe categorii de angajați și pe componentele salariului.

²⁰ Art.25 alin.(2) lit.(b) din Legea nr.98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

**Recomandări
Parlamentului**

să solicite Guvernului:

- o abordare sistemică și regândită pentru includerea în agenda de acțiuni prioritare a tematicii în materie de normare, tarificare și salarizare, inclusiv prin instituționalizarea unității de metodologie și standardizare a muncii;
- efectuarea unui studiu amplu privind slăbiciunile instituționale ale actualelor sisteme de remunerare în sectorul public, în scopul conceptualizării și demarării unei reforme de anvergură, cu elaborarea cadrului legal-normativ aferent, având în vedere salarizarea unitară a personalului din entitățile publice bugetare și a celui din entitățile publice nebugetare (autonome).

CAPITOLUL X AUDITUL TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE

Tehnologiile informaționale și comunicațiilor (TIC) au devenit o parte indispensabilă a tuturor aspectelor vieții, transformându-se într-un factor determinant pentru dezvoltarea social-economică și susținerea reformelor.

În contextul în care TIC sînt menite să automatizeze business-procesele din cadrul instituțiilor publice, în mediile digitale circulă tot mai multă informație pentru care trebuie asigurată securitatea, integritatea, fiabilitatea, exactitatea, veridicitatea și acuratețea ei. Investițiile și eforturile depuse pentru asigurarea îndeplinirii acestor cerințe sînt ineficiente și pot fi considerate drept risipă dacă nu ar fi asigurată plenitudinea datelor, iar din moment ce TIC pătrund tot mai intens în toate aspectele vieții, dependența de acestea crește, sporind și necesitatea gestionării lor conforme și eficiente.

În această ordine de idei, auditul public extern constituie un instrument important de evaluare și verificare a funcționalității sistemelor informaționale, cuantificarea slăbiciunilor instituționale și a lacunelor, cu formularea recomandărilor adecvate de remediere.

Utilizînd experiența altor state, standardele internaționale și bunele practici în domeniu, Curtea de Conturi a realizat auditul TI cu tema: „Asigură Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială” protejarea activelor, integritatea datelor și funcționează eficient pentru a atinge scopurile și obiectivele organizaționale?”

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Obiectivul

Obiectivul misiunii de audit a constat în evaluarea dezvoltării și implementării SIAAS, în vederea obținerii unei înțelegeri asupra activităților, proceselor și controalelor instituite de către MMPSF în efortul de a realiza un proiect de succes, de a identifica oportunitățile de îmbunătățire a acestuia, cu oferirea unor recomandări viabile și oportune care vor contribui la asigurarea realizării scopurilor propuse.

Constatările și concluziile principale

Auditul a reliefat faptul că SIAAS, per ansamblu, care se află la etapa incipientă de exploatare/implementare, reprezintă un potențial promițător în obținerea impactului scontat și o provocare semnificativă pentru automatizarea business-proceselor aferente domeniului asistență socială sau celor cu efect asupra acestuia. Totodată, auditul a constatat probleme, deficiențe, precum și alți factori ce influențează funcționalitatea adecvată a SIAAS și, respectiv, atingerea scopului propus, printre cele mai semnificative fiind:

- gestionarea inadecvată a riscurilor aferente Proiectului și a SIAAS în ansamblu, subestimarea complexității proceselor care stau la baza modulelor SI, a resurselor umane și de timp necesare pentru dezvoltarea, implementarea și administrarea acestuia, testarea insuficientă a modulelor SIAAS și lansarea prematură în producție a Sistemului au generat deficiențe și disfuncționalități în realizarea obiectivelor-cheie de activitate;
- neconfigurarea controalelor pentru prevenirea și/sau identificarea potențialelor procesări eronate cu impact direct asupra calității datelor procesate de SIAAS;
- aplicarea necorespunzătoare a prevederilor privind protecția datelor cu caracter personal și privind securitatea informațională, fapt care amplifică riscul privind securitatea informațională și confidențialitatea datelor cu caracter personal în SIAAS;
- neasigurarea continuității serviciilor, inclusiv lipsa unui plan privind recuperarea datelor în caz de dezastru sporește riscul de nerestabilire a SIAAS în cazul materializării acestor riscuri etc.

**Măsurile
dispuse pentru
remediere**

În contextul misiunii de audit, ISA a formulat un șir de recomandări în vederea remedierii neregulilor constatate și îmbunătățirii activităților relevante, respectiv:

- instituirea unui mecanism adecvat de gestionare a riscurilor, inclusiv a Proiectelor, în scopul asigurării realizării cu succes a obiectivelor stabilite;
- revizuirea acordurilor existente, precum și încheierea altora cu instituțiile competente, în vederea asigurării cu datele necesare și relevante a utilizatorilor Sistemului și excluderii dublării/generării unor date inutile și contradictorii;
- asigurarea unui management adecvat asupra schimbărilor, cu documentarea corespunzătoare a acestora pentru obținerea unei asigurări privind nivelul adecvat de funcționare a SI, precum și revizuirea cadrului normativ aferent activității entităților respective, în scopul ajustării buisnes-proceselor adaptate la noile funcționalități ale SIAAS;
- instituirea procedurilor adecvate pentru asigurarea continuității SIAAS, inclusiv stabilirea unui plan de continuitate și de recuperare în caz de dezastru, cu monitorizarea și testarea periodică a realizării acestora în scopul asigurării sustenabilității SIAAS.

**Recomandări
Parlamentului**

- *susținerea eforturilor autorităților de resort, prin prisma unei implicări participative la toate etapele (ajustarea cadrului de reglementare/normativ, finanțare etc.), pentru realizarea obiectivelor SIAAS.*

Să solicite Guvernului:

- *identificarea metodelor și instrumentelor de monitorizare adecvată a Proiectelor de automatizare care au loc în prezent în cadrul instituțiilor de stat, precum și de analiză, asimilare și fructificare a acțiunilor deja finalizate;*
- *examinarea oportunității de identificare a metodelor de stimulare și motivare a personalului TI din cadrul instituțiilor de stat, pentru minimizarea efectului de fluctuație a acestuia, excluderea dependenței de factorii externi, precum și pentru asigurarea continuității dezvoltării durabile a domeniului TI.*

ANEXE

*Anexa nr.1
la Raportul asupra administrării și
întrebuințării resurselor financiare
publice și a patrimoniului public*

**Lista Hotărîrilor adoptate de Curtea de Conturi în perioada
septembrie 2015 - octombrie 2016 și a entităților auditate**

Nr. crt.	Denumirea hotărîrii	Nr. de rapoarte de audit	Entitățile auditate
	Hotărîrea nr. 36 din 28 septembrie 2015 „Cu privire la Raportul auditului conformității privind utilizarea mijloacelor financiare publice destinate alegerilor parlamentare în anul 2014 la Comisia Electorală Centrală”	1	Comisia Electorală Centrală
	Hotărîrea nr. 37 din 1 octombrie 2015 „Cu privire la Raportul auditului performanței sistemului de achiziții publice”	1	AAP, colectîndu-se probe și de la 12 entități: MEEd; MS; MAIA; MA; Inspectoratul General al Poliției; Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”; Agenția „Apele Moldovei”, IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală; Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău; Direcția Educație, Tineret și Sport sect. Botanica a Consiliului municipal Chișinău; Direcția Educație, Tineret și Sport sect. Rîșcani a Consiliului municipal Chișinău; Direcția Educație, Tineret și Sport sect. Centru a Consiliului municipal Chișinău
	Hotărîrea nr. 39 din 27 octombrie 2015 „Cu privire la aprobarea Raportului auditului de performanță privind sistemul de pensii în Republica Moldova”	1	MAI; MA; MMPSE; CNAS
	Hotărîrea nr. 41 din 28 octombrie 2015 „Cu privire la Raportul auditului performanței „Întrunește cadrul decizional de bugetare a investițiilor publice criteriile aferente realizării priorităților strategice?”	1	CS, MF, MAIA, MS, MDRC, MM, MEc, MEEd, MJ, MMPSE, MAI, MC, MTS, ARFC, BNS, ANSA, CSM, AȘM, FPM. Au fost colectate probe de la următoarele entități: MTID; MA; Agenția „Moldsilva”
	Hotărîrea nr. 42 din 17 noiembrie 2015 „Cu privire la Raportul auditului performanței „Așteptările suportului oferit de Uniunea Europeană în domeniul securității frontierei de stat pot fi realizate numai în condițiile funcționării unui mecanism eficient de coordonare a asistenței externe”	1	CS; MAI; MTIC; MAEIE; Departamentul Poliției de Frontieră; Biroul Migrație și Azil; SV
	Hotărîrea nr. 44 din 20 noiembrie 2015 „Cu privire la Raportul auditului performanței sistemului administrării veniturilor publice”	1	IFPS, SV, cu colectarea probelor de audit la MF, MTID, MJ, ANTA, Î.S. „CRIS „Registru””, Camera de Licențiere, Departamentul de Administrare Judecătorească, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești

	Hotărîrea nr. 45 din 7 decembrie 2015 „Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Cimișlia pe anul 2014”	1	APR, DF, primăria orașului Cimișlia, ÎM „Servicii publice Cimișlia”, ÎM „Servicii publice Satul Nou”. De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la: DDT a APR; DÎ; 23 primării; 4 ÎM; 2 IMSP; IFS pe raionul Cimișlia; Direcția pentru statistică Cimișlia; OCT Cimișlia, Camera Înregistrării de Stat, Inspekția Ecologică Cimișlia
	Hotărîrea nr. 48 din 21 decembrie 2015 „Privind Raportul auditului de conformitate a exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Orhei pe anul 2014”	1	APR; DF; DÎTS; DASPF și 36 AAPL din cadrul UAT din raionul Orhei. De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la IFS Orhei; OCT Orhei și CÎS
	Hotărîrea nr. 49 din 22 decembrie 2015 „Cu privire la Raportul de audit TI „Asigură Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială” protejarea activelor, integritatea datelor și funcționează eficient pentru a atinge scopurile și obiectivele organizaționale?”	1	MMPSF; Inspekția Socială; CNDDCM; DASPF: Criuleni, Hîncești, Ialoveni, Telenești; Bălți; DAS sect. Centru, cu colectarea probelor de audit la CNAS, Î.S. „CRIS „Registru””
	Hotărîrea nr.50 din 23 decembrie 2015 „Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din mun. Bălți pe anul 2014”	1	Aparatul primarului, DGFE, DÎTS, DASPF, Secția cultură, iar unele entități au fost auditate tematic: AAPL de nivelul I (Elizaveta); IMSP „SCM” și „CMF”; 6 ÎM; IFS pe mun. Bălți; Direcția pentru Statistică Bălți; OCT Bălți
	Hotărîrea nr.1 din 16 februarie 2016 „Privind Raportul auditului conformității utilizării mijloacelor financiare publice pentru organizarea și desfășurarea de către Comisia Electorală Centrală și unele consilii electorale de circumscripție a alegerilor locale generale din 2015”	1	CEC
	Hotărîrea nr.3 din 25 februarie 2016 „Cu privire la Raportul auditului privind realizarea de către Ministerul Finanțelor a sarcinilor și activităților în procesul de monitoring financiar al întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat”	1	MF, cu colectarea probelor la APP
	Hotărîrea nr.9 din 29 martie 2016 „Privind Raportul auditului de conformitate asociat auditului de performanță, cu tematica „Generează impact benefic sistemul de management și control intern asupra gestiunii economice a Agenției „Moldsilva”?”	1	Agenția „Moldsilva”, 5 întreprinderi pentru silvicultură (Edineț, Soroca, „Nisporeni-Silva”, „Hîncești – Silva”, „Silva-Sud” Cahul) și 2 rezervații naturale („Pădurea Domnească”, „Prutul de Jos”)
	Hotărîrea nr.10 din 12 mai 2016 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare consolidate și Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Biroul Național de Statistică în exercițiul bugetar 2015”	2	BNS; Î.S. Editura de Imprimare „Statistica”; probe de audit au fost acumulate la 26 de direcții teritoriale pentru statistică
	Hotărîrea nr.11 din 19 mai 2016 „Cu privire la Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015”	1	CNAS, precum și cu obținerea probelor de la IFPS, MMPSE, 7 CTAS (Ștefan Vodă, Rezina, Șoldănești, Briceni, Bălți, Dondușeni și sect. Rîșcani, mun. Chișinău) și 2 instituții penitenciare, fiind utilizate date din SI „ Protecția Socială” al CNAS

	Hotărîrea nr.12 din 19 mai 2016 „Cu privire la Raportul auditului performanței administrării și monitorizării datoriei față de bugetul asigurărilor sociale de stat”	1	CNAS, cu colectarea probelor de audit la MMPSF și organele SFS
	Hotărîrea nr.14 din 20.05.2016 „Cu privire la Rapoartele de audit asupra conformității Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și asupra conformității gestionării și raportării situațiilor financiare ale acestor fonduri de către Instituțiile Medico-Sanitare Publice Institutul de Medicină Urgentă, Spitalul Clinic Republican și Institutul Mamei și Copilului în anul 2015”	4	CNAM; IMSP Institutul de Medicină Urgentă; IMSP Spitalul Clinic Republican; IMSP Institutul Mamei și Copilului
	Hotărîrea nr.15 din 20 mai 2016 „Cu privire la Raportul auditului privind performanța sistemului instituțional în administrarea mijloacelor pentru realizarea Programului național de combatere a hepatitelor virale B, C și D”	1	Ministerul Sănătății, CNAM, colectînd probe de audit de la entitățile implicate; Centrul Național de Sănătate Publică; IMSP Institutul Mamei și Copilului; IMSP Spitalul Clinic Republican; Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
	Hotărîrea nr.16 din 30 mai 2016 „Cu privire la misiunile de audit asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2015 și asupra datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2015”	2	Ministerul Finanțelor; Trezoreria de Stat. De asemenea, probe de audit au fost colectate de la IFPS, SV, APP, BNS, Î.S. Camera Înregistrării de Stat, precum și de la 51 de executori primari de buget
	Hotărîrea nr. 17 din 23 iunie 2016 „Privind Rapoartele auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din raionul Singerei pe anul 2015”	2	Aparatul președintelui raionului; primăriile or. Singerei, or. Biruința, satelor și comunelor: Alexăndreni, Chișcăreni, Coșcodeni, Cubolta, Drăgănești, Singereii Noi, Rădoaia. De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la: 19 AAPL din cadrul UAT din raionul Singerei; 4 instituții de învățămînt; IFS Singerei, OCT Singerei și Trezoreria Teritorială Singerei
	Hotărîrea nr. 18 din 23 iunie 2016 „Privind Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din raionul Rîșcani pe anul 2015”	1	Aparatul președintelui raionului Rîșcani, colectate probe la primăriile or. Rîșcani; or.Costești; com. Alexăndrești; s. Aluniș; s. Borosenii Noi; com. Braniște; s. Corlăteni; com. Duruitoarea Nouă; s. Horodiște; com. Gălășeni; com. Grinăuți; s. Hiliuți; com. Malinovscoe; s. Mihăileni; s. Nihoreni; s. Petrușeni; s. Pirjota; s. Pociumbăuți; com. Pociumbeni; com. Răcăria; com. Recea; s. Singureni; s. Sturzeni; com. Șumna; s. Șaptebani; s. Văratice; com. Vasileuți; s. Zăicani și OCT Rîșcani
	Hotărîrea nr. 19 din 27 iunie 2016 „Privind Raportul auditului performanței „Ministerul Sănătății a înregistrat unele rezultate de performanță aferente implementării proiectului susținut de Banca Mondială”	1	MS, probe acumulate la 14 IMSP
	Hotărîrea nr. 20 din 27 iunie 2016 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare ale Proiectului „Consolidarea eficacității rețelei de asistență socială” pe anul 2015”	1	MMPSF

	Hotărîrea nr. 21 din 28 iunie 2016 „Privind Raportul auditului situațiilor financiare consolidate și Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Apărării și unele entități din subordine în exercițiul bugetar 2014-2015”	2	MA. De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la: Departamentul Dotări; Academia Militară a Forțelor Armate „ Alexandru cel Bun”; Clubul Sportiv Central al Armatei Naționale; Instituția Publică „ Centrul de Cultură și Istorie Militară”; Spitalul Clinic Militar Central; Centrul Consultativ Diagnostic; Aeroportul Internațional „Mărculești”; Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională; Combinatul de Deservire Socială; Marele Stat Major (Aparatul Central, Marele Stat Major, Forțele de Menținere a Păcii, Judecătoria Militară); Tabăra Militară 142 (Batalionul de gardă, Batalionul cu destinație specială, Batalionul nr.22 de menținere a păcii, Orchestra Prezidențială a RM, Depozitul Central - patrimoniu tehnic, Depozitul central – echipament al Armatei Naționale, Centrul Topografic Militar); Brigada 2 Infanterie Motorizată; Regimentul de Rachete Antiaeriene; Centrul de Comunicații și Informații
	Hotărîrea nr. 22 din 30 iunie 2016 „Privind Rapoartele auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din raionul Ungheni pe anul 2015”	2	APR, primăria or. Ungheni și primăriile comunelor: Cetireni; Mănoilești; Valea Mare, alte 29 de primării fiind auditate tematic. Probe de audit au fost acumulate la: 19 instituții de învățămînt; IFS pe raionul Ungheni; OCT Ungheni; IMSP spitalul raional Ungheni; 5 CMF; Direcția pentru Statistică Ungheni
	Hotărîrea nr. 26 din 05 iulie 2016 „Privind Rapoartele auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice locale din raionul Briceni pe anul 2015”	2	_APR; primăriile orașelor Briceni și Lipcani, satelor/comunelor Corjeuți, Grimăncăuți, Larga, Tețcani, Trebisăuți, Tabani, Drepcăuți, Cotiujeni și Mărcăuți. De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la: 25 AAPL din cadrul UAT din raionul Briceni; IFS Briceni; OCT Briceni; Trezoreria teritorială
	Hotărîrea nr. 27 din 19 iulie 2016 „Privind Raportul de audit asupra situațiilor financiare ale Proiectului „Reforma învățămîntului în Moldova”, întocmit la 31.12.2015”	1	MEd
	Hotărîrea nr. 28 din 19 iulie 2016 „Cu privire la Raportul auditului de performanță „Întrunesc criteriile motivaționale și de performanță sistemele de remunerare în sectorul public?”	1	MMPSF, AȘM, DIP, UIPCPC, ASEM, DETS Ciocana, LTPS nr.2, ANTA, ÎMGFL nr.2 și nr.22, ÎMPSL Ciocana, fiind solicitate unele informații și de la MF, BNS, CS, CNAS, CNAM, ISM, precum și examinate unele informații din baza de date a SFS
	Hotărîrea nr. 29 din 22 iulie 2016 „Cu privire la Raportul auditului Proiectului „Programul de Dezvoltare a Companiilor de Aprovizionare cu Apă și Canalizare”	1	MM, MF, operatorii regionali apă-canal din Soroca, Florești, Hîncești, Orhei, Leova și Ceadr-Lunga, precum și de la 32 APL de nivelul I și nivelul II
	Hotărîrea nr. 30 din 26 iulie 2016 „Privind Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din mun. Chișinău pe anii 2014-2015”	1	Primăria mun.Chișinău; DGERRP; DGTPCC; DGAUFR; DETS Buiucani; DETS Rîșcani; AAPL de nivelul I: orașele Durlăști, Vadul lui Vodă, Sîngera și Codru, precum și comunele Băcioi, Bubuieci, Budești, Cruzești și Tohatin. Au fost solicitate și analizate informații de la persoane terțe: ARFC, ISC, CÎS etc.

	Hotărîrea nr. 31 din 26 iulie 2016 „Privind Rapoartele auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice locale din UTA Găgăuzia pe anii 2014-2015”	2	Comitetul executiv UTA Găgăuzia, primăria municipiului Comrat, primăriile orașelor Ceadîr-Lunga și Vulcănești; ÎM: „SU-Canal” Comrat; „GLC” Comrat; „RCT” Comrat; „DGCL” Ceadîr-Lunga; „GLC” Vulcănești; „Apă-Canal” Vulcănești. De asemenea, unele probe de audit au fost acumulate la: 26 de primării; 47 de instituții de învățământ secundar; 24 de ÎM; 14 IMSP; IFS pe UTA Găgăuzia; Direcția pentru statistică pe UTA Găgăuzia; Camera Înregistrării de Stat, filiala UTA Găgăuzia
	Hotărîrea nr. 32 din 28 iulie 2016 „Cu privire la aprobarea Raportului auditului de performanță privind sistemul parteneriatului public-privat”	1	MEc, APP și 6 autorități publice (MS, APL: Bălți, Criuleni, Telenești, Anenii Noi și Ialoveni)
	Hotărîrea nr. 33 din 29 iulie 2016 „Privind Raportul auditului tematic al Proiectului „Rețeaua de comunicații fixe și mobile pentru consolidarea managementului frontierei de stat pe segmentul Ungheni-Giurgiulești”	1	Departamentul poliției de frontieră, cu colectarea probelor la Procuratura mun. Chișinău și CNA
	Hotărîrea nr. 34 din 29 iulie 2016 „Privind Raportul auditului de conformitate asociat auditului de performanță al sistemului facilităților fiscale și vamale”	1	IFPS, SV, cu acumularea probelor de audit la MF, MEc, Consiliul Concurenței
TOTAL		43	638

*Anexa nr.2
la Raportul asupra administrării și
întrebuințării resurselor financiare
publice și a patrimoniului public*

Opiniile/concluziile exprimate de către auditorii Curții de Conturi ca rezultat al misiunilor de audit la entitățile auditate în perioada septembrie 2015 - octombrie 2016

Nr. crt.	Nr. hotărîrii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Concluzii generale	Concluzii cu rezerve	Refuz de concluzii	Opinie cu rezerve privind:		Opinie fără rezerve privind:		Opinie contrară privind:		Refuz de opinie privind:	
						situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea
	Hotărîrea nr.36 din 28.09.2015	Raportul auditului conformității privind utilizarea mijloacelor financiare publice destinate alegerilor parlamentare în anul 2014 la Comisia Electorală Centrală	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărîrea nr.37 din 01.10.2015	Cu privire la Raportul auditului performanței sistemului de achiziții publice	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărîrea nr.39 din 27.10.2015	Cu privire la aprobarea Raportului auditului de performanță privind sistemul de pensii în Republica Moldova	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărîrea nr.41 din 28.10.2015	Cu privire la Raportul auditului performanței, <i>„Întrunește cadrul decizional de bugetare a investițiilor publice criteriile aferente realizării priorităților strategice?”</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărîrea nr.42 din 17.11.2015	Cu privire la Raportul auditului performanței „Așteptările suportului oferit de Uniunea Europeană în domeniul securității frontierei de stat pot fi realizate numai în condițiile funcționării unui mecanism eficient de coordonare a asistenței externe”	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărîrea nr.44 din 20.11.2015	Cu privire la Raportul auditului performanței sistemului administrării veniturilor publice	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărîrea nr.45 din 07.12.2015	Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Cimișlia pe anul 2014	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Concluzii generale	Concluzii cu rezerve	Refuz de concluzii	Opinie cu rezerve		Opinie fără rezerve		Opinie contrară		Refuz de opinie	
						situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea
	Hotărârea nr.48 din 21.12.2015	Privind Raportul auditului de conformitate a exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Orhei pe anul 2014	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.49 din 22.12.2015	Cu privire la Raportul de audit TI „Asigură Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială” protejarea activelor; integritatea datelor și funcționează eficient pentru a atinge scopurile și obiectivele organizaționale?”	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.50 din 23.12.2015	Privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din mun. Bălți pe anul 2014	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.1 din 16.02.2016	Privind Raportul auditului conformității utilizării mijloacelor financiare publice pentru organizarea și desfășurarea de către Comisia Electorală Centrală și unele consilii electorale de circumscripție a alegerilor locale generale din 2015	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.3 din 25.02.2016	Cu privire la Raportul auditului privind realizarea de către Ministerul Finanțelor a sarcinilor și activităților în procesul de monitoring financiar al întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.9 din 29.03.2016	Privind Raportul auditului de conformitate asociat auditului de performanță, cu tematica „ <i>Genează impact benefic sistemul de management și control intern asupra gestiunii economice a Agenției „Moldsilva”?</i> ”	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.10 din 12.05.2016	Raportul auditului situațiilor financiare consolidate ale Biroului Național de Statistică în exercițiul bugetar 2015	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
		Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Biroul Național de Statistică în exercițiul bugetar 2015	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Concluzii generale	Concluzii cu rezerve	Refuz de concluzii	Opinie cu rezerve		Opinie fără rezerve		Opinie contrară		Refuz de opinie	
						situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea
	Hotărârea nr.11 din 19.05.2016	Cu privire la Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Hotărârea nr.12 din 19.05.2016	Cu privire la Raportul auditului performanței administrării și monitorizării datorii față de bugetul asigurărilor sociale de stat	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Raportul auditului asupra conformității Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2015	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
		Raportul auditului conformității gestionării și raportării situațiilor financiare ale FAOAM de către IMSP Institutul de Medicină Urgentă în anul 2015	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.14 din 20.05.2016	Raportul auditului conformității gestionării și raportării situațiilor financiare ale FAOAM de către IMSP Spitalul Clinic Republican în anul 2015	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
		Raportul auditului conformității gestionării și raportării situațiilor financiare ale FAOAM de către IMSP Institutul Mamei și Copilului în anul 2015	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.15 din 20.05.2016	Cu privire la Raportul auditului privind performanța sistemului instituțional în administrarea mijloacelor pentru realizarea Programului național de combatere a hepatitelor virale B, C și D	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.16 din 30.05.2016	Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Raportul auditului datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2015	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Concluzii generale	Concluzii cu rezerve	Refuz de concluzii	Opinie cu rezerve			Opinie fără rezerve			Opinie contrară			Refuz de opinie		
						situațiile financiare	conformitatea	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea
	Hotărârea nr.17 din 23.06.2016	Raportul auditului conformității exercițiului bugetar în cadrul entităților publice locale din raionul Singerei pe anul 2015	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.18 din 23.06.2016	Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din raionul Singerei pe anul 2015	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.19 din 27.06.2016	Privind Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din raionul Rîșcani pe anul 2015	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.20 din 27.06.2016	Privind Raportul auditului performanței „Ministerul Sănătății a înregistrat unele rezultate de performanță aferente implementării proiectului susținut de Banca Mondială”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.21 din 28.06.2016	Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Apărării și unele entități din subordine în exercițiul bugetar 2014-2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.22 din 30.06.2016	Raportul auditului conformității exercițiului bugetar în cadrul autorităților publice din raionul Ungheni pe anul 2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.26 din 05.07.2016	Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din raionul Ungheni pe anul 2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nr. crt.	Nr. hotărârii, data aprobării	Denumirea raportului de audit	Concluzii generale	Concluzii cu rezerve	Refuz de concluzii	Opinie cu rezerve			Opinie fără rezerve			Opinie contrară			Refuz de opinie		
						situațiile financiare	conformitatea	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea	situațiile financiare	conformitatea
	Hotărârea nr.27 din 19.07.2016	Privind Raportul de audit asupra situațiilor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova”, întocmit la 31.12.2015	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.28 din 19.07.2016	Cu privire la Raportul auditului de performanță „Întrunesc criteriile motivaționale și de performanță sistemele de remunerare în sectorul public?”	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.29 din 22.07.2016	Cu privire la Raportul auditului Proiectului „Programul de Dezvoltare a Companiilor de Aprovizionare cu Apă și Canalizare”	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.30 din 26.07.2016	Privind Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din mun. Chișinău pe anii 2014-2015	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.31 din 26.07.2016	Raportul auditului conformității exercițiului bugetar în cadrul entităților publice locale din UTA Găgăuzia pe anii 2014-2015	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.32 din 28.07.2016	Cu privire la aprobarea Raportului auditului de performanță privind sistemul parteneriatului public-privat	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.33 din 29.07.2016	Privind Raportul auditului tematic al Proiectului „Rețeaua de comunicații fixe și mobile pentru consolidarea managementului frontierei de stat pe segmentul Ungheni-Giurgiulești”	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hotărârea nr.34 din 29.07.2016	Privind Raportul auditului de conformitate asociat auditului de performanță al sistemului facilităților fiscale și vamale	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	34 HCC	43 Rapoarte de audit	25	8	1	7	4	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-

Lista
 materialelor remise organelor de drept
 în perioada septembrie 2015 - octombrie 2016

Materiale expediate – 9
 Cauze penale pornite – 14
 Refuz în pornirea cauzei penale – 1
 Materiale în proces de examinare – 4

Nr. crt.	Hotărârea Curții de Conturi	Organele de drept cărora li s-au remis materialele	Examinarea la ședințele Consiliului de colaborare cu organele de drept (procesul-verbal)	Rezultatul examinării materialelor
1.	Hotărârea Curții de Conturi nr.37 din 01.10.2015 cu privire la Raportul auditului performanței sistemului de achiziții publice	Remise Procuraturii Generale și Centrului Național Anticorupție conform pct.2.7. din Hotărâre (scr. CCRM nr.01/2-1305 și, respectiv, nr.01/2-1306 din 19.10.2015)		<p>1) Procuratura Generală a informat despre investigarea a 2 circumstanțe nominalizate în raportul de audit: -<i>achiziția organizată de IGP, unde oferta operatorului economic care a propus cel mai mic preț de 215,6 mii lei a fost exclusă și admis alt agent economic cu oferta de preț de 344,9 mii lei;</i></p> <p>- <i>prezentarea actelor false la procedurile de achiziție organizate de Ministerul Apărării.</i></p> <p>Prim Ordonanța din 24.12.2015 s-a dispus începerea urmării penale în baza art.328 alin.(1)- <i>excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu</i>, și art.329 alin.(2) Cod penal, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu și neglijenței în serviciu. Cauza penală a fost expediată Procuraturii Anticorupție pentru organizarea efectuării urmării penale.</p> <p>2) Centrul Național Anticorupție:</p> <p>- organul de urmărire penală al CNA examinează cazul privind achiziționarea Complexului diagnostic în valoare de 50,0 milioane lei.</p> <p>La 19.11.2015 CNA a informat că va monitoriza și supraveghea activitatea autorităților contractante și Agenției Achiziții Publice, rețesind din problemele identificate și riscurile existente în procesul achizițiilor publice. (scr.CNA nr.19/25-3524 din 19.11.2015)</p>

2.	Hotărârea Curții de Conturi nr.48 din 21.12.2015 privind Raportul auditului de conformitate a exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Orhei pe anul 2014	Remise Procuraturii Generale conform pct. 2.9. din Hotărâre (scr.CCRM nr.01/2-61 din 13.01.2016)		<p>Procuratura Generală a remis materialele auditului Centrului Național Anticorupție, pentru examinare în ordinea prevăzută de art.274 Cod de procedură penală. La 26.01.2016 de către CNA a fost pornită cauza penală referitor la „reparația gimnaziului din s. Puținiei”, aceasta fiind anexată la cauza penală pornită la 31.12.2015 de Procuratura raionului Orhei.</p> <p>De asemenea, au fost inițiate 2 procese penale pe obiective:</p> <p>- „<i>proiectarea Complexului sportiv european de moto-sport din or. Orhei</i>” - a fost pornită cauza penală conform prevederilor art.328 alin.(3) lit.d) Cod penal;</p> <p>- „<i>procurarea materialelor de construcție pentru reparația drumurilor locale în sumă totală de 1185,9 mii lei</i>”</p>
3	Hotărârea Curții de Conturi nr.50 din 23.12.2015 privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din mun. Bălți pe anul 2014	Remise Procuraturii Generale conform punctului 2.6. din Hotărâre (scr. CCRM nr.01/2-64 din 14.01.2016)		<p>Procuratura Generală a informat că materialele auditului au fost remise, pentru examinare în ordinea prevăzută de art.274 Cod de procedură penală, Procuraturii mun. Bălți. La data de 08.02.2016 organul de urmărire penală din cadrul Inspectoratului de poliție Bălți a pornit procesul penal</p>
4.	Hotărârea Curții de Conturi nr.9 din 29.03.2016 privind Raportul auditului de conformitate asociat auditului de performanță, cu tematica „Generază impact benefic sistemul de management și control intern asupra gestiunii economice a Agenției „Moldsilva”?”	Remise Procuraturii Generale în temeiul pct.2.8. din Hotărâre, pentru luare de atitudine și examinare conform competenței		<p>Procuratura Generală investighează 6 circumstanțe nominalizate în raportul de audit, în special modul de gestionare și management al factorilor de decizie ai Agenției „Moldsilva”, ÎS ÎS„Soroca”, ÎS ÎS„Edineț”, ÎS ÎS„Hîncești”, ÎS ÎSC„Răzeni”, ÎS ÎS„Nisporeni-Silva”. Au fost oferite materiale suplimentare la solicitarea procurorului.</p> <p>Ca urmare a finalizării investigațiilor, a fost dispusă pornirea a 3 cauze penale în baza art.329 Cod penal (neglijență în serviciu) în privința factorilor de decizie ai Agenției „Moldsilva”, ÎS ÎS„Edineț” și ÎS ÎS„Hîncești-Silva”, urmărirea penală fiind dată în competența Procuraturii Anticorupție. Referitor la constatările aferente ÎS ÎSC „Sil-Răzeni”, ÎS ÎS„Nisporeni-Silva”, investigațiile sînt în derulare. (scr.PG nr.24-352/13-906 din 05.07.2016)</p>

5.	Hotărârea Curții de Conturi nr.16 din 30 mai 2016 cu privire la misiunile de audit asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2015 și asupra datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2015	Remise Procuraturii Generale , în temeiul pct.3 din Hotărâre, pentru informare și examinare conform competenței a faptelor expuse în constatarea nr.3.6. din Anexa nr.1 la Hotărâre (scr. CCRM nr. 01/2-489 din 03.06.2016)	Procuratura Generală a comunicat că preținsele acțiuni ilegale ale factorilor de decizie la construcția și investițiile în amplasarea și funcționarea magazinelor duty-free la punctele de trecere a frontierei de stat au constituit obiectul investigațiilor Procuraturii Anticorupție, care la 04.03.2010 a emis Ordonanța de neîncepere a urmăririi penale pe faptul dat. Referitor la solicitarea de inițiere a procedurii de regres, potrivit art.1415 Cod civil, o asemenea acțiune poate fi introdusă doar dacă este constatată vinovăția persoanelor pretins culpabile, astfel încât să fie înlăturate toate condițiile răspunderii delictuale
6.	Hotărârea Curții de Conturi nr.21 din 28.06.2016 privind Raportul auditului situațiilor financiare consolidate și Raportul auditului conformității gestionării fondurilor publice de către Ministerul Apărării și unele entități din subordine în exercițiul bugetar 2014-2015	Remise Procuraturii Generale , conform pct.2.7. din Hotărâre, pentru examinare conform competențelor, cu privire la aspectele menționate în subpct.3.2. și 3.3., și expuse în subcapitolele 4.6. și 4.7. din Raport (Anexa nr.2). (scr. CCRM nr.01/2-647 din 12.07.2016)	Procuratura Generală a informat că materialele au fost transmise Procuraturii Anticorupție, pentru examinare
7.	Hotărârea Curții de Conturi nr.22 din 30.06.2016 privind Rapoartele auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice locale din raionul Ungheni pe anul 2015	Remise: Procuraturii Generale și Centrului Național Anticorupție – materialele privind încălcările admise în activitatea Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI în legătură cu gestionarea/funcționarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere „Controlul traficului”. (scr.CCRM nr. 05/1-517 din 24.06.2016; scr.CCRM nr.05/01-515 din 24.06.2016)	Examinat la Consiliul de colaborare, procesul-verbal din 21.06.2016 <i>Materiale în proces de examinare</i>
8.	Hotărârea Curții de Conturi nr. 30 din 26.07.2016 privind Raportul auditului conformității gestionării patrimoniului public în cadrul entităților publice din mun. Chișinău pe anii 2014-2015	Remise Procuraturii Generale , în temeiul pct.2.8. din Hotărâre, pentru luare de atitudine și examinare conform competențelor (scr. CCRM nr. 01/2-911 din 12.08.2016).	Procuratura Generală a luat act de materialele Curții de Conturi și a solicitat documentele care au stat la baza derogărilor stabilite de auditori

9.	Hotărârea Curții de Conturi nr.33 din 29 iulie 2016 privind Raportul auditului tematic al Proiectului „Rețeaua de comunicații fixe și mobile pentru consolidarea managementului frontierei de stat pe segmentul Ungheni-Giurgiulești”	Remise: Procuraturii Generale și Procuraturii mun. Chișinău , în temeiul pct.2.4. din Hotărâre (scr. nr.07/1-852, nr.07/1-854 din 08.08.2016); Centrului Național Anticorupție , în temeiul pct. 2.6. din Hotărâre (scr.nr. 07/1-851 din 08.08.2016)	Procuratura Generală a informat că, urmare investigațiilor efectuate de către Procuratura mun. Chișinău , anterior s-a dispus pornirea a 4 cauze penale în baza art. 190 alin.(5) Cod penal. Actualmente, în cadrul cauzelor penale pornite, se efectuează acțiuni de urmărire penală
----	--	--	---

